

รายงานผลการศึกษา
ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้
ศึกษาเปรียบเทียบสังคมไทยมุสลิมกับสังคมไทยพุทธ

- 1. ...
- 2. ...
- 3. ...
- 4. ...

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร
ภาควิชาบริหารธุรกิจ
คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

พ.ศ. ๒๕๒๕

๓๒๐

เลขที่	HE 494	วันที่	๒๕๒๕
เลขที่	003916		
วัน เดือน ปี	๒ ๓	ส.ย.	2525

บทคัดย่อ

จากการศึกษา ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้ พบว่า ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของสังคมไทยมุสลิม มีลักษณะดังนี้ ระบบตลาด ไม่สามารถทำหน้าที่ ๓ ประการ คือ หน้าที่ของการแลกเปลี่ยน หน้าที่ทางกายภาพ และหน้าที่อำนวยความสะดวก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทางด้านราคานั้นพบว่า ราคาของผลผลิตค่อนข้างต่ำ โดยปัจจัยที่มีผลต่อราคา ประกอบด้วย คุณภาพของผลผลิต ปริมาณผลผลิต วิธีการเก็บรักษา การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร และความห่างไกลตลาด ทางด้านต้นทุนการผลิต พบว่า ค่าแรงงาน จะเป็นปัจจัยสำคัญของการผลิต ส่วนระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของสังคมไทยพุทธ มีลักษณะดังนี้ ระบบตลาด สามารถทำหน้าที่ของการแลกเปลี่ยน หน้าที่ทางกายภาพ ได้ดีพอสมควร ในหน้าที่ประการสุดท้าย คือ หน้าที่อำนวยความสะดวก นั้น ระบบตลาด ยังทำได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ ทางด้านราคาของผลผลิต พบว่า ราคาของผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง บางครั้งอาจจะต่ำกว่าราคาประกัน ปัจจัยที่มีผลต่อราคา ประกอบด้วย คุณภาพของผลผลิต ปริมาณผลผลิต และ ความต้องการซื้อผลผลิตของผู้ซื้อและผู้บริโภค ทางด้านต้นทุนการผลิต พบว่า ค่าแรงงานจะเป็นปัจจัยสำคัญของการผลิต

เมื่อมีการเปรียบเทียบ ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้ ระหว่างสังคมไทยมุสลิม และสังคมไทยพุทธ พบว่า ระบบตลาดของสังคมไทยพุทธมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบตลาดของสังคมไทยมุสลิม ราคาของผลผลิตของสังคมไทยพุทธ สูงกว่าราคาผลผลิตของสังคมไทยมุสลิม โดยปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคาที่คล้ายกันระหว่างสองสังคม คือ คุณภาพของผลผลิต และปริมาณผลผลิต ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคาที่แตกต่างกัน คือ วิธีการเก็บรักษา การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร ความห่างไกลตลาด และความต้องการซื้อผลผลิตของผู้ซื้อและผู้บริโภค

(Abstract)

The Marketing System , Price , And Production Cost in Southern Rural Thailand

According to the study of the Thai Muslims' marketing system , price and production cost,, it is certain that the marketing system does not work effectively in three ways. These are the exchange function , the physical function and the facile function.

The production price is quite low because of the product quality , the product quantity , the process of keeping , the agriculturists' cooperation and the distance from market. The most important production cost is labour cost.

According to the study of the Thai Buddhists' marketing system , price and production cost , it is certain that the two function of the marketing system work effectively. These are the exchange function and the physical function. The facile function is uneffective.

The production price is the same as medium and sometimes lower than the garunteed price. The factors which make our impact the production price , are the product quality , the product quantity and the product demand and supply. The most important production cost is the labour cost.

According to the comparative study between the Thai Muslims' and the Thai Buddhists' marketing system , price and production cost it is certain that the Thai Buddhists' marketing system is more effective the Muslims' system.

The production price in the Thai Buddhists' system is higher than the price in the Muslims' System. The factors which make on impact on the production price in both cultures are the product quality and the product quantity. The factors which make on impact on the production price in our culture are the process of keeping , the agriculturists' cooperative , the distance from market , and the product demand and supply.

สารบัญ

บทที่		หน้าที่
๑	บทนำ	๑
	ปัญหาการศึกษา วัตถุประสงค์การศึกษา ขอบเขตการศึกษา	๔
	ระเบียบวิธีวิจัย	๖
๒	บทความที่เกี่ยวข้องการวิจัย	๘
	ระบบตลาด ราคา ต้นทุนการผลิต พืชหลักที่ศึกษา สรุป	๘
๓	ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทไทยมุสลิม	๑๖
	สภาพเมืองปัตตานี อำเภอนงจิก การวิเคราะห์	๑๖
	ระบบตลาด ราคา ต้นทุนการผลิตของชนบทไทยมุสลิม สรุป	๒๙
๔	ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทไทยพุทธ	๕๔
	สภาพเมืองสงขลา อำเภอสติงพระ การวิเคราะห์	๕๔
	ระบบตลาด ราคา ต้นทุนการผลิตของชนบทไทยพุทธ สรุป	๕๘
๕	เปรียบเทียบ ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้	๕๕
	สภาพพื้นฐานของตัวแทนการศึกษา การเปรียบเทียบระบบตลาด	๕๕
	ราคา ต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้ สรุป	๕๖
๖	ข้อเสนอแนะ	๑๑๓
	ปัญหาของระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้	๑๑๓
	แนวทางแก้ไขปัญหา สรุป	๑๑๔

หน้าที

บรรณานุกรม

๑๑๘

ภาคผนวก

๑๒๐

แผนที่ภาคใต้ แผนที่อำเภอหนองจิก แผนที่อำเภอสติงพระ

๑๒๑

ปัญหาที่ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายประสบอยู่ก็คือ เรื่องความเหลื่อมล้ำของ
ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจในระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ คือในเมืองใหญ่จะมีสภาพ
ที่เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านการค้าและด้านอุตสาหกรรม หรือกล่าวโดยสรุปว่ามีสภาพใกล้เคียง
เคียงกับประเทศที่เจริญแล้ว ในขณะที่ภูมิภาคที่ห่างไกลมักมีสภาพความยากจน กิจกรรมทาง
เศรษฐกิจมีอยู่เพียงไม่กี่ชนิด ลักษณะความไม่เท่าเทียมกันของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ซึ่ง
พิจารณาได้จากปรากฏการณ์หลายด้าน คือ

๑. มีการใช้วิทยาการในการผลิตระดับต่างกัน คือ มีพวกที่ใช้วิธีการใหม่ ๆ
กับพวกที่ใช้วิธีการดั้งเดิมควบคู่กันไป
๒. มีหน่วยธุรกิจมีลักษณะต่างกัน คือ พวกหนึ่งเป็นกิจการประเภทบริษัท ห้าง
หุ้นส่วน ฯลฯ และเป็นกิจการใหญ่ที่มีการให้บริการของสถาบันการเงิน
แต่ก็ยังมีอีกพวกหนึ่งที่เป็นธุรกิจในครัวเรือนและอาศัยสินเชื่อจากแหล่ง
การเงินนอกสถาบัน
๓. มีความแตกต่างของระดับความเจริญ และความมั่งคั่งระหว่างภูมิภาค
ต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัด
๔. มีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม และค่านิยมของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ คือ
มีพวกที่เป็นนักธุรกิจการค้า มีการแสวงหากำไร ต้องการความสุขสบาย
ทางด้านวัตถุ กับอีกพวกหนึ่งที่มีความต้องการน้อยทางด้านวัตถุ แต่แสวง
หาสิ่งอื่นที่มีใช้ทรัพย์สินเงินทอง
๕. เศรษฐกิจการผลิตของชาติประกอบด้วยสาขาการผลิตเพียงไม่กี่สาขา แต่
มีขนาดต่างกันมาก คือมักจะมีการผลิตสาขาการค้าและอุตสาหกรรมที่เป็น
สาขาเล็กแต่เจริญเติบโตรวดเร็ว กับสาขาเกษตรซึ่งเป็นสาขาใหญ่ มี
ความสามารถในการผลิตค่อนข้างต่ำและไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง"

นักเศรษฐศาสตร์ ๓ ท่าน คือ Lewis, Fei และ Renis กล่าวถึงกลไกทางเศรษฐศาสตร์ของประเทศกำลังพัฒนาว่า เกิดจากการมีที่ดินสำหรับการเพาะปลูกอยู่จำกัด แต่จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการมีไม่เพียงพอ ฉะนั้นเกษตรกรจึงมีความยากจนล้าหลัง มีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีพแต่ไม่เพียงพอสำหรับการพัฒนากิจการของตนเอง ในขณะที่ชาวเมืองมีรายได้พอที่จะกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง กิจกรรมทางเศรษฐกิจในเมืองจะดึงดูดชาวชนบทเข้ามาทำงานในเมือง เพื่อแสวงหาความเท่าเทียมกันทางด้านรายได้ ในลักษณะเช่นนี้จะก่อให้เกิดการทำลายแรงงาน และทรัพยากรของชนบท อันจะก่อให้เกิดผลขาดแคลนเสบียงอาหารที่ในเมืองด้วย ฉะนั้นประเทศกำลังพัฒนาต้องกำหนดนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๒

เมื่อยอมรับถึงปัญหาความยากจนในชนบท การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ของรัฐบาล แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทไทย พอจะสรุปได้ดังนี้

๑. แนวความคิดเกี่ยวกับการผลิต และประสิทธิภาพในการผลิตการเกษตร
แนวความคิดนี้เน้นทางด้านการกระจาย และยกระดับประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรที่เป็นอาชีพหลักของชนบท
๒. แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของความยากจน เน้นทางด้านปัญหาหนี้สิน
ปัญหาการสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดิน ปัญหาการทุจริต ฯลฯ
๓. แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสังคม เน้นทางด้านการศึกษา
การขาดธาตุอาหาร การขาดผู้นำท้องถิ่น ฯลฯ " ๓

๒. เรื่องเดิม หน้า ๒ - ๓

๓. โหมิศ บันเปี่ยมรัชฎ์ การวิเคราะห์เศรษฐกิจชนบท : แนวโน้มและลำดับ
ความสำคัญ วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ กรกฎาคม ๒๕๒๑ . หน้า ๓๗๒

จากอดีตที่ผ่านมารัฐบาลมุ่งวิเคราะห์ปัญหาความยากจนโดยเน้นในข้อ ๑ และพิจารณาในลักษณะกว้างทำให้การวิเคราะห์ความยากจนเป็นภาพลวงตา ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่กับกลุ่มเกษตรกรที่ยากจนน้อยที่สุด ๔

รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการวางนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจนของภูมิภาคโดยกำหนดพื้นที่ซึ่งมีปัญหาความหนาแน่นของความยากจนสูง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) และได้มีการประกาศเขตพื้นที่ดังกล่าวลงในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๘ ตอนที่ ๒๐ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ในภาคใต้มี ๕ จังหวัด ๒๒ อำเภอ ๕ กิ่งอำเภอ ดังนี้

๑. ปัตตานี อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอหนองจิก อำเภอมายอ
อำเภอยะหริ่ง อำเภอสายบุรี กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง
กิ่งอำเภอไม้แก่น อำเภอยะรัง อำเภอปานาเระ
๒. นครศรีธรรมราช อำเภอรัตนพิบูลย์ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช
อำเภอปากพนัง อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอดวาง
อำเภอพิปูน อำเภอเชียรใหญ่ กิ่งอำเภอพรมคีรี
๓. พัทลุง อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอกวนขนุน อำเภอกงหรา
กิ่งอำเภอตะโหมด อำเภอเขาชัยสน
๔. สงขลา อำเภอรัตภูมิ อำเภอระโนด อำเภอสิงหนคร
กิ่งอำเภอกระแสสินธุ์
๕. สตูล อำเภอระงู

ปัญหาการศึกษา

ในเขต ๕ จังหวัดภาคใต้ที่ถูกกำหนดเป็นเขตความยากจนนั้น ยังมีปัญหาทางด้านการเมืองที่มีความสำคัญมากด้วย เนื่องจากความแตกต่างทางด้านศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับด้านการศึกษาหาข้อมูลทางด้านการพัฒนาชนบทในแง่ความยากจน ในบริเวณแถบนี้ นั้น ไม่มีการศึกษาเลย ฉะนั้นข้อเท็จจริงในแง่มุมต่าง ๆ ของการพัฒนาชนบทในภาคใต้จึงขาดแคลนเป็นอย่างยิ่ง

ประเด็นปัญหาที่นักวิเคราะห์ชนบทพิจารณา เพื่อนำไปสู่แนวความคิดเกี่ยวกับการผลิต และประสิทธิภาพในการผลิตการเกษตร แยกออกเป็น ๓ ส่วน คือ (๑) ภาวะการถือครองและกรรมสิทธิ์ที่ดิน (๒) ภาวะหนี้สินของเกษตรกร และ (๓) ระบบตลาด ซึ่งมีผลทำให้เกษตรกรได้ผลประโยชน์น้อยกว่าที่ควร^๕ การศึกษาการพัฒนาชนบทในที่นี้จะพิจารณาประเด็นที่ ๓ เป็นสำคัญ ภายใต้ระบบการค้าเสรีในประเทศไทย การดำเนินงานทางการตลาดเป็นของเอกชน โดยรัฐเข้าควบคุมให้เกิดความสมบูรณ์แบบทางการตลาดขึ้น ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวระบบตลาดน่าจะเป็นผลดีแก่เกษตรกร แต่ผลที่ผ่านมาตลาดการเกษตรมีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมิได้รับผลประโยชน์ทั้งทางด้านราคาผลผลิต และการต่อรองราคา^๖

จากเขตยากจนที่กำหนดนั้น มีความแตกต่างที่น่าจะเป็นปัญหาในการพิจารณา คือ เรื่องความแตกต่างทางด้านศาสนา มีผลต่อระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตมากน้อยเพียงใด

๕. เรื่องเดิม หน้า ๓๔๒

๖. ชัยวัฒน์ คนจริง การปรับปรุงสถาบันตลาดสินค้าเกษตร วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร . ตุลาคม ๒๕๒๔ . หน้า ๒๑

วัตถุประสงค์การศึกษา

วัตถุประสงค์การศึกษา มุ่งพิจารณาปัญหาทางด้านระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิต โดยพิจารณาเฉพาะสินค้าที่มีความสำคัญของท้องถิ่น โดยพิจารณาเลือกท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนไทยพุทธ กับท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนไทยมุสลิม จากเขตยากจนในภาคใต้ ซึ่งจะสรุปวัตถุประสงค์การศึกษาไว้ดังนี้

๑. เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทที่เป็นไทยพุทธ กับชนบทที่เป็นไทยมุสลิม
๒. เพื่อเปรียบเทียบระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทที่เป็นไทยพุทธกับชนบทที่เป็นไทยมุสลิม
๓. เพื่อหาแนวทางเสนอแนะภาคีรัฐบาลในการกำหนดนโยบายทางด้านระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิต
๔. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางด้านระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตอันจะก่อให้เกิดผลดีแก่การปรับปรุงแนวทางพัฒนาชนบท
๕. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาขั้นสูงต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดข้างต้น ได้เลือกจังหวัดปัตตานี เป็นตัวแทนชนบทที่เป็นไทยมุสลิม เพราะมีชาวไทยมุสลิมร้อยละ ๗๖.๘๘% ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ของจังหวัด และสามารถเป็นตัวแทนชนบทที่เป็นไทยมุสลิมทางภาคใต้เป็นอย่างดี ส่วนตัวแทนชนบทที่เป็นไทยพุทธนั้นพิจารณาเลือกจังหวัดสงขลา เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นไทยพุทธ นอกจากการกำหนดจังหวัดที่เป็นตัวแทนในการศึกษาแล้ว การศึกษานั้นยังมุ่งศึกษาในระดัปละเอียดลงไป โดยศึกษาในลักษณะอำเภอ ในการเลือกตัวแทนอำเภอของจังหวัดตัวอย่าง ได้พิจารณาจำนวนประชากร และพื้นที่การเกษตรเป็นแนวทางในการคัดเลือก ในที่นี้พิจารณาเลือกอำเภอหนองจิกเป็นตัวแทนจากปัตตานี และอำเภอสทิงพระเป็นตัวแทนของจังหวัดสงขลา เนื่องจากมีจำนวนประชากรและพื้นที่การเกษตรใกล้เคียงกัน ซึ่งเห็นจากตาราง ๑

ตาราง ๑ : เปรียบเทียบพื้นที่และจำนวนประชากร

<u>อำเภอ</u>	<u>พื้นที่การเกษตร (ไร่)</u>	<u>จำนวนประชากร (คน)</u>
หนองจิก	๑๕๗,๕๐๐๐	๕๕,๘๐๔
สทิงพระ	๑๖๑,๗๒๕	๔๘,๖๔๐

เนื่องจากการพิจารณาเลือกตัวอย่างในการศึกษา ให้เป็นตัวแทนของชนบทที่เป็นไทยพุทธ และชนบทที่เป็นไทยมุสลิม ฉะนั้นผลการศึกษาก็จะสามารถนำไปอ้างอิงกับชนบทอีก ๒๐ อำเภอ และ ๕ ถึงอำเภอของภาคใต้ได้

ระเบียบวิธีวิจัย

ก. หน่วยการวิเคราะห์และขนาดตัวอย่าง

หน่วยการวิเคราะห์จะพิจารณาข้อมูลในระดับอำเภอ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรในตำบลของอำเภอที่เป็นตัวแทน ตำบลละ ๒๕ คน อำเภอละ ๑๐ ตำบล ฉะนั้นจำนวนตัวอย่างในการเก็บทั้งสิ้น ๕๐๐ ตัวอย่าง

ข. วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลจะแยกออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ออกแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามจะประกอบด้วยคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย
๒. สํารวจข้อมูลคุณภาพของอำเภอที่เป็นตัวอย่างการศึกษา และศึกษาสภาพตลาดของแต่ละอำเภอด้วยการสังเกตการณ์

ค. ตัวแปรที่ศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

: อายุ
เพศ
การถือครองที่ดิน
ระดับการศึกษา
รายได้

ข้อมูลระบบตลาด

จำนวนผลผลิต
หน้าที่การแลกเปลี่ยน
หน้าที่ทางกายภาพ
หน้าที่อำนวยความสะดวก

ข้อมูลราคา

อำนาจการกำหนดราคา
สาเหตุการเปลี่ยนแปลงราคา
ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา
การรับข่าวสารทางด้านราคา

ข้อมูลต้นทุนการผลิต

ส่วนประกอบของต้นทุนผลิต
มูลค่าของต้นทุนผลิต

ง. การวิเคราะห์ข้อมูล

จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับมาทั้งหมด ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้จะนำข้อมูลทุติยภาพจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมาประกอบการวิเคราะห์

บทความที่เกี่ยวข้องการวิจัย

เกษตรกรรมเป็นกิจกรรมพื้นฐานเศรษฐกิจของประเทศไทย ฉะนั้นการมุ่งสนใจ การเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตรเพียงอย่างเดียวจึงไม่เป็นที่เพียงพอ การหาตลาดและราคา สินค้าที่สูง จึงกลายเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในระบบเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง การติดต่อซื้อขายโดยตรงระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคยิ่งจะกระทำได้ยากมากยิ่งขึ้น ดังนั้นระบบ ตลาดที่ถูกต้องจะเชื่อมโยงให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ทราบและตอบสนองต่อความต้องการ ซึ่ง กันและกันได้ดียิ่งขึ้น นอกจากระบบตลาดแล้วปัญหาที่ควรให้ความสนใจทางการเกษตร อีกประการหนึ่ง คือ การศึกษาต้นทุนการผลิต ในการกำหนดราคาของผลิตภัณฑ์ทางการ ตลาดนั้น จะอาศัยต้นทุนการผลิตเป็นแนวทางขั้นพื้นฐาน ฉะนั้นบทความนี้จะทำความเข้าใจกับระบบ ตลาดเกษตร ราคา และต้นทุนการผลิต

ระบบตลาด

ความหมายของการตลาดมีหลายความหมาย แต่โดยทั่วไปแล้ว การตลาด หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องทำให้มีการเคลื่อนย้ายและบริการต่าง ๆ จากมือ ผู้ผลิตจนกระทั่งถึงมือผู้บริโภคคนสุดท้าย ๒ จะเห็นว่าในระบบตลาด เกี่ยวพันกับบุคคลหลาย ฝ่าย ซึ่งมีความขัดแย้งกันอยู่เสมอในด้านผลประโยชน์ เช่น ผู้บริโภคต้องการสินค้าราคาต่ำ ในขณะที่ผู้ผลิตต้องการขายสินค้าในราคาที่สูง เมื่อพิจารณาระบบตลาดทางการเกษตร จะมีความ ยุ่งยากสลับซับซ้อนมากขึ้นไปอีก เพราะ

-
๑. ชัยวัฒน์ คนจริง นโยบายและแนวทางการปรับปรุงระบบตลาดสินค้าเกษตรของ ไทย วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร ตุลาคม ๒๕๒๔ หน้าที่ ๑
 ๒. ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ หลักเศรษฐศาสตร์เกษตร (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ๒๕๒๑) หน้าที่ ๕๕

๑. เกษตรกรไทย มักจะทำการผลิตสินค้าหลายประเภท และกิจกรรมมักจะมีขนาดเล็ก ทำให้เกิดผลเสียในด้านการรวบรวมสินค้าเมื่อนำออกจำหน่าย หรือ เมื่อนำไปแปรรูปต่อ เพราะเกิดการไม่คุ้มทุนในการดำเนินการขึ้น ถ้าหากสภาพการขนส่งไม่ดี จะทวีความรุนแรงของปัญหามากขึ้น
๒. ลักษณะของสินค้าทางการเกษตร มักจะลักษณะสินค้าที่เน่าเสียง่าย และกินเนื้อที่ ฉะนั้นการขนส่งจะทำอย่างรวดเร็ว ซึ่งต้องเสียต้นทุนทางการตลาดสูงมาก

ความจำเป็นทางการตลาด

การขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก ทำให้รูปแบบและระสนิยมการบริโภคอาหารของประชากรย่อมเปลี่ยนแปลงไป ระบบการตลาดจึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการวางนโยบายการผลิตสินค้าเกษตรให้เป็นที่ไปตามความต้องการของผู้บริโภค การตลาดจะสร้างประโยชน์ ๔ ประการ คือ

๑. Form utility หมายถึงการสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคโดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสินค้า
๒. Place utility หมายถึงการสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค โดยการเคลื่อนย้ายสินค้าจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง
๓. Time utility หมายถึงการสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค โดยการเก็บรักษาสินค้าไว้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อผู้บริโภคจะได้มีสินค้าบริโภคทั้งปี
๔. Possession utility หมายถึงการสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค โดยการแลกเปลี่ยนสินค้ากัน ^๓

เกษตรกรกับระบบตลาด

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ระบบตลาดนั้นมีบุคคล ๒ ฝ่ายเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับ คือ ผู้ผลิตกับผู้บริโภค ในระบบตลาดการเกษตร ผู้ผลิตจะได้แก่เกษตรกร ฉะนั้นเกษตรกรที่มุ่งหวังการผลิตเพื่อหวังผลกำไร จำเป็นจะต้องมีความสนใจกับเรื่องราวการตลาด ดังนี้

๑. ควรผลิตสินค้าประเภทใด เกษตรกรที่ผลิตสินค้าตามความต้องการของผู้บริโภคมักจะขายสินค้าได้ในราคาสูง ฉะนั้นการศึกษาสภาพตลาด ปริมาณผลผลิตในตลาด และความต้องการของตลาด จะทำให้เกษตรกรตัดสินใจได้ถูกต้องมากขึ้น
๒. ระยะเวลาและสถานที่ที่ควรขาย ข้อมูลทางการตลาดทำให้เกษตรกรทราบว่าระยะเวลาใดควรจะขายสินค้า และยังทราบว่าในแต่ละสถานที่ราคาของสินค้าไม่เท่ากัน ฉะนั้นเกษตรกรสามารถตัดสินใจว่าจะเก็บรักษาสินค้านั้นไว้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพที่ขาย โดยพิจารณาถึงต้นทุนการเก็บรักษา หรือต้นทุนการขนส่งประกอบด้วย
๓. บทบาทของเกษตรกรในระบบตลาด เกษตรกรที่พิจารณาวิธีการจำหน่ายว่าควรจะใช้วิธีทางใด และมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดในการลดอำนาจพ่อค้าคนกลางลง รวมทั้งการพิจารณาในเรื่องอำนาจต่อรอง
๔. การขยายตลาด พยายามหลีกเลี่ยงการส่งเสริมการขายเข้ามาใช้ในการขยายตลาด ควรเน้นทางด้านคุณภาพของสินค้าอย่างมาก เพราะปัญหาประการหนึ่งของระบบตลาดการเกษตร คือความไม่ซื่อตรงเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า
๕. แนวทางการแก้ไขระบบตลาด ในยามที่สินค้าทางด้านการเกษตรมีปัญหาขึ้น เกษตรกรที่สนใจติดตามทางด้านการตลาดจะสามารถเข้าใจสภาพปัญหา และขอร้องให้รัฐบาลเข้ามามีส่วนช่วยเหลือได้ถูกต้องมากขึ้น

การวิเคราะห์ปัญหาการตลาด

ปัจจุบันการตลาดเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาการเกษตร แต่สภาพการตลาดของเกษตรกรไทยมีปัญหาอย่างมากมาย จึงควรให้ความสนใจกับการวิเคราะห์ปัญหาการตลาด เพื่อจะไ้หาแนวทางการแก้ไข้ปัญหา วิธีการวิเคราะห์ปัญหาการตลาดมีหลายวิธี ในการวิเคราะห์ระบบตลาดของชนบทไทยนั้นพิจารณาวิธีการวิเคราะห์เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. การวิเคราะห์ถึงหน้า้ที่การตลาด การวิเคราะห์มุ่งพิจารณาว่าระบบตลาดทำหน้าที่ไ้ได้อย่างสมบูรณ์ใน ๓ หน้า้ที่ คือ หน้า้ที่ของการแลกเปลี่ยน หน้า้ที่ทางกายภาพ และ หน้า้ที่อำนวยความสะดวก ซึ่งรายละเอียดของแต่ละหน้า้ที่มีดังนี้

หน้า้ที่ของการแลกเปลี่ยน แยกการพิจารณาออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การซื้อสินค้าโดยพิจารณาควรซื้อสินค้าจากที่ใด และการขายสินค้า โดยพิจารณาว่าควรขายสินค้าที่ใด ในสภาพอย่างไร

หน้า้ที่ทางกายภาพ เป็นหน้า้ที่ทางการตลาดที่เกี่ยวข้องกับตัวผลผลิตเอง แยกการพิจารณาออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ การเก็บรักษาสินค้า การขนส่ง และการแปรรูป

หน้า้ที่อำนวยความสะดวก แยกการพิจารณาออกเป็น ๔ ลักษณะ คือ การจัดมาตรฐานสินค้า การจัดหาแหล่งเงินทุน การยอมรับความเสี่ยง และการให้ข่าวสารการตลาด

๒. การศึกษาโดยพิจารณาถึงท้องที่ต่าง ๆ การวิเคราะห์มุ่งพิจารณาสังคมนาชนบท โดยระบุท้องที่ของการศึกษา ในที่นี้ไ้พิจารณาสังคมนาชนบทใน ๒ ท้องที่ คือ สังคมนาชนบทที่เป็นไทยพุทธ และสังคมนาชนบทที่เป็นไทยมุสลิม ๒

-
- ๕. อร วีระสัย หลักการตลาดเกษตร (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงจันทร์) หน้า ๑๕ - ๑๗
 - ๖. เรื่องเดิม หน้า ๒๔

นอกจากนี้การวิเคราะห์ระบบตลาด เน้นทางด้านความคิดเห็นของเกษตรกร
ไทยที่มีต่อระบบตลาดในปัจจุบัน โดยอาศัยแนวทางการวิเคราะห์ทั้ง ๒ ลักษณะข้างตน มา
พิจารณารวมด้วย

ราคา

การกำหนดราคาของการตลาดเกษตร ยังคงอาศัยทฤษฎีราคาของเศรษฐศาสตร์
มาประยุกต์ โดยทฤษฎีราคา กำหนดควาราคา เกิดจากความสัมพันธ์ของอุปสงค์และอุปทานใน
ตลาด สภาพของสินค้าการเกษตรบางประเภทจะเกิดตลาดแข่งขันสมบูรณ์ การกำหนดราคา
จะเป็นไปตามกลไกราคา แต่บางสภาพสินค้าการเกษตรจะเกิดภาวะผูกขาด อันเนื่องมาจาก
ผลผลิตมีจำนวนมาก หรือขาดอำนาจการต่อรอง ประกอบกับลักษณะของผลผลิตทางการเกษตร
มีลักษณะที่เสียหายง่าย การวิเคราะห์ทางด้านราคาจึงมุ่งพิจารณาในแง่อำนาจการกำหนด
ราคา สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงราคา ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา และการรับชาว
สารทางทานราคา

ต้นทุนการผลิต

การตั้งราคาเป็นจุดเริ่มต้นที่แสดงจุดมุ่งหมายของการผลิตว่าจะขายให้ลูกค้า
กลุ่มใด แต่การกำหนดราคาที่ถูกตองนั้นขึ้นกับเหตุการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมของบุคคลใด ๆ
ฉะนั้นการรวบรวมข้อมูลเพื่อการตั้งราคาจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง ต้นทุนการผลิตเป็น
ส่วนสำคัญในการกำหนดราคา โดยเฉพาะผลผลิตทางการเกษตร ที่ระบบตลาด มักจะได้รับ
การแทรกแซงจากภาครัฐบาลตลอดมา การใช้ข้อมูลทางด้านต้นทุนการผลิตในการเจรจาต่อ
รองจึงมีความสำคัญมากขึ้น ๗

๗. อัจจิมา เศรษฐบุตร . นโยบายผลิตภัณฑ์และราคา (กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๒๐) หน้า ๑๒๗

ประโยชน์ของต้นทุนการผลิต

การศึกษาสภาพของต้นทุนการผลิตที่ผ่านมาแล้ว จะเป็นข้อมูลเสริมสร้างแนวทางในการตัดสินใจของเกษตรกร และหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องในแง่

๑. การกำหนดราคาผลผลิต
๒. การเลือกกรรมวิธีการผลิต
๓. การกำหนดการใช้แรงงานอย่างเหมาะสม
๔. การกำหนดนโยบายของการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร
๕. การเจรจาต่อรอง

พืชผลหลักของตำบลที่ศึกษา

ในสมัยก่อนธรรมชาติจะมีบทบาทในฐานะผู้ผลิต ต่อมาความสมคูลย์ทางธรรมชาติกับจำนวนมนุษย์ขาดหายไป ทำให้มนุษย์เริ่มเป็นผู้ผลิตเอง โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อให้มี พืช สัตว์ และผลิตภัณฑ์เกษตรบางชนิดสำหรับใช้เป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม สิ่งก่อสร้าง ที่อยู่อาศัย ทำยารักษาโรค บริการประชาชน ภายในประเทศอย่างพอเพียง หรือต้องซื้อจากนอกประเทศน้อยที่สุด
๒. เพื่อจัดให้มีผลิตผลทางเกษตรประเภทที่ใช้เป็นวัตถุดิบในกิจการอุตสาหกรรม การเกษตรอย่างเพียงพอ
๓. เพื่อให้เป็นสินค้าส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ อันเป็นที่มาของเงินตราต่างประเทศที่จะนำมาใช้ในการพัฒนายานเมืองต่อไป " <

การผลิตของอำเภอหนองจิก และอำเภอสติงพระ มีแนวโน้มการผลิต ตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวข้างต้น จะมีความแตกต่างกัน คือขอบเขตของวัตถุประสงค์แคบลงมา โดยการผลิที่มีไ้มุ่งหวังวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ มากนัก พืชหลักของอำเภอหนองจิก คือ ข้าว และ มะพร้าว ส่วนพืชหลักของอำเภอสติงพระ คือ ข้าว และ ทาลโคตนค ซึ่งลักษณะโดยทั่วไปของพืชหลักมีดังนี้

ข้าว

เนื้อที่การทำนาของอำเภอหนองจิก ประมาณ ๕๕,๘๕๕ ไร่ จากพื้นที่การเกษตร ๑๕๗,๕๐๐ ไร่ ส่วนเนื้อที่การทำนาของอำเภอสติงพระ ประมาณ ๕๗,๘๖๕ ไร่ จากพื้นที่การเกษตร ๑๒๑,๗๒๕ ไร่ การทำนาเป็นอาชีพหลักที่มีความสำคัญมาก แต่ผลของการทำนาแถบนี้ค่อนข้างต่ำ เนื่องจาก สภาพของดินไม่ดี การทำนาส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนธรรมชาติ พันธุ์ข้าวไม่เหมาะสมกับสภาพของดิน และมีปัญหาน้ำท่วม ในจังหวัดปัตตานีมีสถานีทดลองการปลูกข้าว เพื่อหาพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับสภาพของดินต่อไป

ทาลโคตนค

ทาลโคตนค เป็นพืชหลักที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของอำเภอสติงพระ ลักษณะของการปลูกทาลโคตนค จะปลูกกระจายทั่วไปตามคันนา มิได้มีการดูแลรักษากันอย่างจริงจัง ทำให้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ปริมาณผลผลิตน้ำทาลโคตนคของแต่ละครัวเรือนค่อนข้างน้อย น้ำทาลโคตนคที่ได้มาจากต้นทาลโคตนคจะต้องนำมาเคี้ยวเพื่อทำเป็นน้ำทาลชาย ปัญหาของการทำน้ำทาลโคตนคมี ๒ ลักษณะ คือ ขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญในการขึ้นต้นทาลโคตนคเพื่อนำน้ำทาลลงมา และขาดแคลนไม้พื้นที่ใช้เป็นที่ขึ้นเชื้อเพลิงในการเคี้ยวน้ำทาลโคตนค

๘. _____ บรรยายสรุปของสำนักงานเกษตรอำเภอหนองจิก

ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๒๔

๑๐. _____ บรรยายสรุปของสำนักงานเกษตรอำเภอสติงพระ

ประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๔

มะพร้าว

การทำสวนมะพร้าว มีความสำคัญของจังหวัดปัตตานี เนื้อที่เพาะปลูก ๗๐,๘๓๘ ไร่ ให้ผลผลิต ๘,๘๘๖.๖ ตัน เป็นมะพร้าวที่ปลูกตามธรรมชาติไม่ได้รับการบำรุงรักษาที่ดี การเจริญเติบโตช้า ให้ผลผลิตไม่ทันต่อความต้องการของตลาด มีผู้สนับสนุนน้อย ๑๑

สรุป

ในบทนี้พยายามเสนอแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบตลาด โดยพิจารณาทางด้านความจำเป็นทางด้านการตลาด เกษตรกรกับระบบตลาด และการวิเคราะห์ปัญหาการตลาด ทางด้านราคาได้เสนอแนวความคิดว่า ผลผลิตทางการเกษตรมีความเสียหายง่ายในระยะเวลานับรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ เข้ามามีบทบาทในการกำหนดราคา ส่วนต้นทุนการผลิตจะมีประโยชน์ทางด้านแนวทางการกำหนดราคา พืชผลหลักที่จะนำมาวิเคราะห์หาระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตมี ๓ ชนิด คือ ข้าว ตาลโตนด และมะพร้าว

บทที่ ๓

ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทไทยมุสลิม

เนื่องจากการศึกษาได้เลือกอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานีเป็นตัวแทนของชนบทไทยมุสลิม จึงควรทำความเข้าใจสภาพโดยทั่วไปของจังหวัดปัตตานี เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูล

สภาพของจังหวัดปัตตานี

จังหวัดปัตตานี เป็นจังหวัดชายแดนของภาคใต้ มีพื้นที่เป็นอันดับที่ ๑๓ ของภาค มีประชากรมากเป็นอันดับ ๔ ของภาค ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีที่ราบลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่ถูกน้ำท่วม ทำให้กลายเป็นจังหวัดที่มีความยากจน มีรายได้เฉลี่ยต่อหัว ๕,๘๕๕ บาท ต่อปี ซึ่งต่ำสุดของภาคใต้^๑ นอกจากนี้ยังเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีปัญหาเรื่องความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวทำให้จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดที่มีความล่อแหลมต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองและมักเป็นไปอย่างรุนแรง ดังนั้นรัฐบาลจึงได้พิจารณาให้จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดเร่งรัดพัฒนาจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ โดยกำหนดเป็น ๑ ใน ๕ จังหวัดภาคใต้ที่เป็นเขตความยากจนสูง ทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอโคกโพธิ์ เป็นอำเภอยากจนของจังหวัด

การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดปัตตานี แบ่งเขตการปกครองเป็น ๔ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ มี ๑๐๗ ตำบล ๕๕๓ หมู่บ้าน คือ

๑. _____ , เศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ : พื้นฐานภาวะและการพัฒนา , เอกสารโรเนียวของธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคใต้ , ธันวาคม ๒๕๒๒ , หน้าที่ ๒๖

๑. อำเภอเมืองปัตตานี	มี	๑๓	ตำบล	๖๒	หมู่บ้าน
๒. อำเภอสายบุรี	มี	๑๔	ตำบล	๗๒	หมู่บ้าน
๓. อำเภอหนองจิก	มี	๑๒	ตำบล	๖๕	หมู่บ้าน
๔. อำเภอโคกโพธิ์	มี	๑๐	ตำบล	๔๔	หมู่บ้าน
๕. อำเภอยะรัง	มี	๑๒	ตำบล	๖๕	หมู่บ้าน
๖. อำเภอยะหริ่ง	มี	๑๓	ตำบล	๗๒	หมู่บ้าน
๗. อำเภอปานาเระ	มี	๑๐	ตำบล	๔๔	หมู่บ้าน
๘. อำเภอมายอ	มี	๑๓	ตำบล	๕๔	หมู่บ้าน
๙. กิ่งอำเภอไม้แก่น	มี	๒	ตำบล	๑๒	หมู่บ้าน
๑๐. กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง	มี	๔	ตำบล	๑๓	หมู่บ้าน

ในแง่การเมือง เป็นจังหวัดที่ให้ความสนใจการเลือกตั้งในเกณฑ์สูง นิยมเลือกตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมืองหรือแนวนโยบายของพรรค

ด้านเศรษฐกิจ

อาชีพหลักคือ การทำนา แต่ประชาชนยังไม่สามารถพัฒนาอาชีพการทำนาได้เต็มที่ เพราะเกิดปัญหาน้ำท่วมในบางท้องถิ่นและขาดแคลนน้ำเพื่อเพาะปลูกพืชหมุนเวียน ฉะนั้นการทำนาจึงมีลักษณะใช้การบริโภคภายในครัวเรือน อาชีพรองได้แก่การทำสวนยาง สวนมะพร้าว สวนผลไม้ ถั่วเขียว และการประมง

การอุตสาหกรรมของจังหวัดปัตตานียังมีไม่มาก มีโรงงานขนาดกลางและขนาดเล็กจำนวน ๓๕๑ โรง ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาทางด้านความไม่สงบต่าง ๆ ทำให้ไม่มีผู้กล้าลงทุน แนวโน้มการลงทุนมักจะเป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวกับห้องเย็นและอาหาร

๒. _____ , บรรยายสรุปจังหวัดปัตตานี , หน้า ๓
๓. เรื่องเดิม , หน้า ๔
๔. เรื่องเดิม , หน้า ๕

การพาณิชย์จะอยู่ในเขตอำเภอเมืองปัตตานีเพียงแห่งเดียว การค้าส่วนใหญ่มี
ค่าเป็นการโคยผู้มีเชื้อชาติจีน การค้าส่งส่วนใหญ่เป็นตัวแทนขายสินค้าของบริษัทผู้ผลิตสินค้า
ในกรุงเทพมหานคร สำหรับการค้าปลีกไม่มีการขายตัวหรือเคีบโตะซ่า ทั้งนี้เพราะ ประชาชน
นิยมอาชีพค้าขายเกษตรกรรม หรืออาจเนื่องมาจากความไม่มั่นคงในการลงทุน เนื่องจากความ
ไม่สงบและการเรียกค่าคุ้มครองจากโจรผู้ร้าย ๕

ศาสนา

ประชาชนของจังหวัดปัตตานี ประมาณร้อยละ ๗๖.๘๖ เป็นคนไทยมุสลิม ร้อยละ
๒๒.๕๐ เป็นคนไทยพุทธ และร้อยละ ๐.๒๔ นับถือศาสนาอื่น ๆ คนไทยมุสลิมเป็นผู้เคร่งครัด
ต่อศาสนา มีการกระทำพิธีละหมาดวันละ ๕ เวลาเป็นประจำ โดยเฉพาะในวันศุกร์อันเป็น
วันสำคัญที่คนไทยมุสลิมทุกคนต้องสละเวลาไปทำพิธีร่วมกัน ณ มัสยิดหรือสุเหร่า โดยมีอิหม่าม
คอยเค็ม มีหสัน ซึ่งถือว่าเป็นนักบวช เป็นผู้ให้การอบรมศีลธรรม นอกจากมัสยิดแล้วยังมี
ปอเนาะ ซึ่งมีโต๊ะครูเป็นผู้ประสาทความรู้ในทางศาสนาอิสลาม ปอเนาะเป็นที่รวมของเด็ก
หนุ่มสาว แต่การเรียนในปอเนาะไม่มีหลักสูตรแน่นอน ทางราชการจึงพยายามปรับปรุงส่งเสริม
ให้ปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์ และจัดส่งครูสอนภาษาไทยเข้าทำการสอนหรือแก้ปัญหา
การศึกษาและช่วยเหลือเด็กเมื่อออกจากปอเนาะไปแล้ว ให้นำความรู้ไปช่วยตนเองในการ
ประกอบอาชีพใ้ค่างตามสมควร ๖

ลักษณะสำคัญ ๔ ประการที่สังคมมุสลิมแตกต่างจากสังคมอื่น ซึ่งควรทำความเข้าใจ
ในที่นี่คือ (๑) มีความเป็นอยู่ที่ขึ้นกับศาสนา (๒) มีความเชื่อถือในตัวบุคคล
(๓) การติดต่อของอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว และ (๔) ผู้ชายและผู้หญิงจะแยกกันโดย
เด็ดขาด สภาพของผู้ชายจะมีลักษณะเป็นผู้นำโดยเด็ดขาด ๗

๕. เรื่องเค็ม , หน้าที่ ๗

๖. เรื่องเค็ม , หน้าที่ ๑๒

๗. Peter Wright , Doing Business in Islamic Markets ,
Harvard Business Review , January - February 1981 ,

อำเภอหนองจิก

อำเภอหนองจิก มีเนื้อที่ประมาณ ๑๕๓,๕๐๐ ไร่ เนื้อที่ทำการเกษตร ๘๕,๕๘๗ ไร่ อาชีพหลักของประชากร คือ การเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่คือ การทำนา ผลผลิตของการทำนาค่อนข้างต่ำ เพราะสภาพของดินไม่ดี และขาดแคลนน้ำ บางครั้งเกิดสภาพน้ำท่วมที่นา

อำเภอหนองจิกมี ๑๒ ตำบล คือตำบลตุง ตำบลบางทาวา ตำบลลิปะสะโง ตำบลยาปี ตำบลคอดอตันหยง ตำบลคาโต๊ะ ตำบลคอนรัก ตำบลเกาะเปาะ ตำบลบุโละบุโย ตำบลบางเขา ตำบลบ่อทอง และตำบลท่ากำชำ สภาพการเพาะปลูกแต่ละตำบลดูจากรายที่ ๓ - ๑

ตารางที่ ๓ - ๑ : สภาพการเพาะปลูกแต่ละตำบล (หน่วย : ไร่)

ตำบล	ทำนา	พืชไร่	ไม้ผล-ไม้ยืนต้น	พืชผัก	รวม
เกาะเปาะ	๓,๓๓๐	๑,๒๔๖	๙๖๕	๔๒	๕,๖๒๓
คลองคันทรง	๓,๑๒๙	๒,๑๔๐	๑,๘๓๓	๔๒	๑๑,๑๔๔
คาโตะ	๓,๓๖๕	๘๓๕	๑,๔๔๔	๓๓	๕,๖๘๑
คอนรัก	๕,๕๓๘	๓๔๕	๑,๑๔๓	๕๒	๗,๕๒๒
คุด	๓,๐๓๐	๖๓๐	๑,๓๓๔	๔๖	๕,๐๔๐
ท่ากำชำ	๑,๓๓๑	๑,๖๕๐	๒,๓๓๐	๔๐	๕,๓๕๑
บางคาวา	๑,๒๑๓	-	๔๘๖	๑๒	๑,๗๑๑
บางเขา	๖,๑๔๘	๓๒๐	๑,๕๒๔	๑๒๕	๘,๑๑๗
บ่อทอง	๖,๐๑๕	๒,๔๒๙	๑,๔๔๕	๖๕	๙,๙๕๔
บุโละบุโย	๖,๐๕๐	๔,๘๓๐	๑,๓๓๔	๖๐	๑๒,๓๑๔
ยามี	๓,๒๐๔	๒,๑๒๕	๑,๕๙๔	๔๕	๑๐,๙๖๘
ลิปะสะโง	๙,๐๒๕	๒,๒๔๖	๔๓๙	๕๘	๑๑,๗๖๘

แหล่งที่มาของข้อมูล : สำนักงานเกษตรอำเภอนองจิก , สิงหาคม ๒๕๒๔

การคมนาคมของอำเภอหนองจิกมีทางหลวงตัดผ่าน ๕ ตำบล คือ ตำบลบ่อทอง ตำบลคอนรัก ตำบลคุดยง ตำบลท่ากำชำ และตำบลบางเขา นอกจากนี้มีทางชนบทผ่านทุกตำบล การคมนาคมโดยเส้นทางชนบทไม่สะดวก เพราะเส้นทางชนบทอยู่ในสภาพไม่ดี และบางตำบลไกลจากทางหลวงมาก

การศึกษาระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทไทยมุสลิม ได้เลือกศึกษา ๑๐ ตำบล จาก ๑๒ ตำบลในอำเภอหนองจิก คือ ตำบลคุดยง ตำบลลิปะสะโง ตำบลยารี่ ตำบลคอลลอตันหยง ตำบลคาโต๊ะ ตำบลเกาะเปาะ ตำบลปูโละปูโย ตำบลบางเขา ตำบลบ่อทอง และตำบลท่ากำชำ

การวิเคราะห์ระบบตลาด ราคา ต้นทุนการผลิตของชนบทไทยมุสลิม

ในส่วนนี้จะเป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ระบบตลาด ราคา ต้นทุนการผลิตของชนบทไทยมุสลิม โดยอาศัยแนวทางการวิเคราะห์ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๒ การเสนอผลการวิเคราะห์แยกออกเป็น ๔ ลักษณะ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป การวิเคราะห์ระบบตลาด การวิเคราะห์ราคา และการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ภาพของเกษตรกรโดยทั่วไป ในแง่ อายุ ระดับการศึกษา เพศ อาชีพหลัก รายได้ และการถือครองที่ดิน หน่วยการวิเคราะห์ คือ หน่วยตำบล ซึ่งรายละเอียดของข้อมูลทั่วไปมีดังนี้

๑. อายุ อายุของเกษตรกรโดยเฉลี่ย ๓๗ - ๔๘ ปี ระดับอายุสูงสุดของเกษตรกร ๖๒ - ๗๖ ปี และระดับอายุต่ำสุดของเกษตรกร ๑๘ - ๓๑ ปี อายุของเกษตรกรมีแนวโน้มค่อนข้างสูง โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอายุ รายละเอียดพิจารณาจากตาราง

ตารางที่ ๓ - ๒ : อายุของเกษตรกร (หน่วย : ปี)

ตำบล	อายุ		
	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด
เกาะเปาะ	๔๘	๖๒	๓๑
คลองตันหยง	๔๙	๖๔	๒๔
คาโต๊ะ	๔๔	๖๒	๒๔
คยง	๕๓	๗๐	๒๕
ท่ากำชำ	๓๗	๗๐	๑๘
บางเขา	๔๐	๗๐	๑๘
บ่อทอง	๔๖	๖๓	๓๐
บุโละบุโย	๔๗	๖๕	๓๐
ยาปี	๔๖	๗๖	๑๘
ลีปะสะโง	๕๐	๗๕	๒๓
ค่าเฉลี่ย	๔๖	๖๘	๒๔

๒. ระดับการศึกษา การศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่ จะไม่ได้เรียนซึ่งมีอัตราร้อยละ ๓๖ - ๔๔ และระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑ - ป.๔) ซึ่งมีอัตราร้อยละ ๑๒ - ๖๔ จะมียุเพียง ๒ ตำบล คือ ตำบลท่ากำชำ และตำบลบางเขา ที่เกษตรกรมีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาตอนต้น พิจารณาตารางที่ ๓ - ๓

ตารางที่ ๓ - ๓ : ระดับการศึกษาของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ระดับการศึกษา			
		ไม่ได้เรียน	ป.๑-ป.๔	ป.๕-ป.๓	ม.ศ.๑-๓
เกาะเปาะ	๑๐๐	๓๖	๖๔	-	-
คลองตันหยง	๑๐๐	๔๔	๑๖	-	-
คาโต๊ะ	๑๐๐	๔๔	๑๒	-	-
คุดยง	๑๐๐	๔๔	๕๖	-	-
ท่ากำชำ	๑๐๐	๖๐	๓๖	๔	-
บางเขา	๑๐๐	๓๖	๔๔	๔	๑
บ่อทอง	๑๐๐	๕๖	๔๔	-	-
บุโละบุโย	๑๐๐	๔๐	๒๐	-	-
ยาบี	๑๐๐	๕๒	๔๔	-	-
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๕๔	๔๐	๑.๒	.๔

๓. เพศ เพศของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อัตราร้อยละ ๕๒ - ๑๐๐ ส่วนเกษตรกรที่เป็นเพศหญิง อัตราร้อยละ ๐ - ๔๘ ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะปกติของ ไทยมุสลิมที่ให้ความสำคัญแก่เพศชายมากกว่าในแง่การเป็นผู้นำ พิจารณารายละเอียดจาก ตารางที่ ๓ - ๔

ตารางที่ ๓ - ๔ : เพศของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	เพศ	
		ชาย	หญิง
เกาะเปาะ	๑๐๐	๕๒	๔
คอดอตันหยง	๑๐๐	๑๐๐	-
คาโตะ	๑๐๐	๘๐	๒๐
คยอง	๑๐๐	๘๐	๒๐
ทากำชำ	๑๐๐	๕๒	๔๘
บางเขา	๑๐๐	๘๖	๑๔
บอทอง	๑๐๐	๑๐๐	-
บุโตะบุโย	๑๐๐	๘๐	๒๐
ยาบี	๑๐๐	๗๒	๒๘
ลีปะสะโง	๑๐๐	๘๘	๑๒
คานะลิย	๑๐๐	๘๓	๑๗

๔. อาชีพหลัก อาชีพส่วนใหญ่ คือ การทำนา จากการสุ่มตัวอย่างมี ๔ ตำบล ที่ทำนา ที่เหลืออีก ๒ ตำบล มีอาชีพทำสวนมะพร้าว กระจายละเอียดจากรางที่ ๓ - ๕

ตารางที่ ๓ - ๕ : อาชีพหลักของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	อาชีพหลัก	
		ทำนา	ทำสวนมะพร้าว
เกาะเปาะ	๑๐๐	๑๐๐	-
คลองตันหยง	๑๐๐	๑๐๐	-
คาโต๊ะ	๑๐๐	๑๐๐	-
คุดยง	๑๐๐	๑๐๐	-
ท่ากำชำ	๑๐๐	-	๑๐๐
บางเขา	๑๐๐	-	๑๐๐
บ่อทอง	๑๐๐	๑๐๐	-
บุโละบุโย	๑๐๐	๑๐๐	-
ยารบี	๑๐๐	๑๐๐	-
ลีปะสะโง	๑๐๐	๑๐๐	-
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๘๐	๒๐

๕. รายได้ รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร มีค่า ๑,๓๘๒ - ๑๑,๔๔๐ บาท จะเห็นว่า การกระจายรายได้ในแต่ละตำบลมีความแตกต่างกันมาก ดูรายละเอียดจาก ตารางที่ ๓ - ๖

ตารางที่ ๓ - ๖ : รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร (หน่วย : บาท)

ตำบล	รายได้เฉลี่ย
เกาะเปาะ	๖,๘๕๖
คอดอตันหยง	๖,๘๕๖
คาโต๊ะ	๓,๓๖๐
คยง	๕,๓๓๘
ทากำชำ	๘,๓๖๘
บางเขา	๑๐,๕๐๐
บอทอง	๑๐,๑๕๘
บุโละบุโย	๑๑,๔๔๐
ยาบี	๑,๘๐๐
ลีปะสะโง	๑,๓๘๒
ค่าเฉลี่ย	๓,๑๘๕.๔๐

๖. การถือครองที่ดิน ลักษณะการถือครองที่ดิน มี ๓ ลักษณะคือ เป็นเจ้า
ของที่ดิน เช่าที่ดิน และ เป็นเจ้าของที่ดินและเช่าที่ดินเพิ่มเติม ลักษณะประการที่สามเกิด
ขึ้นเมื่อเกษตรกรพิจารณาว่าที่ดินที่ตนถือครองมีไม่เพียงพอกับการทำประโยชน์ทาง
เกษตรกรรม รายละเอียดลักษณะการถือครองที่ดินพิจารณาจากตารางที่ ๓ - ๙

ตารางที่ ๓ - ๙ : ลักษณะการถือครองที่ดิน (หน่วย : ไร่)

ตำบล	รวม	ลักษณะการถือครองที่ดิน		
		เจ้าของ	เช่า	เจ้าของ+เช่า
เกาะเปาะ	๑๐๐	๖๘	-	๓๒
คอดอลตันหยง	๑๐๐	๔๔	๑๒	๕๖
คาโตะ	๑๐๐	๕๖	-	๕๖
คุดยง	๑๐๐	๙๒	-	๙๒
ทากำชำ	๑๐๐	๑๐๐	-	-
บางเขา	๑๐๐	๑๐๐	-	-
บอทอง	๑๐๐	๑๐๐	-	-
บุโละบุโย	๑๐๐	๑๐๐	-	-
ยาปี	๑๐๐	๖๘	-	๓๒
ลีปะสะโง	๑๐๐	๙๖	-	๙๖
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๙๕.๕	๑.๒	๙๖.๗

จำนวนที่ดินที่ถือครองพบว่า ลักษณะการถือครองแบบเจ้าของที่ดิน จะมีจำนวนที่ดิน ๘.๘๐ - ๑๖.๐๐ ไร่ ลักษณะการถือครองแบบเช่าที่ดินจะมีจำนวนที่ดิน ๒๕ ไร่ และลักษณะการถือครองแบบผสม คือมีทั้งที่ดินของตนเองและเช่าเพิ่มเติมจะมีจำนวนที่ดินที่เป็นเจ้าของ ๔.๓๖ - ๑๐.๒๕ ไร่ และเช่าเพิ่มเติมจำนวน ๕.๐๐ - ๑๐.๓๑ ไร่ ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๔

ตารางที่ ๓ - ๔ : จำนวนที่ดินที่ถือครองโดยเฉลี่ย (หน่วย : ไร่)

ตำบล	จำนวนที่ดินที่ถือครอง			
	เจ้าของ	เช่า	เจ้าของและเช่า	
			เจ้าของ	เช่า
เกาะเปาะ	๑๐.๘๘	-	๕.๒๕	๕.๐๐
คลองตันหยง	๑๑.๕๐	๒๕	๔.๕๐	๖.๕๐
คาโต๊ะ	๑๒.๐๐	-	๔.๓๖	๘.๐๐
คยง	๕.๖๑	-	๕.๑๔	๑๐.๓๑
ท่ากำชำ	๘.๘๐	-	-	-
บางเขา	๑๖.๐๐	-	-	-
บ่อทอง	๑๓.๖๘	-	-	-
บุโละบุโย	๑๓.๔๐	-	-	-
ยาบี	๑๔.๒๕	-	๑๐.๒๕	๘.๕๐
ลีปะสะโง	๑๔.๓๔	-	๖.๘๐	๘.๕๐
ค่าเฉลี่ย	๑๒.๕๓	๒๕.๐๐	๖.๓๘	๗.๕๔

การวิเคราะห์ระบบตลาด

การวิเคราะห์ระบบตลาด เพื่อให้ทราบว่าในสภาพปัจจุบันสังคมไทยมุสลิม มีสภาพการตลาดอย่างไร โดยการวิเคราะห์ที่เน้นอำเภอหนองจิก และพืชผลที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ข้าว และมะพร้าว การวิเคราะห์พิจารณาหน้าที่การตลาด ๓ อย่าง คือ หน้าที่การแลกเปลี่ยน หน้าที่ทางกายภาพ และหน้าที่อำนวยความสะดวก ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

๑. หน้าที่การแลกเปลี่ยน หน้าที่นี้ประกอบด้วยการซื้อขายสินค้า ในที่นี้เกษตรกรทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตสินค้าทางการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์ของการผลิตสินค้าอยู่ ๓ อย่างคือ เพื่อใช้ในการบริโภค เพื่อใช้ในการขาย และเพื่อใช้ในการบริจาคทาน ซึ่งจะพบว่าอัตราการบริโภคร้อยละ ๑๒.๔๐ - ๕๔.๖๖ อัตราการขายร้อยละ ๒.๐๐ - ๓๗.๖๐ และ อัตราการบริจาคทานร้อยละ ๑.๖๔ - ๑๑.๒๐ พิจารณารายละเอียดจากตารางที่

ตารางที่ ๓ - ๕ : วัตถุประสงค์ของการผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	วัตถุประสงค์ของการผลิต		
		บริโภค	ขาย	บริจาคทาน
เกาะเปาะ	๑๐๐	๓๖.๓๖	๑๘.๖๔	๕.๐๐
คอดอตันหยง	๑๐๐	๖๐.๐๔	๓๘.๓๒	๑.๖๔
คาโต๊ะ	๑๐๐	๘๑.๐๐	๑๓.๘๘	๕.๑๒
ตุง	๑๐๐	๘๐.๖๐	๔.๔๐	๕.๐๐
หากำดำ	๑๐๐	๑๓.๒๐	๓๕.๖๐	๑๑.๒๐
บางเข	๑๐๐	๑๒.๔๐	๓๓.๖๐	๑๐.๐๐
บอทอง	๑๐๐	๕๓.๐๐	๒.๐๐	๕.๐๐
บุโละบุโย	๑๐๐	๘๔.๖๖	๒.๓๘	๒.๕๖
ยาบี	๑๐๐	๓๘.๘๐	๑๑.๒๐	๑๐.๐๐
ลีปะสะโง	๑๐๐	๓๒.๘๐	๑๓.๒๐	๑๐.๐๐
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๖๓.๒๘	๒๖.๑๖	๖.๕๕

การขายผลผลิตทางการเกษตร นิยมขายตรงให้ผู้บริโภคเนื่องมาจากผลผลิตที่นำออกขายมีปริมาณน้อยมาก อัตราร้อยละของวิธีการจำหน่ายแบบขายตรงให้ผู้บริโภค ๐ - ๑๐๐ นอกจากนี้เกษตรกรบางตำบลขายผลผลิตโดยผ่านพ่อค้า อัตราร้อยละของวิธีการจำหน่ายแบบขายให้พ่อค้า ๐ - ๑๐๐ มีข้อสังเกตคือ เกษตรกรที่ทำสวนมะพร้าวนิยมขายให้พ่อค้ามากกว่าการขายปลีก พ่อค้าที่รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรจะเป็นพ่อค้าที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นเอง ดูรายละเอียดวิธีการจำหน่ายของเกษตรกรจากตารางที่ ๓ - ๑๐

ตารางที่ ๓ - ๑๐ : วิธีการจำหน่ายของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	วิธีการจำหน่าย	
		ขายตรงให้ผู้บริโภค	ขายให้พ่อค้า
เกาะเปาะ	๑๐๐	๑๐๐	-
กอดอตันหยง	๑๐๐	๖๔	๓๖
คาโต๊ะ	๑๐๐	๘๒	๘
คุดยง	๑๐๐	๒๔	๗๖
ตากำชำ	๑๐๐	-	๑๐๐
บางเขา	๑๐๐	๒๐	๘๐
บ่อทอง	๑๐๐	๑๐๐	-
บุโละบุโย	๑๐๐	๑๐๐	-
ยามี	๑๐๐	๑๐๐	-
ดีปะสะโง	๑๐๐	๑๐๐	-
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๗๐	๓๐

เหตุผลที่เกษตรกรเลือกวิธีการจำหน่ายแบบขายปลีกมี ๒ ประการคือ ราคาที่
ได้จากการขายปลีกสูงกว่าราคาขายส่ง และปริมาณผลผลิตมีน้อยมากจนไม่สามารถขายให้
พ่อค้าได้ ส่วนเหตุผลที่เกษตรกรเลือกวิธีการจำหน่ายแบบขายส่งพ่อค้าในหมู่บ้านมีอยู่ประการ
เดียวคือ สามารถประหยัดค่าขนส่งผลผลิตได้ นอกจากนี้เกษตรกรมีความพอใจกับวิธีการจำ
หน่ายในปัจจุบัน ทั้งทางด้านการขายปลีกและการขายส่ง จึงไม่มีความคิดที่จะเปลี่ยนแปลง
วิธีการจำหน่าย

๒. หน้าที่ทางกายภาพ เป็นหน้าที่ที่จะต้องทำให้สินค้านั้นสามารถซื้อขาย
ได้ ซึ่งมี ๓ ลักษณะคือ การเก็บรักษาสินค้า การขนส่งและการแปรรูป ซึ่งจะพิจารณาแต่ละ
หน้าที่โดยละเอียดดังนี้

การเก็บรักษาสินค้า จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรจะเก็บรักษาผลผลิตไว้ระยะ
หนึ่งก่อน ยกเว้นสองตำบลคือ ตำบลท่าก้ำซำ และตำบลบางเขา ซึ่งมีอาชีพทำสวนมะพร้าว
มักจะขายผลผลิตทันที คูรายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๑๑

ตารางที่ ๓ - ๑๑ : อัตราส่วนผลผลิตที่เก็บรักษาและขาย (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	การเก็บรักษาผลผลิต	
		เก็บไว้	ขายทันที
เกาะเปาะ	๑๐๐	๑๐๐	-
คลองคันหยง	๑๐๐	๑๐๐	-
คาโตะ	๑๐๐	๑๐๐	-
คุดยง	๑๐๐	๑๐๐	-
ท่ากำชำ	๑๐๐	-	๑๐๐
บางเขว	๑๐๐	๔	๙๖
บ่อทอง	๑๐๐	๑๐๐	-
บุโตะบุโย	๑๐๐	๑๐๐	-
ยาปี	๑๐๐	๑๐๐	-
ลิปะสะโง	๑๐๐	๑๐๐	-
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๘๐.๔	๑๙.๖

เกษตรกรที่เก็บรักษาผลผลิตนั้นจะสร้างสถานที่เก็บรักษาผลผลิตเช่น บุง ฉาง โดยมีเหตุผลของการเก็บรักษาอยู่ ๒ ประการ คือ เก็บไว้ขายเมื่อราคาผลผลิตสูงขึ้น และ ยังไม่มีความจำเป็นทางการเงิน พิจารณารายละเอียดการเก็บรักษาจากตารางที่ ๓ - ๑๒

ตารางที่ ๓ - ๑๒ : เหตุผลของการเก็บรักษาผลผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	เหตุผลของการเก็บรักษา	
			ราคาสูง	การเงิน
เกาะเปาะ	๒๕	๑๐๐	๓๖	๖๔
คอดอตันหยง	๒๕	๑๐๐	๑๐๐	-
คาโต๊ะ	๒๕	๑๐๐	๑๒	๘๘
คยง	๒๕	๑๐๐	-	๑๐๐
தாகำชำ	-	-	-	-
บางเขา	๑	๑๐๐	๑๐๐	-
บอทอง	๒๕	๑๐๐	-	๑๐๐
บุโละบุโย	๒๕	๑๐๐	-	๑๐๐
ยาบี	๒๕	๑๐๐	๘๖	๑๔
ลีปะสะโง	๒๕	๑๐๐	๘๖	๑๔
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๘๘	๕๑

ระยะเวลาของการเก็บรักษาผลผลิต จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๑ - ๑๒
เดือน ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๑๓

ตารางที่ ๓ - ๑๓ : ระยะเวลาการเก็บรักษาผลผลิต (หน่วย : เดือน)

ตำบล	ระยะเวลาเก็บรักษา
เกาะเปาะ	๘
คอดอตันหยง	๘
คาโต๊ะ	๑๐
ตุง	๑๑
หากำชำ	-
บางเขา	๑
บ่อทอง	๑๒
บุโละบุโย	๑๐
ยาปี	๑๐
ลีปะสะโง	๑๐
ค่าเฉลี่ย	๘.๘๘

จากการสำรวจความเสียหายในระหว่างการเก็บรักษา พบว่ามีความเสียหาย
เนื่องจากการเก็บรักษาร้อยละ ๑๒ - ๑๐๐ และไม่มีความเสียหายเนื่องจากการเก็บรักษา
ร้อยละ ๑๖ - ๑๐๐ คูณรายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๑๔

ตารางที่ ๓ - ๑๔ : ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเก็บรักษาผลผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	ความเสียหายที่เกิดขึ้น	
			มี	ไม่มี
เกาะเปาะ	๒๕	๑๐๐	๘๔	๑๖
คลองตันหยง	๒๕	๑๐๐	-	๑๐๐
คาโตะ	๒๕	๑๐๐	-	๑๐๐
คุดง	๒๕	๑๐๐	๑๒	๘๘
ตากำซา	-	-	-	-
บางเขา	๑	๑๐๐	-	๑๐๐
บ่อทอง	๒๕	๑๐๐	๑๐๐	-
บุโละบุโย	๒๕	๑๐๐	๑๐๐	-
ยามี	๒๕	๑๐๐	๑๐๐	-
ลีปะสะโง	๒๕	๑๐๐	๑๐๐	-
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๕๕	๔๕

ความเสียหายของการเก็บรักษาเนื่องมาจากสัตว์ทำลาย และการสูญเสียน้ำหนัก ซึ่งตารางที่ ๓ - ๑๕ จะแสดงให้เห็นสาเหตุของความเสียหายเมื่อมีการเก็บรักษาผลผลิต

ตารางที่ ๓ - ๑๕ : สาเหตุของความเสียหายเมื่อมีการเก็บรักษา (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	สาเหตุความเสียหาย	
			เสียน้ำหนัก	สัตว์ทำลาย
เกาะเปาะ	๒๑	๑๐๐	๘๐.๘๕	๑๘.๐๕
คอลลอนหยง	-	-	-	-
คาโตะ	-	-	-	-
ตุง	๓	๑๐๐	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓
ทากำชำ	-	-	-	-
บางเขา	-	-	-	-
บ่อทอง	๒๕	๑๐๐	-	๑๐๐.๐๐
บุโละบุโย	๒๕	๑๐๐	-	๑๐๐.๐๐
ยามี	๒๕	๑๐๐	-	๑๐๐.๐๐
ลีปะสะโง	๒๕	๑๐๐	๑๒.๐๐	๘๘.๐๐
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๒๖.๖๐	๓๓.๕๐

จากการสำรวจว่าเกษตรกรให้ความสนใจ ในแง่การเปรียบเทียบต้นทุนและ ผลประโยชน์ของการเก็บรักษาผลผลิตหรือไม่ พบว่าเกษตรกรไม่สนใจที่จะเปรียบเทียบใน แง่มุมดังกล่าวเลย

จากตารางที่ ๓ - ๑๑ พบว่าเกษตรกรส่วนหนึ่งจะขายผลผลิตโดยทันที เมื่อ สอบถามสาเหตุของการขายผลผลิตโดยทันทีพบว่า มีความจำเป็นทางด้านการเงินเพียงประ การเดียว

การขนส่ง หน้าที่นี้มีความสำคัญในแง่ของการเปลี่ยนสถานที่ของผลผลิต ที่จะ ทำให้ผลผลิตมีคุณค่าในเรื่องของราคา และสนองความต้องการโดยทั่วถึง แต่สภาพอำเภอ หนองจิก (ดูแผนที่อำเภอหนองจิกจากภาคผนวก) พบว่า การคมนาคมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่า พอใจนัก คือ มีทางหลวงตัดผ่านเพียง ๕ ตำบล ได้แก่ ตำบลบ่อทอง ตำบลคอนรัก ตำบล ตยง ตำบลทากำชำ และตำบลบางเสา และมีทางชนบทผ่านตำบลต่าง ๆ แต่เส้นทางชนบท ที่จะเชื่อมระหว่างตำบลมีน้อยมาก ทำให้การคมนาคมไม่สะดวก ฉะนั้นระบบตลาด ต้องพึ่ง พาอาศัยตลาดภายในหมู่บ้าน และพ่อค้าภายในหมู่บ้าน

การแปรรูป หน้าที่นี้จะก่อให้เกิดคุณค่าแก่ผลผลิตมากขึ้น แต่เกษตรกรยังคง ใช้กรรมวิธีการแปรรูปอย่างง่าย ๆ เพราะขาดแคลนเงินทุนที่จะพัฒนาวิธีการ และปริมาณ ผลผลิตมีปริมาณน้อยเกินกว่าจะมีคุณค่าทางด้านการพาณิชย์กรรม

๓. หน้าที่อำนวยความสะดวก หน้าที่ประการสุดท้ายนี้จะช่วยให้หน้าที่หลัก ๒ ประการ คือ หน้าที่ของการแลกเปลี่ยน และหน้าที่ทางกายภาพดำเนินไปด้วยดี หน้าที่นี้ แยกเป็น ๔ ประเภท คือ การจัดมาตรฐานผลผลิต การหาแหล่งเงินทุน การยอมรับความ เสี่ยงภัย และการให้ข่าวสารการตลาด ซึ่งจะพิจารณารายละเอียดของแต่ละหน้าที่ดังนี้

การจัดมาตรฐานผลผลิต หน้าที่นี้จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการตลาดขึ้น ในแง่การซื้อขาย เกิดขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องมีการเดินทาง จากการสำรวจข้อมูลพบว่าระบบ ตลาดของชนบทไทยมุสลิมมิได้มีการกำหนดมาตรฐานผลผลิตแต่ประการใด

การหาแหล่งเงินทุน เกษตรกรพึ่งพาอาศัยพ่อค้าเป็นแหล่งเงินทุน เพราะสถาบันการเงินแหล่งอื่น ๆ มีความรู้สึกว่าการให้สินเชื่อการเกษตรมีความเสี่ยงสูงมาก

การยอมรับความเสี่ยงภัย เกษตรกรเป็นผู้แบกรับความเสี่ยงภัยแต่เพียงผู้เดียว เพราะธุรกิจการเกษตรมีความเสี่ยงสูง เนื่องมาจากการเกษตรอาศัยธรรมชาติซึ่งอยู่เหนือการควบคุมของมนุษย์ และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ กำลังการผลิตมีปริมาณน้อยมาก จึงไม่ดึงดูดใจให้หน่วยงานใด ๆ เข้ามามีบทบาทในการยอมรับความเสี่ยงภัย

การให้ข่าวสารการตลาด เกษตรกรอาศัยเพื่อนเกษตรกรด้วยกันเองเป็นผู้ให้ข่าวสารทางการตลาด หรืออาศัยจากพ่อค้า ข่าวสารจากทางรัฐบาลที่เผยแพร่ในรูปของสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ กลับไม่ได้รับความสนใจ ซึ่งมีผลมาจากการใช้ภาษาที่ไม่เหมือนกัน ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการรับข่าวสารของเกษตรกร อย่างไรก็ตามมีเกษตรกรบางกลุ่มที่ไม่เคยรับทราบข่าวสารการตลาดเลย พิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับการรับทราบข่าวสารการ

ตลาดจากตารางที่ ๓ - ๑๖

ตารางที่ ๓ - ๑๖ : การรับทราบข่าวสารการตลาดของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	การรับทราบข่าวสารการตลาด	
		ทราบ	ไม่ทราบ
เกาะเปาะ	๑๐๐	๑๐๐	-
คอดอพันหยง	๑๐๐	๘๖	๘
คาโตะ	๑๐๐	๘๖	๘
คุดง	๑๐๐	๑๐๐	-
ทากำชำ	๑๐๐	๘๒	๘
บางเขา	๑๐๐	๘๘	๑๒
บ่อทอง	๑๐๐	๑๐๐	-
บุโละบุโย	๑๐๐	๑๐๐	-
ยามี่	๑๐๐	๑๐๐	-
สีปะสะโง	๑๐๐	๑๐๐	-
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๘๙.๒๐	๒.๘๐

เมื่อพิจารณาเรื่องการกระจายข้าวการตลาด พบว่าอัตราร้อยละ ๐ - ๘๖ ได้
รับข่าวสารจากเพื่อนเกษตรกรอัตราร้อยละ ๔ - ๑๐๐ ได้รับข่าวสารจากพ่อค้า และอัตราร้อยละ ๐ - ๔.๑๗ ได้รับข่าวสารจากแหล่งอื่น ๆ ซึ่งในที่นี้คือ ข่าวสารทางวิทยุ ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๑๗

ตารางที่ ๓ - ๑๗ : เรื่องการกระจายข้าวการตลาด (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	เรื่องการกระจายข้าวการตลาด		
			เกษตรกร	พ่อค้า	อื่น ๆ
เกาะเปาะ	๒๕	๑๐๐	๕๒.๐๐	๔๘.๐๐	-
คลองตันหยง	๒๔	๑๐๐	๖๒.๕๐	๓๓.๓๓	๔.๑๗
คาโต๊ะ	๒๔	๑๐๐	๘๑.๖๗	๘.๓๓	-
คุดยง	๒๕	๑๐๐	๗๒.๐๐	๒๘.๐๐	-
ตากำชำ	๒๓	๑๐๐	๔๓.๔๘	๕๖.๕๒	-
บางเขา	๒๒	๑๐๐	๔๕.๔๕	๕๔.๕๕	-
บอทอง	๒๕	๑๐๐	๘๒.๐๐	๘.๐๐	-
บุโละบุโย	๒๕	๑๐๐	๘๖.๐๐	๕.๐๐	-
ยามี่	๒๕	๑๐๐	๕.๐๐	๘๖.๐๐	-
ลีปะสะโง	๒๕	๑๐๐	-	๑๐๐.๐๐	-
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๕๕.๘๑	๔๓.๖๗	๑.๕๒

การวิเคราะห์ราคา

การวิเคราะห์ราคาในที่นี้จะเริ่มพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดราคา พบว่าเกษตรกรเป็นผู้กำหนดราคา ร้อยละ ๘ - ๑๐๐ และพ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคา ร้อยละ ๐ - ๘๒ จากรายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๑๘ มีข้อสังเกตว่า เกษตรกรที่เลือกวิธีจำหน่ายแบบขายปลีก จะเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดราคา

ตารางที่ ๓ - ๑๘ : ผู้กำหนดราคาผลผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ผู้กำหนดราคาผลผลิต	
		เกษตรกร	พ่อค้า
เกาะเปาะ	๑๐๐	๑๐๐	-
คอลลอลคันทรง	๑๐๐	๗๒	๒๘
คาโตะ	๑๐๐	๑๐๐	-
คุดยง	๑๐๐	๒๘	๗๒
ท่ากำชำ	๑๐๐	๘	๘๒
บางเข	๑๐๐	๒๐	๘๐
บ่อทอง	๑๐๐	๑๐๐	-
บุโละบุโย	๑๐๐	๑๐๐	-
ยาบี	๑๐๐	๑๐๐	-
ลีปะสะโง	๑๐๐	๑๐๐	-
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๗๒.๘๐	๒๗.๒๐

สาเหตุที่ทำให้พ่อค้าเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดราคา มี ๒ ประการ คือ ไม่ทราบว่าจะกำหนดราคาอย่างไร และมีข้อมูลพื้นฐานทางการเงินกับพ่อค้า พิจารณาจากรางที่ ๓ - ๑๘

ตารางที่ ๓ - ๑๘ : สาเหตุที่ทำให้พ่อค้ามีบทบาทในการกำหนดราคา (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	สาเหตุที่พ่อค้ามีบทบาทต่อราคา	
			ไม่ทราบวิธีการ	การเงิน
เกาะเปาะ	-	-	-	-
คอลลอตันหยง	๓	๑๐๐	๑๐๐	-
คาโตะ	-	-	-	-
คุดยง	๑๘	๑๐๐	๑๐๐	-
ตากำชำ	๒๓	๑๐๐	๑๐๐	-
บางเข	๒๐	๑๐๐	-	๑๐๐
บอทอง	-	-	-	-
บุโละบุโย	-	-	-	-
ยาปี	-	-	-	-
ลิปะสะโง	-	-	-	-
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๗๕	๒๕

ปัจจัยที่มีผลต่อราคาของผลผลิตโดยเรียงลำดับความสำคัญเพียง ๗ ปัจจัย พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่หนึ่ง คือ คุณภาพของผลผลิต และปริมาณผลผลิต มีข้อสังเกตว่า ค่าบดยามีและค่าบดลิปะสะโง ให้ความสำคัญของคุณภาพของผลผลิตร้อยละ ๑๐๐ ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๒๐

ตารางที่ ๓ - ๒๐ : ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ ๑ ต่อการกำหนดราคา (หน่วย : ร้อยละ)

ค่าบด	รวม	ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ ๑ ต่อการกำหนดราคา								
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
เกาะเปาะ	๑๐๐	๓๖	๔	๕๖	-	-	-	-	-	-
คอดอกคันทรง	๑๐๐	๕๔	๒๔	๑๒	-	๔	-	๙	-	-
คาโตะ	๑๐๐	๔๐	๑๒	๔	-	-	-	-	-	-
คุดง	๑๐๐	๑๒	๑๒	๗๖	-	-	-	-	-	-
ทากำชำ	๑๐๐	๕๖	๔	-	-	-	-	-	-	-
บางเขา	๑๐๐	๔๔	๔	-	-	-	-	๙	-	-
บอทอง	๑๐๐	๖๕	-	-	-	-	๓๖	-	-	-
บุโละบุโย	๑๐๐	๖๐	-	-	-	-	๔๐	-	-	-
ยามี่	๑๐๐	๑๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-
ลิปะสะโง	๑๐๐	๑๐๐	-	-	-	-	-	-	-	-

๑ = คุณภาพของผลผลิต

๒ = ความต้องการผลผลิต

๓ = ปริมาณผลผลิต

๔ = วิธีการเก็บรักษา

๕ = การบริการการขายแบบต่าง ๆ

๖ = การรวมตัวเป็นเกษตรกร

๗ = ความห่างไกลจากตลาด

๘ = ความขาดแคลนข่าวสารการตลาด

๙ = อื่น ๆ

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ ๒ ต่อการกำหนดราคา พบว่าความ
 ของการผลิต วิธีการเก็บรักษา และการรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร มีความสำคัญ พิจารณา
 รายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๒๑ มีข้อสังเกตว่าค่าบดยาปี ให้มีความสำคัญ ความต้องการ
 ผลผลิตร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๓ - ๒๑ : ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ ๒ ต่อการกำหนดราคา (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ ๒ ต่อการกำหนดราคา								
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
เกาะเปาะ	๑๐๐	๑๖	๔๔	๑๖	๑๒	-	๔	-	-	-
คลองตันหยง	๑๐๐	๒๔	๓๖	๒๕	๔	-	๔	-	-	-
คาโต๊ะ	๑๐๐	๑๖	๔๔	๒๕	๔	-	๔	-	-	-
คุดยง	๑๐๐	๓๒	๔๔	๒๐	๔	-	-	-	-	-
หากำซา	๑๐๐	-	๓๒	๑๖	๔๔	-	๔	-	-	-
บางเขา	๑๐๐	๔	๔	๒๐	๖๔	-	-	-	-	-
บ่อทอง	๑๐๐	๒๕	๒๔	-	๔	-	๔๐	-	-	-
บุโละบุโย	๑๐๐	๓๒	๒๐	๔	๔	-	๓๖	-	-	-
ยาปี	๑๐๐	-	๑๐๐	-	-	-	-	-	-	-
ลิปะสะโง	๑๐๐	-	๔๒	-	-	-	-	๔	-	-

๑ = คุณภาพของผลผลิต

๒ = ความต้องการผลผลิต

๓ = ปริมาณผลผลิต

๔ = วิธีการเก็บรักษา

๕ = การบริการการขายแบบต่าง ๆ

๖ = การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร

๗ = ความห่างไกลจากตลาด

๘ = ความขาดแคลนข่าวสารการตลาด

๙ = อื่น ๆ

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ ๓ ต่อการกำหนดราคาพบว่า ความต้องการผลิต ปริมาณผลิต วิธีการเก็บรักษา การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร และความห่างไกลจากตลาดมีความสำคัญ พิจารณารายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๒๒

ตารางที่ ๓ - ๒๒ : ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ ๓ ต่อการกำหนดราคา (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ ๓ ต่อการกำหนดราคา								
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
เกาะเปาะ	๑๐๐	๒๔	๑๒	-	๕๕	๔	๔	๔	-	-
คลองตันหยง	๑๐๐	๒๔	๑๖	๕๐	-	๔	๔	๔	-	-
คาโต๊ะ	๑๐๐	๔	๒๔	๖๕	๔	-	-	๔	-	-
ตุง	๑๐๐	๓๒	๔	-	๕๕	๔	-	-	-	-
หากำซา	๑๐๐	-	-	๕๔	๔	-	๖๐	-	-	-
บางเขา	๑๐๐	๔	-	๑๒	๔	๔	๖๔	-	๔	-
บ่อทอง	๑๐๐	๔	๖๐	๔	-	-	๒๔	-	-	-
บุโลปุโย	๑๐๐	๔	๕๔	๕๔	๔	-	๑๒	-	-	-
ยามี่	๑๐๐	-	-	-	-	-	-	๖๕	๓๖	-
ลิปะสะโง	๑๐๐	-	-	-	๑๖	-	-	๕๕	-	-

๑ = คุณภาพของผลผลิต

๒ = ความต้องการผลิต

๓ = ปริมาณผลิต

๔ = วิธีการเก็บรักษา

๕ = การบริการการขายแบบต่าง ๆ

๖ = การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร

๗ = ความห่างไกลจากตลาด

๘ = ความขาดแคลนข่าวสารการตลาด

๙ = อื่น ๆ

จากการสอบถามราคาผลผลิตของเกษตรกร พบว่าค่าเฉลี่ยของราคาข้าวหอ
เกรียน อยู่ในระหว่าง ๓,๓๕๖ - ๔,๐๘๙ บาท และค่าเฉลี่ยของราคามะพร้าวคอก อยู่
ในระหว่าง ๑.๙๘ - ๒.๐๐ บาท ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๒๓

ตารางที่ ๓ - ๒๓ : ค่าเฉลี่ยของราคาผลผลิต (หน่วย : บาท)

ตำบล	ค่าเฉลี่ยของราคา ข้าวหอเกรียน	ค่าเฉลี่ยของราคา มะพร้าวคอก
เกาะเปาะ	๓,๓๕๖	-
คลองคันหยง	๓,๖๖๘	-
คาโตะ	๓,๓๕๕	-
คุดง	๓,๘๘๐	-
หากำชำ	-	๑.๙๘
บางเขา	-	๒.๐๐
บอทอง	๓,๖๓๔	-
บุโละบุโย	๓,๖๒๐	-
ยาปี	๔,๐๘๙	-
ลิปะสะโง	๓,๓๓๓	-
ค่าเฉลี่ย	๓,๓๒๖.๘๖	๑.๙๙

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตนั้น จะพิจารณาในลักษณะต้นทุนรวมของการผลิต เนื่องจากพืชหลักในการวิเคราะห์มี ๒ ประเภท คือ ข้าว และมะพร้าว จึงนำพืชทั้งสองมา พิจารณาต้นทุนการผลิต ต้นทุนของการผลิตข้าวประกอบด้วย ค่าแรง ค่าปุ๋ย ค่าภาษีที่ดิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าเช่าที่นา ซึ่งค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตข้าวสรุปได้ตามตารางที่

๓ - ๒๔

ตารางที่ ๓ - ๒๔ : ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตข้าว/เกวียน (หน่วย : บาท)

ตำบล	รวม	ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตข้าว				
		ค่าแรง	ค่าปุ๋ย	ค่าภาษีที่ดิน	ค่าน้ำมัน	ค่าเช่า
เกาะเปาะ	๒,๓๔๘	๒,๐๓๐	๒๖๒	๕๖	-	-
คอลลอตันหยง	๒,๙๖๑	๑,๙๓๘	๔๘๒	๘๖	-	๔๕๕
คาโต๊ะ	๒,๔๔๓	๑,๒๘๔	๓๖๙	๔๙	๕๖๓	๑๓๘
คุดยง	๒,๓๕๕	๑,๙๘๐	๒๕๔	๙๑	-	๒๕๐
บอทอง	๒,๓๕๔	๒,๐๙๘	๒๑๘	๕๘	-	-
บุโละบุโย	๒,๒๘๐	๑,๘๙๔	๒๙๔	๑๓๒	-	-
ขามปี	๒,๔๓๐	๑,๙๕๒	-	๔๖	๒๙๒	๑๖๐
ติปะสะโง	๑,๙๘๖	๑,๐๕๒	-	๓๐	๔๐๔	๓๐๐
ค่าเฉลี่ย	๒,๓๙๐	๑,๙๔๙	๒๓๒	๖๖	๑๕๕	๑๖๘

เพื่อให้ภาพโครงสร้างของต้นทุนการผลิตข้าวชัดเจนยิ่งขึ้น จึงแปลงตารางที่ ๓ - ๒๔ ให้อยู่ในรูปร้อยละ ซึ่งจะพบว่าต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่จะเป็นค่าแรงงาน ร้อยละ ๕๒.๕๖ - ๘๖.๔๖ ค่าปุ๋ยร้อยละ ๐ - ๑๖.๒๘ ค่าภาษีที่ดินร้อยละ ๑.๖๘ - ๕.๗๙ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงร้อยละ ๐ - ๒๓.๐๕ และค่าเช่าที่ดินร้อยละ ๐ - ๑๖.๘๐ ทุกรายละเอียดได้จากตารางที่ ๓ - ๒๕

ตารางที่ ๓ - ๒๕ : ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตข้าว/เกี่ยว (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตข้าว				
		ค่าแรง	ค่าปุ๋ย	ค่าภาษีที่ดิน	ค่าน้ำมัน	ค่าเช่า
เกาะเปาะ	๑๐๐	๘๖.๔๖	๑๑.๑๖	๒.๓๘	-	-
คลองตันหยง	๑๐๐	๖๕.๔๕	๑๖.๒๘	๒.๙๐	-	๑๕.๓๗
คาโตะ	๑๐๐	๕๒.๕๖	๑๕.๑๐	๒.๐๑	๒๓.๐๕	๗.๒๘
คยง	๑๐๐	๗๕.๕๘	๑๐.๗๙	๓.๐๑	-	๑๐.๖๒
บ่อทอง	๑๐๐	๘๘.๒๘	๙.๒๖	๒.๔๖	-	-
บุโละบุโย	๑๐๐	๘๒.๑๙	๑๒.๐๒	๕.๗๙	-	-
ยาปี	๑๐๐	๘๐.๓๓	-	๑.๘๙	๑๑.๑๙	๖.๕๙
ลีปะสะโง	๑๐๐	๕๘.๙๐	-	๑.๖๘	๒๒.๖๒	๑๖.๘๐
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๗๓.๗๒	๙.๓๓	๒.๗๖	๗.๑๑	๗.๐๘

ต้นทุนการผลิตมะพร้าวประกอบด้วย ค่าแรง ค่าปุ๋ย และค่าภาษีที่ดิน ซึ่งสามารถสรุปต้นทุนการผลิตมะพร้าว ได้ดังตารางที่ ๓ - ๒๖

ตารางที่ ๓ - ๒๖ : ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตมะพร้าว/ลูก (หน่วย : บาท)

ตำบล	รวม	ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตมะพร้าว		
		ค่าแรง	ค่าปุ๋ย	ค่าภาษีที่ดิน
ท่าก่าชำ	๑.๒๙	.๔๔	.๓๘	.๐๗
บางเขา	๑.๑๔	.๙๘	.๑๓	.๐๓
ค่าเฉลี่ย	๑.๒๑	.๙๑	.๒๕	.๐๕

เพื่อให้ภาพโครงสร้างของต้นทุนการผลิตมะพร้าวชัดเจนยิ่งขึ้น จึงแปลงตารางที่ ๓ - ๒๖ ให้อยู่ในรูปร้อยละ ซึ่งจะพบว่าต้นทุนส่วนใหญ่จะเป็นค่าแรงงาน ร้อยละ ๖๕.๑๒ - ๘๕.๙๗ ค่าปุ๋ยร้อยละ ๑๑.๔๐ - ๒๙.๔๖ และค่าภาษีที่ดินร้อยละ ๒.๖๓ - ๕.๔๒ ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๓ - ๒๗

ตารางที่ ๓ - ๒๗ : ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตมะพร้าว/ลูก (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตมะพร้าว		
		ค่าแรง	ค่าปุ๋ย	ค่าภาษีที่ดิน
ท่าก่าชำ	๑๐๐	๖๕.๑๒	๒๙.๔๖	๕.๔๒
บางเขา	๑๐๐	๘๕.๙๗	๑๑.๔๐	๒.๖๓
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๗๕.๕๕	๒๐.๔๓	๔.๐๒

สรุปผลการวิเคราะห์

การศึกษา ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทไทยมุสลิม ได้เลือกอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นตัวแทนชนบทไทยมุสลิม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ๔ ลักษณะ คือ ข้อมูลทั่วไป ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิต

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรพบว่า อายุของเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง คือ ๓๗ - ๔๔ ปี ระดับการศึกษาพบว่าไม่ได้เรียนหนังสือ มีอัตราร้อยละ ๓๖ - ๔๘ เพศของเกษตรกรส่วนใหญ่ได้แก่เพศชายอัตราร้อยละ ๕๒ - ๑๐๐ อาชีพหลักคือการทำนา แต่มี ๒ ตำบล คือตำบลท่ากำชำ และตำบลบางเขา มีอาชีพการทำสวนมะพร้าว รายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๑,๗๘๒ - ๑๑,๔๔๐ บาท ลักษณะการถือครองที่ดินแยกเป็น ๓ ประเภท คือ เป็นเจ้าของที่ดิน เช่าที่ดิน และผสมกันระหว่างการเป็นเจ้าของและการเช่าที่ดิน จำนวนการถือครองที่ดินมีปริมาณน้อย

ผลของการวิเคราะห์ระบบตลาด

พืชหลักที่นำมาวิเคราะห์ระบบตลาดมี ๒ ประเภท คือข้าว และมะพร้าว การวิเคราะห์เน้นทางด้านหน้าทางการตลาด เกษตรกรมีวัตถุประสงค์การผลิต ๓ ลักษณะ คือ เพื่อการบริโภค เพื่อการขาย และเพื่อการบริจาคตาน อัตราร้อยละของการผลิตเพื่อขายค่อนข้างต่ำ ๒.๐๐ - ๓๘.๓๒ มีเพียง ๒ ตำบล ที่มีอัตราการผลิตเพื่อขายสูงคือ ตำบลท่ากำชำ และตำบลบางเขา ร้อยละ ๗๕.๖๐ และ ๗๗.๖๐ ตามลำดับ วิธีการจำหน่ายนิยมขายปลีก ร้อยละ ๒๐ - ๑๐๐ โดยมีเหตุผลที่เลือกวิธีการจำหน่ายแบบนี้ว่าได้ราคาสูงกว่า อย่างไรก็ตามมี ๓ ตำบลที่นิยมการขายส่ง คือ ตำบลตุง ตำบลท่ากำชำ และตำบลบางเขา โดยมีเหตุผลที่เลือกวิธีการขายส่งว่าประหยัดค่าขนส่ง นอกจากนี้พบว่าเกษตรกรพอใจกับวิธีการจำหน่ายของตน

เกษตรกรจะเก็บรักษาผลผลิตของตนไว้ก่อน ยกเว้น ๒ ตำบล คือตำบลท่าเก่าชำ และตำบลบางเขา ที่ขายผลผลิตทันที วิธีการเก็บรักษาจะสร้างสถานที่เก็บรักษา เหตุผลของการเก็บรักษาผลผลิต คือ เก็บไว้ขายเมื่อราคาสูงและยังไม่มี ความจำเป็นทางการเงิน ระยะเวลาของการเก็บรักษามีค่าเฉลี่ย ๑ - ๑๒ เดือน ความเสียหายที่เกิดจากการเก็บรักษามีการร้อยละ ๑๒ - ๑๐๐ สาเหตุของความเสียหาย คือ การสูญเสียน้ำหนัก และสัตว์ทำลายเสียหาย เกษตรกรไม่สนใจเปรียบเทียบต้นทุนและผลประโยชน์ของการเก็บรักษา

การคมนาคมของอำเภอหนองจิก ยังไม่อยู่ในสภาพที่ดี ทำให้เกษตรกรต้องอาศัยตลาดในหมู่บ้าน หรือพ่อค้าในหมู่บ้าน การแปรรูปผลผลิตใช้กรรมวิธีอย่างง่าย

เกษตรกรไม่ทราบเรื่องการกำหนดมาตรฐานผลผลิตเลย นอกจากนี้แหล่งเงินทุนยังคงอาศัยพ่อค้า การประกันภัยผลผลิตยังไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาร่วมรับผิดชอบ เกษตรกรสามารถรับทราบข่าวสารการตลาดในอัตราร้อยละ ๘๘ - ๑๐๐ โดยข่าวสารมาจากเพื่อนเกษตรกร และพ่อค้าเป็นส่วนใหญ่

ผลการวิเคราะห์ราคา

เกษตรกรที่เลือกวิถีการจำหน่ายแบบขายปลีกจะมีบทบาทในการกำหนดราคาผลผลิต อย่างไรก็ตามบางตำบลพ่อค้าจะเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดราคาผลผลิต สาเหตุที่ทำให้พ่อค้าเป็นผู้มีบทบาท คือ ไม่ทราบว่า จะกำหนดราคาอย่างไร และมีข้อมูลพันทางการเงินกับพ่อค้า

ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา แยกพิจารณาเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มที่มีความสำคัญลำดับที่หนึ่งคือ คุณภาพของผลผลิต และปริมาณผลผลิต กลุ่มที่มีความสำคัญที่สองคือ ความต้องการผลผลิต วิธีการเก็บรักษา และ การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มที่มีความสำคัญที่สามคือ ความต้องการผลผลิต ปริมาณผลผลิต วิธีการเก็บรักษา การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร และความห่างไกลจากตลาด

ราคาเฉลี่ยของข้าว ๓,๓๕๖ - ๔,๐๘๘ บาท ต่อเกวียนและราคาเฉลี่ยของมะพร้าว ๑.๘๘ - ๒.๐๐ บาท ตอลูก

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

การวิเคราะห์แยกต้นทุนการผลิต ตามประเภทของพืชหลักที่ศึกษา พบว่าต้นทุน
การผลิตข้าว ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่าภาษีที่ดิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และ ค่าเช่า
ที่ดิน ส่วนต้นทุนการผลิตมะพร้าวประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย และ ค่าภาษีที่ดิน ต้นทุน
การผลิตส่วนใหญ่จะเป็นค่าแรงงาน

บทที่ ๔

ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทไทยพุทธ

ในบทนี้วิเคราะห์ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทไทยพุทธ ซึ่งการศึกษาเลือกอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เป็นตัวแทน ในช่วงแรกของบทจะสรุปสภาพโดยทั่วไปของจังหวัดสงขลา แล้วจึงนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สภาพของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่มากเป็นที่ ๓ ของภาคใต้ มีประชากรมากเป็นอันดับ ๒ ของภาค ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก ทำนา ทำไร่ ทำสวนยาง และสวนผลไม้ มีรายได้เฉลี่ยต่อหัว ๑๒,๖๘๓ บาท ต่อปี ซึ่งเป็นอันดับที่ ๔ ของภาค ๑ รายได้เฉลี่ยต่อหัวค่อนข้างสูง เพราะจังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางทางคานพาณิชย์กรรมของภาคใต้ แต่ในเขตอำเภอนั้นหนักทางคานการเกษตรจะมีปัญหาความยากจนเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่อำเภอสทิงพระ อำเภอรัตภูมิ อำเภอระโนด และ กิ่งอำเภอกระแสสินธุ์

การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดสงขลา แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑๐ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ ๑๗ ตำบล ๘๘๘ หมู่บ้าน คือ

๑. อำเภอเมืองสงขลา
๒. อำเภอหาดใหญ่
๓. อำเภอสะเดา

๑. _____ , เศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ : พื้นฐานภาวะและการพัฒนา , เอกสารโรเนียวชนาการแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้ , ธันวาคม ๒๕๒๒ , หน้า ๒๖

๔. อำเภอรัตนภูมิ
๕. อำเภอระโนค
๖. อำเภอสิงห์พระ
๗. อำเภอจะนะ
๘. อำเภอนาทวี
๙. อำเภอเทพา
๑๐. อำเภอสะบ้าย้อย
๑๑. กิ่งอำเภอกระแสดินธุ์
๑๒. กิ่งอำเภอนาหม่อม

คานเศรษฐกิจ

อาชีพหลัก คือ การทำนา ประมาณร้อยละ ๗๐ อาชีพรองลงมา คือ การทำสวนยาง ประมาณร้อยละ ๑๐.๖ พื้นที่เพาะปลูกของอาศัยน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผลผลิตขึ้นลงตามสภาพอากาศ ทางจังหวัดส่งเสริมให้มีระบบชลประทาน ซึ่งมีทั้งที่ก่อสร้างแล้วและอยู่ในระหว่างก่อสร้าง ถ้าหากระบบชลประทานสร้างสำเร็จตามโครงการจะช่วยพื้นที่เพาะปลูกได้ประมาณร้อยละ ๓๓.๘๔ ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด ^๓

การอุตสาหกรรมของจังหวัดสงขลา มีลักษณะเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่อาศัยวัตถุดิบในเขตจังหวัดเป็นหลัก เช่น อุตสาหกรรมจากต้นยางพารา ในจังหวัดสงขลา มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดต่าง ๆ รวม ๑,๑๔๑ โรง มีคนงาน ๘,๖๗๗ คน มีเงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๕๓๔,๕๒๓ ล้านบาท ^๔

๒. _____ , บรรยายสรุป จังหวัดสงขลา , หน้า ๒
๓. เรื่องเดิม , หน้า ๘
๔. เรื่องเดิม , หน้า ๑๐

การพาณิชย์ จะอยู่ในเขตอำเภอเมืองสงขลา และอำเภอหาดใหญ่ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งธุรกิจการพาณิชย์มักจะเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากจังหวัดสงขลามีเขตแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ทำให้การค้าขายระหว่างชายแดนมีความขัดแย้ง อันก่อให้เกิดปัญหาการขัดผลประโยชน์การแบ่งกลุ่มอิทธิพล การลักลอบของหนีศุลกากร เป็นต้น ๕

ศาสนา

ประชาชนของจังหวัดสงขลา ประมาณร้อยละ ๙๐ นับถือศาสนาพุทธ นอกนั้น นับถือศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่น ๆ ส่วนใหญ่มีความสำนึกและยึดมั่นในความเป็นคนไทย มีชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว คนกลุ่มน้อยไม่มีปัญหาในทางสังคม ๖

อำเภอสติงพระ

อำเภอสติงพระ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒๕,๖๑๘ ไร่ เนื้อที่ทำการเกษตร ๑๒๑,๗๒๕ ไร่ อาชีพหลักของประชากรในอำเภอสติงพระ คือ การเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่คือการทำนา ผลผลิตของการทำนาค่อนข้างต่ำ เพราะสภาพของดินไม่ดี และอาศัยน้ำจากธรรมชาติ ซึ่งมักขาดแคลนน้ำในช่วงการทำนา นอกจากนี้อำเภอสติงพระยังมีศาลโตนคเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดอาชีพการทำน้ำศาล การปลูกศาลโตนคจะปลูกกระจายอยู่ทั่วไป

อำเภอสติงพระมี ๑๑ ตำบล คือ ตำบลกระดังงา ตำบลจะติงพระ ตำบลชุมพล ตำบลคี่หลวง ตำบลวัดจันทร์ ตำบลบ่อแดง ตำบลบ่อคาน ตำบลสนามชัย ตำบลคลองรี ตำบลคูซุก และตำบลท่าหิน สภาพการเพาะปลูกแต่ละตำบลดูจากตารางที่ ๔ - ๑

-
๕. เรื่องเดิม , หน้า ๑๑
๖. เรื่องเดิม , หน้า ๑๖

ตารางที่ ๔ - ๑ : สภาพการเพาะปลูกแต่ละตำบล (หน่วย : ไร่)

ตำบล	ทำนา	พืชไร่	พืชผัก	พืชยืนต้น	ไม้ผล	รวม
กระดังงา	๔,๓๒๔	๓,๕๐๔	๑,๐๓๐	๕๙๖	๑,๔๒๘	๑๐,๘๘๒
จะหึ่งพระ	๔,๕๓๕	๓,๕๔๓	๑,๔๔๔	๘๕๔	๙๓๐	๑๑,๓๐๖
ชุมพล	๕,๒๖๐	๔,๑๔๑	๔,๑๓๐	๙๐๕	๗๕๕	๑๒,๑๙๑
คี่หลวง	๔,๒๙๓	๓,๖๔๗	๑,๑๖๒	๖๕๖	๖๐๐	๑๐,๓๕๘
วัดจันทร์	๔,๑๔๐	๓,๖๘๘	๑,๘๓๕	๖๔๒	๓,๒๐๐	๑๓,๕๐๕
บ่อแดง	๔,๐๓๓	๓,๓๖๕	๑,๓๙๐	๑,๓๘๓	๓,๐๑๘	๑๓,๑๘๙
บ่อคาน	๔,๒๖๐	๓,๐๙๗	๑,๔๕๐	๑,๕๘๕	๒,๐๕๔	๑๒,๔๔๖
สนามชัย	๔,๔๖๔	๓,๗๘๐	๑,๕๕๕	๔๔๐	๕๕๐	๑๐,๗๙๙
คลองรี	๗,๘๒๖	-	๗๐๗	๑,๐๓๒	-	๙,๕๖๕
คูซุก	๗,๒๖๐	-	๔๔๗	๗๓๕	-	๘,๔๔๒
ทาดิน	๗,๔๗๐	-	๒๑๐	๑,๓๓๒	-	๙,๐๑๒

แหล่งที่มาของข้อมูล : สำนักงานเกษตรอำเภอสทิงพระ , พฤศจิกายน ๒๕๒๔

การคมนาคมของอำเภอสทิงพระ มีทางหลวงตัดผ่านเกือบทุกตำบล ยกเว้น ตำบลคลองรี ตำบลคูซุก และตำบลทาดิน นอกจากนี้ยังมีทางชนบทผ่านเข้าตำบลทุกตำบล ฉะนั้นการติดต่อจึงสะดวกรวดเร็ว

การศึกษาระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิต ของชนบทไทยพุทธ ได้เลือก ศึกษา ๑๐ ตำบล จาก ๑๑ ตำบล ในอำเภอสทิงพระ คือ ตำบลกระดังงา ตำบลจะหึ่งพระ ตำบลชุมพล ตำบลคี่หลวง ตำบลวัดจันทร์ ตำบลบ่อแดง ตำบลบ่อคาน ตำบลสนามชัย ตำบลคูซุก และตำบลทาดิน

การวิเคราะห์ระบบตลาด ราคา ต้นทุนการผลิตของชนบทไทยพทช

ในส่วนนี้จะเน้นการเสนอผลการวิเคราะห์ระบบตลาด ราคา ต้นทุนการผลิตของชนบทไทยพทช โดยอาศัยแนวทางการวิเคราะห์ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๒ การเสนอผลการวิเคราะห์แยกออกเป็น ๔ ลักษณะ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป การวิเคราะห์ระบบตลาด การวิเคราะห์ราคา และการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ภาพของเกษตรกรทั่วไป ในแง่ อายุ ระดับการศึกษา เพศ อาชีพหลัก รายได้ และการถือครองที่ดิน หน่วยการวิเคราะห์ คือ หน่วยตำบล ซึ่งรายละเอียดของข้อมูลทั่วไปมีดังนี้

๑. อายุ อายุของเกษตรกรโดยเฉลี่ย ๔๑ - ๔๕ ปี ระดับอายุสูงสุดของเกษตรกร ๖๐ - ๗๖ ปี และระดับอายุต่ำสุดของเกษตรกร ๑๖ - ๒๘ ปี อายุของเกษตรกรมีแนวโน้มค่อนข้างสูง พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอายุมีค่าสูง รายละเอียดพิจารณาจากตารางที่ ๔ - ๒

ตารางที่ ๔ - ๒ : อายุของเกษตรกร (หน่วย : ปี)

ตำบล	อายุ		
	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด
กระตังงา	๔๘	๗๖	๑๖
จะหิ้งพระ	๔๒	๖๘	๒๓
ชุมพล	๔๔	๗๕	๒๕
คี่หลวง	๔๑	๖๘	๒๐
วัดจันทร์	๔๑	๖๐	๒๘
บ่อแดง	๔๒	๗๐	๑๘
บ่อคาน	๔๕	๗๓	๒๔
สนามชัย	๔๓	๖๕	๒๖
คูซุก	๔๖	๗๒	๒๕
ท่าหิน	๔๒	๕๗	๒๔
อายุเฉลี่ย	๔๓	๖๘	๒๓

๒. ระดับการศึกษา การศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง ป.๑ - ป.๔ ซึ่งมีอัตราการอยู่ละ ๖๘ - ๘๒ นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เรียนมีทุกตำบล ยกเว้นตำบลบ่อคาน ซึ่งมีอัตราการอยู่ละ ๔ - ๒๐ ส่วนระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกร คือ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นสูง รายละเอียดระดับการศึกษาของ

เกษตรกร พิจารณาจาก ตารางที่ ๔ - ๓

ตารางที่ ๔ - ๓ : ระดับการศึกษาของเกษตรกรอำเภอสตึงพระแยกตามตำบล (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ระดับการศึกษา				
		ไม่ได้เรียน	ป.๑-ป.๔	ป.๕-ป.๗	ม.ศ.๑-๓	อื่น ๆ
กระตังงา	๑๐๐	๑๒	๘๔	๔	-	-
จะทิ้งพระ	๑๐๐	๘	๘๘	-	-	๔
ชุมพล	๑๐๐	๘	๘๔	-	๘	-
คันทรง	๑๐๐	๘	๘๔	-	๘	-
วัดจันทร์	๑๐๐	๘	๘๒	-	-	-
บ่อแดง	๑๐๐	๘	๘๔	๘	๘	-
บ่อคาน	๑๐๐	-	๘๔	-	๘	๘
สนามชัย	๑๐๐	๘	๘๘	๘	-	-
คชค	๑๐๐	๒๐	๖๘	๑๒	-	-
ทาดิน	๑๐๐	๘	๘๐	๘	๘	-
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๗.๖	๘๓.๖	๓.๖	๓.๖	๑.๖

๓. เพศ เพศของเกษตรกรนั้นโดยภาพรวมจะมีจำนวนเกือบเท่ากัน อย่างไรก็ตามในบางตำบลมีความแตกต่างในเรื่องของเพศ ซึ่งพอจะสรุปให้เห็นได้ว่า เกษตรกรที่เป็นเพศชาย มีอัตราร้อยละ ๕๐ - ๖๔ ส่วนเกษตรกรที่เป็นเพศหญิง มีอัตราร้อยละ ๓๖ - ๖๐ ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๕ - ๕

ตารางที่ ๕ - ๕ : เพศของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	เพศ	
		ชาย	หญิง
กระดังงา	๑๐๐	๕๒	๔๘
จะหิ้งพระ	๑๐๐	๔๘	๕๒
ชุมพล	๑๐๐	๕๐	๖๐
คีฬวง	๑๐๐	๕๕	๕๖
วัดจันทร์	๑๐๐	๖๔	๓๖
บอแดง	๑๐๐	๖๐	๕๐
บोकาน	๑๐๐	๖๕	๓๖
สนามชัย	๑๐๐	๕๕	๕๒
คชค ยูง	๑๐๐	๕๒	๔๘
ทาทิน	๑๐๐	๖๔	๓๖
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๕๕	๕๖

๔. อาชีพหลัก อาชีพส่วนใหญ่ คือ การทำนา ซึ่งมีอัตราร้อยละ ๔๐ - ๕๒ ส่วนอาชีพการทำตาลโตนด มีอัตราร้อยละ ๔ - ๖๐ กระจายละเอียดตารางที่ ๔ - ๕

ตารางที่ ๔ - ๕ : อาชีพหลักของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	อาชีพหลัก	
		ทำนา	ทำตาลโตนด
กระดังงา	๑๐๐	๔๐	๖๐
จะหิ๋งพระ	๑๐๐	๔๘	๕๒
ชุมพล	๑๐๐	๖๘	๓๒
ศิंहลวง	๑๐๐	๖๐	๔๐
วัดจันทร์	๑๐๐	๕๒	๔
บ่อแกง	๑๐๐	๕๒	๔
บ่อคาน	๑๐๐	๖๘	๓๒
สนามชัย	๑๐๐	๖๐	๔๐
คุชุก	๑๐๐	๕๒	๕๕
ทาดิน	๑๐๐	๕๒	๔
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๖๓.๒	๓๒.๘

๕. รายได้ รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร มีค่า ๕,๘๔๘ - ๑๐,๘๓๒ บาท ซึ่งต่ำกว่ารายได้เฉลี่ย ของทั้งจังหวัดสงขลา ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย ๑๒,๑๖๐ บาท ดูรายละเอียดตารางที่ ๔ - ๖

ตารางที่ ๔ - ๖ : รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร (หน่วย : บาท)

ตำบล	รายได้เฉลี่ย
กระดังงา	๑๐,๘๓๒
จะทิ้งพระ	๕,๘๔๘
ชุมพล	๘,๕๒๔
คีรีหลวง	๘,๗๘๖
วัดจันทร์	๘,๐๖๘
บ่อแดง	๗,๘๔๐
บ่อคาน	๗,๖๕๒
สนามชัย	๑๐,๕๑๒
คูขุด	๗,๑๐๘
ท่าหิน	๘,๗๗๒
ค่าเฉลี่ย	๘,๖๑๔.๓๐

๖. การถือครองที่ดิน เกษตรกรทุกคนจะมีที่ดินของตน บางครั้งที่เกษตรกรมีความรู้สึกว่ที่ดินมีน้อยเกินไป จะเช่าที่ดินเพิ่มเติม ฉะนั้นการถือครองที่ดินจึงแยกพิจารณาเป็น ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะการถือครองที่ดินโดยเป็นเจ้าของที่ดินเพียงอย่างเดียว และลักษณะการถือครองที่ดินที่มีลักษณะผสมกันระหว่างการเป็นเจ้าของที่ดินและเช่าที่ดิน รายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๗

ตารางที่ ๔ - ๗ : ลักษณะการถือครองที่ดิน (หน่วย : ไร่)

ตำบล	รวม	ลักษณะการถือครองที่ดิน	
		เจ้าของ	เจ้าของ + เช่า
กระคังงา	๑๐๐	๘๐	๒๐
จะหึ่งพระ	๑๐๐	๗๖	๒๔
ชุมพล	๑๐๐	๖๔	๓๖
คี่หลวง	๑๐๐	๘๘	๑๒
วัดจันทร์	๑๐๐	๘๖	๑๔
บ่อแดง	๑๐๐	๘๘	๑๒
บ่อคาน	๑๐๐	๑๐๐	-
สนามชัย	๑๐๐	๗๖	๒๔
คชค ขุ	๑๐๐	๖๐	๔๐
ทาทิน	๑๐๐	๘๔	๑๖
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๘๑.๒	๑๘.๘

จำนวนที่ดินที่ถือครองของแต่ละลักษณะของการถือครองที่ดิน พบว่าถ้าเป็นลักษณะของเจ้าของที่ดิน จำนวนที่ดินที่ถือครองโดยเฉลี่ย ๕.๔๑ - ๑๔.๒๕ ไร่ และลักษณะผสมระหว่างการเป็นเจ้าของที่ดินและเช่าที่ดิน จำนวนที่ดินที่ถือครองโดยเฉลี่ยแยกเป็น ของเจ้าของที่ดินอยู่ระหว่าง ๓.๐๐ - ๑๑.๕๐ ไร่ และ เช่าที่ดิน ๓.๐๐ - ๑๐.๐๐ ไร่ ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๔

ตารางที่ ๔ - ๔ : จำนวนที่ดินที่ถือครองโดยเฉลี่ยตามลักษณะการถือครองที่ดิน (หน่วย : ไร่)

ตำบล	จำนวนที่ดินที่ถือครอง		
	เจ้าของ	เจ้าของและเช่า	
		เจ้าของ	เช่า
กระดังงา	๑๐.๑๕	๓.๐๐	๓.๐๐
จะทิ้งพระ	๕.๔๑	๕.๖๗	๕.๘๓
ชุมพล	๑๔.๒๕	๑๑.๕๐	๕.๒๕
คันทรง	๑๑.๒๐	๕.๓๐	๙.๐๐
วัดจันทร์	๘.๐๘	๘.๐๐	๑๐.๐๐
บ่อแดง	๙.๙๐	๘.๕๐	๗.๖๗
บ่อคาน	๘.๕๖	-	-
สนามชัย	๘.๕๐	๖.๕๐	๔.๐๐
คูขุด	๖.๘๐	๖.๘๐	๕.๔๐
ทาดิน	๑๓.๒๗	๖.๐๐	๔.๒๕
ค่าเฉลี่ย	๘.๒๘	๕.๗๓	๕.๔๔

การวิเคราะห์ระบบตลาด

การวิเคราะห์ระบบตลาด เพื่อให้ทราบว่าในสภาพปัจจุบัน สังคมไทยพุทธ มีสภาพการตลาดอย่างไร โดยการวิเคราะห์นั้น อาศัยสิ่งพระ และพืชผลที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ข้าว และตาลโตนด การวิเคราะห์พิจารณาหน้าที่การตลาด ๓ อย่าง คือ หน้าที่การแลกเปลี่ยน หน้าที่กายภาพ และหน้าที่อำนวยความสะดวก ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

๑. หน้าที่การแลกเปลี่ยน ซึ่งประกอบด้วยการซื้อขายสินค้า และการขายสินค้า เมื่อพิจารณาทางด้านเกษตรกร พบว่าเกษตรกรเป็นผู้ผลิตสินค้าแทนการซื้อสินค้า การผลิตสินค้าของเกษตรกรมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้ทั้งทางด้านการบริโภค และการขาย ซึ่งพบว่าอัตราการบริโภคเฉลี่ยร้อยละ ๑๓.๖๘ - ๔๑.๘๘ และอัตราการขายเฉลี่ยร้อยละ ๕๘.๑๒ - ๘๒.๓๒ จากตารางที่ ๔ - ๕

ตารางที่ ๔ - ๕ : วัตถุประสงค์ของการผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	วัตถุประสงค์ของการผลิต	
		บริโภค	ขาย
กระดังงา	๑๐๐	๑๓.๖๘	๘๒.๓๒
จะหิงพระ	๑๐๐	๒๖.๕๐	๗๓.๕๐
ชุมพล	๑๐๐	๒๖.๖๐	๗๓.๔๐
คีฬวง	๑๐๐	๒๒.๕๕	๗๗.๔๕
วัดจันทร์	๑๐๐	๓๘.๑๒	๖๑.๘๘
บ่อแดง	๑๐๐	๕๑.๘๘	๔๘.๑๒
บ่อคาน	๑๐๐	๕๑.๕๕	๔๘.๔๕
สนามชัย	๑๐๐	๑๘.๕๕	๘๑.๔๕
คุชค	๑๐๐	๑๘.๑๒	๘๑.๘๘
ท่าหิน	๑๐๐	๓๘.๒๕	๖๑.๗๕
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๒๘.๑๕	๗๑.๘๕

ข้าวและน้ำตาลโตนดสามารถเก็บรักษาได้ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อย่างไรก็ตามมีปัจจัยอื่นที่ทำให้ไม่สามารถเก็บรักษาผลผลิตได้ ซึ่งจะได้พิจารณาในการวิเคราะห์หน้าที่ทางกายภาพ

การขายผลผลิตทางการเกษตร ส่วนใหญ่นิยมการขายส่งมากกว่า โดยแยกวิธีการขายส่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ การนำผลผลิตทางการเกษตรไปขายให้กับพ่อค้าในหมู่บ้านหรือขายให้โรงสี อีกลักษณะหนึ่ง พ่อค้าจะเป็นผู้มารับซื้อถึงบ้านของเกษตรกรเอง ซึ่งอัตราร้อยละของเกษตรกรที่ใช้วิธีการขายให้พ่อค้าในหมู่บ้านอยู่ระหว่าง ๔๐ - ๗๒ และอัตราร้อยละของเกษตรกรที่ใช้วิธีการขาย โดยพ่อค้ามารับซื้อถึงบ้านอยู่ระหว่าง ๘ - ๕๖ กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๑๐

ตารางที่ ๔ - ๑๐ : วิธีการจำหน่ายของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	วิธีการจำหน่าย		
		ขายปลีก	ขายส่ง	
			นำไปขายให้พ่อค้า	พ่อค้ามารับซื้อเอง
กระดังงา	๑๐๐	๔	๕๖	๔๐
จะทิ้งพระ	๑๐๐	๔	๗๒	๒๐
ชุมพล	๑๐๐	-	๕๒	๔๔
คีทลวง	๑๐๐	-	๖๐	๔๐
วัดจันทร์	๑๐๐	๔	๔๐	๕๖
บ่อแก่ง	๑๐๐	๒๐	๗๒	๘
บ่อคาน	๑๐๐	๑๒	๖๘	๒๐
สนามชัย	๑๐๐	๓๖	๕๖	๘
คูซุก	๑๐๐	๘	๔๔	๔๔
ท่าหิน	๑๐๐	-	๔๔	๕๖
ค่าเฉลี่ย		๔.๒๐	๕๖.๔๐	๓๔.๔๐

เหตุผลที่เกษตรกรเลือกวิธีการจำหน่ายแบบขายปลีก คือ ราคาที่ได้จากการขายปลีกสูงกว่าการขายส่ง ส่วนเหตุผลที่เกษตรกรเลือกวิธีการจำหน่ายแบบขายส่งนั้นมี ๕ ประการ คือ สามารถลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขนส่ง ราคาของผลผลิตไม่แตกต่างจากการขายปลีกมากนัก ปริมาณผลผลิตมีจำนวนน้อยทำให้เกิดความรู้สึกไม่คุ้มที่จะขายปลีก การขายส่งมีความสะดวกมากและสามารถพึ่งพาอาศัยทางการเงินจากพ่อค้าได้เมื่อจำเป็น ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๑๑

ตารางที่ ๔ - ๑๑ : เหตุผลที่เกษตรกรเลือกวิธีการจำหน่ายแบบขายส่ง (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	เหตุผลที่เลือกวิธีการจำหน่ายแบบขายส่ง				
			ประหยัดค่าใช้จ่าย	ไม่มีความแตกต่างในเรื่องราคา	ปริมาณน้อย	สะดวก	การเงิน
กระดังงา	๒๔	๑๐๐	๔๔	๔๔	-	-	๔
จะหิังพระ	๒๓	๑๐๐	๒๐	-	๒๐	๖๐	-
ชุมพล	๒๕	๑๐๐	-	๒๐	-	๔๐	-
คี่หลวง	๒๕	๑๐๐	๓๓	๓๓	๓๔	-	-
วัดจันทร์	๒๔	๑๐๐	๕๐	-	-	๕๐	-
บ่อแดง	๒๐	๑๐๐	๕๐	-	๕๐	-	-
บ่อคาน	๒๒	๑๐๐	๖๐	-	-	๔๐	-
สนามชัย	๑๖	๑๐๐	๔๐	-	๓๐	๓๐	-
คูชุก	๒๓	๑๐๐	๕๗	-	๔๓	-	-
ทาดิน	๒๕	๑๐๐	๖๔	-	๓๒	-	-
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๔๒.๖๐	๑๐.๑๐	๒๐.๕๐	๒๖.๐๐	๐.๕๐

เกษตรกรมีความรู้สึกพอใจกับวิธีการจำหน่ายที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ทั้งทางด้านการขายปลีกและการขายส่ง จึงไม่มีความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการจำหน่าย

๒. หน้าที่ทางกายภาพ เป็นหน้าที่ ๆ จะต้องทำอย่างใดอย่างหนึ่งกับสินค้าที่ต้องการซื้อขาย เป็นหน้าที่ ๆ เกี่ยวข้องกับสินค้าโดยตรง แยกหน้าที่ทางกายภาพออกเป็น ๓ ประเภท คือ การเก็บรักษาสินค้า การขนส่ง และการแปรรูป

หน้าที่ทางกายภาพประการที่หนึ่งคือ การเก็บรักษาผลผลิต ฉะนั้นจึงศึกษาว่าผลผลิตทางการเกษตรจะเก็บรักษาไว้ก่อนหรือจะขายโดยทันที ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเก็บรักษาสินค้าไว้ในอัตราร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐ ส่วนที่เกษตรกรนำออกขายโดยทันทีอยู่ในอัตราร้อยละ ๐ - ๒๐ ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๑๒

ตารางที่ ๔ - ๑๒ : อัตราสวนผลผลิตที่เก็บรักษาและขาย (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	การเก็บรักษาสินค้า	
		เก็บไว้	ขายทันที
กระดังงา	๑๐๐	๘๘	๑๒
จะทิ้งพระ	๑๐๐	๘๔	๑๖
ชุมพล	๑๐๐	๘๒	๘
คีทลวง	๑๐๐	๘๘	๑๒
วัดจันทร์	๑๐๐	๘๘	๑๒
บ่อแดง	๑๐๐	๘๐	๒๐
บ่อคาน	๑๐๐	๘๖	๘
สนามชัย	๑๐๐	๘๒	๘
คุชุก	๑๐๐	๘๘	๑๒
ท่าหิน	๑๐๐	๑๐๐	-
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๘๘.๖	๑๐.๔

วิธีการเก็บรักษาแยกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การสร้างสถานที่เก็บรักษา เช่น บัง
ฉาง และไม่สร้างสถานที่เก็บรักษา เช่น เก็บในบ้าน อัตราร้อยละของการสร้างสถานที่เก็บ
รักษา ๔๘.๐๐ - ๕๐.๐๕ และอัตราร้อยละของการไม่สร้างสถานที่เก็บรักษา ๕.๕๑ - ๕๒.๐๐
ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๑๓

ตารางที่ ๔ - ๑๓ : วิธีการเก็บรักษาผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	วิธีการเก็บรักษา	
			สร้างที่เก็บ	ไม่สร้างที่เก็บ
กระดังงา	๒๒	๑๐๐	๕๐.๐๕	๕.๕๑
จะหิังพระ	๒๑	๑๐๐	๖๑.๕๐	๓๘.๑๐
ชุมพล	๒๓	๑๐๐	๓๓.๕๑	๒๖.๐๕
กีหลวง	๒๒	๑๐๐	๖๘.๑๘	๓๑.๘๒
วัดจันทร์	๒๒	๑๐๐	๕๕.๐๕	๕๐.๕๑
บ่อแดง	๒๐	๑๐๐	๖๐.๐๐	๕๐.๐๐
บ่อคาน	๒๔	๑๐๐	๓๐.๘๓	๒๕.๑๓
สนามชัย	๒๓	๑๐๐	๖๕.๒๒	๓๕.๓๕
คุชค	๒๒	๑๐๐	๓๓.๒๓	๒๒.๓๓
ทาดิน	๒๕	๑๐๐	๕๕.๐๐	๕๒.๐๐
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๖๓.๕๕	๓๒.๕๕

เหตุผลของการเก็บรักษาผลผลิต มี ๔ ประการคือ เก็บไว้เพื่อขายเมื่อราคาผลผลิตสูงขึ้น ยังไม่มีความจำเป็นที่จะรีบขาย (ยังไม่ต้องการใช้เงินตอนนี้) รอให้พ่อค้ามารับซื้อที่บ้านของเกษตรกร และรอคอยผลผลิตในปีต่อไปว่าได้ผลก็มากน้อยเพียงใด ถ้าหากผลผลิตในปีต่อไปดี จึงจะขายผลผลิต ฉะนั้นผลผลิตที่เก็บไว้ในกรณีนี้จะมีระยะเวลาขายยาวนาน เป็นปี กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๑๔

ตารางที่ ๔ - ๑๔ : เหตุผลของการเก็บรักษาผลผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	เหตุผลของการเก็บรักษา			
			ราคาสูง	การเงิน	พ่อค้ามาซื้อ	ผลผลิต
กระดังงา	๒๒	๑๐๐	๕๕.๕๕	๒๗.๒๗	๑๘.๑๘	-
จะทิ้งพระ	๒๑	๑๐๐	๒๓.๘๒	๒๘.๕๗	๙.๕๒	๓๘.๐๙
ชุมพล	๒๓	๑๐๐	๔๗.๘๓	๒๖.๐๙	๑๗.๓๙	๘.๖๙
ค้อหลวง	๒๒	๑๐๐	๖๓.๖๔	๓๖.๓๖	-	-
วัดจันทร์	๒๒	๑๐๐	๖๓.๖๔	๙.๐๙	๒๗.๒๗	-
บ่อแดง	๒๐	๑๐๐	๖๐.๐๐	๔๐.๐๐	-	-
บ่อคาน	๒๔	๑๐๐	๕๐.๐๐	๕๐.๐๐	-	-
สนามชัย	๒๓	๑๐๐	๔๓.๔๘	๔.๓๔	๒๖.๐๙	๒๖.๐๙
คุชค	๒๒	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	-	-	-
ท่าหิน	๒๕	๑๐๐	๖๘.๐๐	๒๐.๐๐	-	๑๒.๐๐
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๕๗.๔๘	๒๔.๑๗	๙.๘๕	๘.๔๘

ระยะเวลาของการเก็บรักษาผลผลิตของเกษตรกร จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง
๖ - ๑๐ เดือน กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๑๕

ตารางที่ ๔ - ๑๕ : ระยะเวลาการเก็บรักษาผลผลิต (หน่วย : เดือน)

ตำบล	ระยะเวลาการเก็บรักษา
กระดังงา	๖
จะทิ้งพระ	๗
ชุมพล	๘
คีรีสว่าง	๑๐
วัดจันทร์	๑๐
บ่อแดง	๘
บ่อคาน	๗
สนามชัย	๘
คูขุด	๘
ท่าหิน	๘
ค่าเฉลี่ย	๗.๖

การเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตรจะมีผลเสียหายเกิดขึ้น หรืออาจจะไม่มีผลเสียหายเกิดขึ้น จากการสอบถามพบว่า ผลของการเก็บรักษานั้น มีความเสียหายเกิดขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ ๓๖.๓๖ - ๘๖.๐๐ และไม่มีผลเสียหายเกิดขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ ๔.๐๐ - ๖๓.๖๔ ซึ่งจะถูกรายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๑๖

ตารางที่ ๔ - ๑๖ : ความเสียหายที่เกิดจากการเก็บรักษาผลผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	ความเสียหายที่เกิดขึ้น	
			มี	ไม่มี
กระสังงา	๒๒	๑๐๐	๓๖.๓๖	๖๓.๖๔
จะหิ้งพระ	๒๑	๑๐๐	๕๗.๑๔	๔๒.๘๖
ชุมพล	๒๓	๑๐๐	๗๘.๒๖	๒๑.๗๔
คี่หลวง	๒๒	๑๐๐	๗๒.๗๓	๒๗.๒๗
วัดจันทร์	๒๒	๑๐๐	๘๕.๕๔	๑๔.๔๖
บ่อแดง	๒๐	๑๐๐	๘๐.๐๐	๒๐.๐๐
บ่อคาน	๒๔	๑๐๐	๖๒.๕๐	๓๗.๕๐
สนามชัย	๒๓	๑๐๐	๔๗.๘๓	๕๒.๑๗
คุชุก	๒๒	๑๐๐	๕๔.๕๕	๔๕.๔๕
ทาดิน	๒๕	๑๐๐	๘๖.๐๐	๑๔.๐๐
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๖๘.๐๘	๓๑.๙๑

จากการสอบถามเกษตรกรพบว่าความเสียหายที่เกิดกับผลผลิตเนื่องมาจาก การสูญเสียน้ำหนัก สัตว์ทำลายเสียหาย และวิธีการแปรรูปสินค้าไม่ดี เช่น กรณีทำน้ำตาล โตนคแล้วเปรี้ยว เพราะวิธีการเคี้ยวไม่ดี ตารางที่ ๔ - ๑๗ จะแสดงให้เห็นสาเหตุของ ความเสียหายเมื่อมีการเก็บรักษาผลผลิต

ตารางที่ ๔ - ๑๗ : สาเหตุของความเสียหายเมื่อมีการเก็บรักษา (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	สาเหตุของความเสียหาย		
			สูญน้ำหนัก	สัตว์ทำลาย	การแปรรูปไม่ดี
กระดังงา	๘	๑๐๐	๒๕.๐๐	๕๐.๐๐	๒๕.๐๐
จะทิ้งพระ	๑๒	๑๐๐	๓๓.๓๓	๕๘.๓๓	๘.๓๔
ชุมพล	๑๘	๑๐๐	๓๓.๓๓	๖๑.๑๑	๕.๕๖
คี่หลวง	๑๖	๑๐๐	๖.๒๕	๘๗.๕๐	๖.๒๕
วัดจันทร์	๒๑	๑๐๐	-	๘๕.๒๔	๔.๗๖
บ่อแดง	๑๖	๑๐๐	๒๕.๐๐	๗๕.๐๐	-
บ่อคาน	๑๕	๑๐๐	-	๑๐๐.๐๐	-
สนามชัย	๑๑	๑๐๐	๒๗.๒๗	๗๒.๗๓	-
คุชค	๑๒	๑๐๐	๘.๓๓	๕๘.๓๓	๓๓.๓๔
ท่าหิน	๒๔	๑๐๐	๒๙.๑๗	๗๐.๘๓	-
กาญเจดีย์		๑๐๐	๑๘.๗๗	๗๒.๙๑	๘.๓๒

จากการสอบถามเกษตรกรที่เก็บรักษาสินค้าไว้ระยะหนึ่งว่ามีการเปรียบเทียบ
ต้นทุนและผลประโยชน์ของการเก็บรักษาหรือไม่ พบว่า อัตราร้อยละของการเปรียบเทียบ
ต้นทุนและผลประโยชน์อยู่ ๕.๕๒ - ๗๒.๐๐ และอัตราร้อยละของเกษตรกรที่ไม่เคยเปรียบเทียบ
เทียบต้นทุนและผลประโยชน์เลย ๒๘.๐๐ - ๕๐.๔๘ ดูรายละเอียดตารางที่ ๔ - ๑๘

ตารางที่ ๔ - ๑๘ : อัตราการเปรียบเทียบต้นทุนและผลประโยชน์ของการเก็บรักษา (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	การเปรียบเทียบต้นทุนและผลประโยชน์	
			เคย	ไม่เคย
กระดังงา	๒๒	๑๐๐	๒๒.๗๒	๗๗.๒๘
จะหิ๋งพระ	๒๑	๑๐๐	๕.๕๒	๙๔.๔๘
ชุมพล	๒๓	๑๐๐	๓๙.๑๓	๖๐.๘๗
คี่หลวง	๒๒	๑๐๐	๔๕.๔๕	๕๔.๕๕
วัดจันทร์	๒๒	๑๐๐	๗๒.๗๒	๒๗.๒๘
บ่อแดง	๒๐	๑๐๐	๖๕.๐๐	๓๕.๐๐
บ่อคาน	๒๔	๑๐๐	๒๙.๑๗	๗๐.๘๓
สนามชัย	๒๓	๑๐๐	๓๐.๔๓	๖๙.๕๗
คุชุก	๒๒	๑๐๐	๑๓.๖๔	๘๖.๓๖
ท่าหิน	๒๕	๑๐๐	๗๒.๐๐	๒๘.๐๐
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๓๙.๕๘	๖๐.๔๒

เกษตรกรที่เคยเปรียบเทียบต้นทุนและผลประโยชน์ของการเก็บรักษา จะให้คำตอบว่าการเก็บรักษาผลผลิตไว้ระยะหนึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่า

ตารางที่ ๔ - ๑๒ แสดงให้เห็นภาพของเกษตรกรที่นำผลผลิตออกขายโดยทันที ซึ่งมีอัตราร้อยละระหว่าง ๐ - ๒๐ ในตอนนี้จะพิจารณาถึงเหตุผลที่ขายผลผลิตโดยทันที พบว่ามีเหตุผล ๓ ประการคือ ไม่มีสถานที่เก็บรักษา คิดว่าราคาของผลผลิตไม่สูงกว่านี้อีก และมีความจำเป็นทางการเงิน กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๑๔

ตารางที่ ๔ - ๑๔ : เหตุผลของการขายผลผลิตทันที (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	เหตุผลของการขายผลผลิตทันที		
			ไม่มีที่เก็บ	ราคาไม่สูง	การเงิน
กระสังงา	๓	๑๐๐	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓	-
จะทิ้งพระ	๔	๑๐๐	๗๕.๐๐	-	๒๕.๐๐
ชุมพล	๒	๑๐๐	-	-	๑๐๐.๐๐
คีหลง	๑	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	-	-
วัดจันทร์	๓	๑๐๐	๖๖.๖๗	-	๓๓.๓๓
บ่อแดง	๕	๑๐๐	๘๐.๐๐	๒๐.๐๐	-
บ่อคาน	๑	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	-	-
สนามชัย	๒	๑๐๐	-	๑๐๐.๐๐	-
คูขุด	๓	๑๐๐	-	๖๖.๖๗	๓๓.๓๓
ท่าหิน	-	-	-	-	-
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๕๕.๒๖	๒๔.๔๔	๒๑.๓๐

หน้าที่ทางกายภาพประการที่สอง คือ การขนส่ง เมื่อพิจารณาแผนที่ของอำเภอ สหิงพระในภาคผนวกจะพบว่า มีทางหลวงผ่านกลางอำเภอ สหิงพระ ซึ่งหมายความว่าทางหลวง จะผ่านตำบลเกือบทุกตำบล ยกเว้นเพียง ๓ ตำบล คือ ตำบลท่าหิน ตำบลคลองรี และตำบล คุชุก แต่การคมนาคมที่จะติดต่อกับตำบลทุกตำบลสะดวกมาก เพราะมีถนนชนบทผ่านเข้าไปยัง ตำบลต่าง ๆ ฉะนั้นพ่อค้าจึงสามารถเข้าซื้อผลผลิตจากเกษตรกรได้ แม้ว่าการคมนาคมจะมี ประสิทธิภาพ แต่ปัญหาน้ำมันราคาแพง ทำให้เกษตรกรพยายามลดการขนส่งสินค้า และรอ ให้พ่อค้าเข้าไปรวบรวมสินค้าจากเกษตรกรถึงที่บ้านเอง หรือเกษตรกรมีความพอใจขายให้ พ่อค้าในท้องถิ่นมากกว่า ซึ่งจะเห็นจากตารางที่ ๔ - ๑๐

หน้าที่ทางกายภาพประการที่สาม คือ การแปรรูปผลผลิต เกษตรกรมักไม่มีการ แปรรูปผลผลิต ซึ่งได้แก่ ข้าว จะขายให้แก่โรงสีโดยตรง ส่วนน้ำตาลโตนด จะแปรรูปโดยใช้ กรรมวิธีการง่าย คือ การเคี่ยวเป็นน้ำตาล เกษตรกรทราบว่าถ้าสามารถแปรรูปผลผลิต เช่น น้ำตาล เป็นน้ำตาลแว่นได้ จะขายได้ราคาสูงขึ้น แต่การลงทุนสูงมาก ทำให้เกษตรกรนำวัตถุดิบไปขายให้โรงงานทำน้ำตาลแทนการทำเอง

๓. หน้าที่อำนวยความสะดวก เป็นหน้าที่ที่ช่วยให้หน้าที่หลักทั้ง ๒ ประการ คือ หน้าที่ของการแลกเปลี่ยน และหน้าที่ทางกายภาพดำเนินเป็นไปด้วยดี หน้าที่อำนวยความสะดวก แยกเป็น ๓ ประเภท คือ การจัดหามาตรฐานผลผลิต การหาแหล่งเงินทุน การยอมรับความเสี่ยง ภัย และการให้ข่าวสารการตลาด

หน้าที่อำนวยความสะดวกประการที่หนึ่ง คือ การจัดหามาตรฐานผลผลิต การกำหนด มาตรฐานผลผลิต ทำให้เกิดความสับสนในการซื้อขายผลผลิต ทางค่านผู้ซื้อไม่มีความจำเป็นที่ ต้องเดินทางมาดูผลผลิต ส่วนทางค่านผู้ขายผลผลิตที่มีคุณภาพ จากการสอบถามเกษตรกรเกี่ยวกับ การจัดหามาตรฐานผลผลิตพบว่า อัตราร้อยละของเกษตรกรที่ทราบว่ามีมาตรฐานผลผลิต ๓๖ - ๖๔ และอัตราร้อยละของเกษตรกรที่ทราบว่าไม่มีการจัดหามาตรฐานผลผลิต ๓๖ - ๖๔ กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๒๐

ตารางที่ ๔ - ๒๐ : การกำหนดมาตรฐานของผลผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	มาตรฐานของผลผลิต	
		มี	ไม่มี
กระดังงา	๑๐๐	๕๐	๖๐
จะหิ้งพระ	๑๐๐	๕๕	๕๒
ชุมพล	๑๐๐	๖๕	๓๘
คี่หลวง	๑๐๐	๓๖	๖๔
วัดจันทร์	๑๐๐	๕๕	๕๖
บ่อแดง	๑๐๐	๕๕	๕๒
บ่อคาน	๑๐๐	๖๕	๓๘
สนามชัย	๑๐๐	๕๓	๕๕
คุชุก	๑๐๐	๓๖	๖๔
ทาดิน	๑๐๐	๕๕	๕๒
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๕๕.๕๐	๕๑.๖๐

ผู้กำหนดมาตรฐานผลผลิตมี ๓ ลักษณะ คือ ตัวเกษตรกรเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนด พ่อค้าเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนด และ เกษตรกรและพ่อค้าเป็นผู้มีบทบาทร่วมกันในการกำหนด รายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๒๑

ตารางที่ ๔ - ๒๑ : ผู้กำหนดมาตรฐานของผลผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	ผู้กำหนดมาตรฐานของผลผลิต		
			เกษตรกร	พ่อค้า	ตกลงร่วมกัน
กระสังงา	๑๐	๑๐๐	๓๐.๐๐	๗๐.๐๐	-
จะหิ๋งพระ	๑๒	๑๐๐	๘.๓๓	๗๕.๐๐	๑๖.๖๗
ชุมพล	๑๖	๑๐๐	๓๑.๒๕	๕๖.๒๕	๑๒.๕๐
คี่หลวง	๘	๑๐๐	๘๘.๘๘	๑๑.๑๑	-
วัดจันทร์	๑๑	๑๐๐	๖๓.๖๔	-	๓๖.๓๖
บ่อแกง	๑๒	๑๐๐	๑๖.๖๗	๕๐.๐๐	๓๓.๓๓
บ่อคาน	๑๗	๑๐๐	๕๒.๙๔	๓๕.๒๙	๑๑.๗๖
สนามชัย	๑๓	๑๐๐	๖๙.๒๓	๓๐.๗๗	-
คุชุก	๘	๑๐๐	๕๕.๕๖	๒๒.๒๒	๒๒.๒๒
ทาหิน	๑๒	๑๐๐	๕๐.๐๐	๓๓.๓๓	๑๖.๖๗
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๔๖.๖๕	๓๘.๕๐	๑๔.๘๕

หน้าที่อำนวยความสะดวกประการที่สอง คือ การหาแหล่งเงินทุน เกษตรกรอาศัย พอค้าเป็นแหล่งเงินทุน อย่างไรก็ตามสภาพของเกษตรกรของอำเภอสังขละบุรี จะผลิตผลผลิต ตามกำลังของตนเอง เมื่อพิจารณาไปยังสถาบันการเงินทุกแห่ง มีความรู้สึกลัวว่าการให้สินเชื่อ ทางการเกษตร มีความเสี่ยงสูงมาก

หน้าที่อำนวยความสะดวกประการที่สาม คือ การยอมรับความเสี่ยงภัย หมายถึง ชุมกิจประกันภัยควร เข้ามามีบทบาท ในระดับสังคมชนบทยังไม่มีหน่วยงานใด เข้ามารับหน้าที่นี้ จึงเป็นเรื่องของเกษตรกรที่จะแบกรับความเสี่ยงไว้เอง

หน้าที่อำนวยความสะดวกประการที่สี่ คือ การให้ข่าวสารการตลาด หมายถึง การให้ข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านภาวะการตลาด ความต้องการ หรือราคา ซึ่งหน้าที่ดังกล่าว รัฐบาล เข้ามามีบทบาทอย่างมาก โดยเฉพาะในรูปแบบของสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ จากการสอบถามพบว่าเกษตรกรทราบข่าวสารการตลาดอัตราร้อยละ ๔๔ - ๕๒ และไม่ทราบข่าวสารการตลาดอัตราร้อยละ ๔ - ๕๖ ดูรายละเอียดจากตาราง ที่ ๔ - ๒๒

ตารางที่ ๔ - ๒๒ : การรับทราบข่าวสารการตลาดของเกษตรกร (หน่วย = ร้อยละ)

ตำบล	รวม	การรับทราบข่าวสารการตลาด	
		ทราบ	ไม่ทราบ
กระสังงา	๑๐๐	๔๔	๑๖
จะหึ่งพระ	๑๐๐	๔๔	๑๒
ชุมพล	๑๐๐	๔๔	๑๖
คีทหลวง	๑๐๐	๕๖	๔๔
วัดจันทร์	๑๐๐	๓๖	๒๔
บ่อแดง	๑๐๐	๕๒	๔
บ่อคาน	๑๐๐	๕๒	๔
สนามชัย	๑๐๐	๖๐	๔๐
คุชุก	๑๐๐	๔๔	๕๖
ทาหิน	๑๐๐	๓๒	๒๔
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๓๔.๔	๒๕.๒

เมื่อพิจารณาสื่อที่จะกระจายข่าวสารการตลาด แยกออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ
 ได้รับข่าวสารการตลาดจากเพื่อนเกษตรกร ได้รับข่าวสารการตลาดจากพ่อค้า และได้รับ
 ข่าวสารการตลาดแห่งอื่น ๆ ซึ่งได้แก่วิทยุ และโทรทัศน์ กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๒๓

ตารางที่ ๔ - ๒๓ : สื่อการกระจายข่าวสารการตลาด (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	จำนวน	ร้อยละ	สื่อการกระจายข่าวสารการตลาด		
			เกษตรกร	พ่อค้า	อื่น ๆ
กระคังงา	๒๑	๑๐๐	๓๘.๑๐	๔๒.๘๖	๑๙.๐๔
จะหิ้งพระ	๒๒	๑๐๐	๓๑.๘๒	๔๐.๙๑	๒๗.๒๗
ชุมพล	๒๑	๑๐๐	๒๕.๕๗	๓๓.๓๔	๓๘.๐๙
คี่หลวง	๑๔	๑๐๐	๕๗.๑๔	-	๔๒.๘๖
วัดจันทร์	๑๔	๑๐๐	๓๑.๕๗	๓๑.๕๗	๓๖.๘๕
บ่อแดง	๒๓	๑๐๐	๓๐.๔๓	๓๐.๔๓	๓๙.๑๔
บ่อคาน	๒๓	๑๐๐	๒๙.๑๔	๓๙.๑๔	๒๑.๗๓
สนามชัย	๑๕	๑๐๐	๓๓.๓๓	๖.๖๗	๖๐.๐๐
คูซุก	๑๑	๑๐๐	๓๖.๓๖	๑๘.๑๘	๔๕.๔๕
ท่าหิน	๑๔	๑๐๐	๑๑.๑๑	๓๘.๘๘	๕๐.๐๐
คาเนลีย		๑๐๐	๓๓.๓๖	๒๕.๒๐	๓๘.๐๔

การวิเคราะห์ราคา

ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับราคา คือ ราคาจะถูกกำหนดด้วย
แนวความคิดเรื่องอุปสงค์ และอุปทาน ผลผลิตทางการเกษตรมีลักษณะที่การกำหนดราคาเป็น
ไปตามความต้องการของพ่อค้า ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๒๔

ตารางที่ ๔ - ๒๔ : ผู้กำหนดราคาผลผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ผู้กำหนดราคาผลผลิต		
		เกษตรกร	พ่อค้า	ตกลงร่วมกัน
กระสังงา	๑๐๐	๑๖	๖๐	๒๔
จะหิงพระ	๑๐๐	๘	๖๘	๒๔
ชุมพล	๑๐๐	๒๘	๗๒	-
คี่หลวง	๑๐๐	๑๒	๗๖	๑๒
วัดจันทร์	๑๐๐	๔	๖๘	๒๘
บ่อแดง	๑๐๐	๒๐	๖๔	๑๖
บ่อคาน	๑๐๐	๓๒	๕๖	๑๒
สนามชัย	๑๐๐	๔	๘๐	๑๖
คูซุก	๑๐๐	๔	๘๐	๑๖
ทาดิน	๑๐๐	๔	๗๖	๒๐
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๑๓.๒๐	๗๐.๐๐	๑๖.๘๐

สาเหตุที่ทำให้พ่อค้าเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดราคามี ๓ ลักษณะ ไม่ทราบว่า
 ควรจะกำหนดราคาอย่างไร มีข้อผูกพันทางการเงินกับพ่อค้า และกลัวว่าพ่อค้าไม่ซื้อผลผลิต
 กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๒๕

ตารางที่ ๔ - ๒๕ : สาเหตุที่ทำให้พ่อค้ามีบทบาทในการกำหนดราคา (หน่วย : ร้อยละ)

คำบล	จำนวน	ร้อยละ	สาเหตุที่พ่อค้ามีบทบาทต่อราคา		
			ไม่ทราบวิธีการ	การเงิน	ไม่ซื้อผลผลิต
กระคังงา	๑๕	๑๐๐	๒๖.๖๗	๖.๖๗	๖๖.๖๖
จะทิ้งพระ	๑๗	๑๐๐	๘๘.๒๔	๕.๘๘	๕.๘๘
ชุมพล	๑๘	๑๐๐	๕๐.๐๐	๕.๕๖	๔๔.๔๔
คี่หลวง	๑๘	๑๐๐	๒๖.๓๒	๕.๒๖	๖๘.๔๒
วัดจันทร์	๑๗	๑๐๐	๑๑.๗๖	-	๘๘.๒๔
บ่อแดง	๑๖	๑๐๐	๓๗.๕๐	๖.๒๕	๕๖.๒๕
บ่อคาน	๑๕	๑๐๐	๗๑.๔๓	๗.๑๔	๒๑.๔๓
สนามชัย	๒๐	๑๐๐	๖๐.๐๐	-	๔๐.๐๐
คูซุก	๒๐	๑๐๐	๘๐.๐๐	-	๑๐.๐๐
หาหิน	๑๘	๑๐๐	๘๘.๘๙	-	๑๐.๕๓
ค่าเฉลี่ย		๑๐๐	๕๕.๑๔	๓.๖๘	๔๑.๑๘

ปัจจัยที่มีผลต่อราคาของผลผลิต โดยเรียงลำดับความสำคัญ ขอให้เลือกปัจจัย
เพียง ๓ ปัจจัย พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับหนึ่ง คือ คุณภาพของผลผลิต ความต้องการ
ผลผลิตของผู้ซื้อและผู้บริโภค และปริมาณของผลผลิตที่ผลิต กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๒๖

ตารางที่ ๔ - ๒๖ : ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ ๑ ต่อการกำหนดราคา (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ ๑ ต่อการกำหนดราคา									
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	
กระดังงา	๑๐๐	๕๒	๒๐	๒๐	-	๔	-	๔	-	-	
จะทิ้งพระ	๑๐๐	๕๒	๓๒	๑๒	๔	-	-	-	-	-	
ชุมพล	๑๐๐	๔	๑๖	๒๔	๒๐	๑๒	๔	๒๐	-	-	
คันทรง	๑๐๐	๑๒	๔๔	๒๔	-	-	-	๔	-	๒๒	
วัดจันทร์	๑๐๐	๒๔	๒๔	๒๐	-	-	-	๔	-	๒๔	
บ่อแดง	๑๐๐	๖๐	๔	๑๒	-	-	๑๖	-	-	๔	
บ่อคาน	๑๐๐	๒๔	๒๔	๒๔	๔	-	๔	๔	๔	-	
สนามชัย	๑๐๐	๒๐	๔๐	๒๔	-	-	-	-	๔	๒๔	
คุชค	๑๐๐	๑๖	๔๔	๑๒	-	-	-	-	-	๒๘	
ทาดิน	๑๐๐	๓๖	๒๐	๑๒	-	-	-	๔	-	๒๘	

๑ = คุณภาพของผลผลิต	๖ = การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร
๒ = ความต้องการผลผลิต	๗ = ความห่างไกลจากตลาด
๓ = ปริมาณผลผลิต	๘ = ความขาดแคลนชาวสวนกว๊าน
๔ = วิธีการเก็บรักษา	๙ = อื่น ๆ
๕ = การบริการการขายแบบต่าง ๆ	

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับ ๒ ต่อการกำหนดราคา พบว่าคุณภาพ
ของผลผลิต ความต้องการของผลผลิตของผู้ซื้อและผู้บริโภค และปริมาณของผลผลิตที่ผลิต ยัง
คงมีความสำคัญ กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๒๗

ตารางที่ ๔ - ๒๗ : ปัจจัยที่มีความสำคัญที่ ๒ ต่อการกำหนดราคา (หน่วย : ร้อยละ)

ค่าแปล	รวม	ปัจจัยที่มีความสำคัญที่ ๒ ต่อการกำหนดราคา								
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
กระตังงา	๑๐๐	๑๖	๕๐	๒๐	๑๒	-	๕	๕	-	๕
จะหึ่งพระ	๑๐๐	๒๐	๓๒	๓๒	๕	-	๕	-	-	๓
ชุมพล	๑๐๐	๑๖	๕๕	๒๐	๕	๕	-	๕	-	-
คี่หลวง	๑๐๐	๓๒	๒๕	๓๒	-	-	-	๕	-	๕
วัดจันทร์	๑๐๐	๕๐	๒๕	๒๐	-	-	๕	๑๒	-	-
บ่อแดง	๑๐๐	๒๐	๓๒	๑๖	๒๐	-	๑๒	-	-	-
บ่อคาน	๑๐๐	๒๐	๕๕	๑๒	๕	๕	๕	๕	-	๕
สนามชัย	๑๐๐	๓๒	๕๐	๒๕	-	-	-	-	-	-
คุชค	๑๐๐	๓๒	๒๕	๒๕	๕	-	-	-	-	๓
ทาทิน	๑๐๐	๓๒	๓๖	๒๕	๕	-	-	-	-	-

๑ = คุณภาพของผลผลิต

๒ = ความต้องการผลผลิต

๓ = ปริมาณผลผลิต

๔ = วิธีการเก็บรักษา

๕ = การบริการการขายแบบต่าง ๆ

๖ = การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร

๗ = ความห่างไกลจากตลาด

๘ = ความขาดแคลนข่าวสารการตลาด

๙ = อื่น ๆ

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับ ๓ คือการกำหนดราคา พบว่าคุณภาพของผลผลิต ความต้องการของผลผลิตของผู้ซื้อและผู้บริโภค และปริมาณของผลผลิต ยังคงมีความสำคัญ กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๕

ตารางที่ ๔ - ๕ : ปัจจัยที่มีความสำคัญที่ ๓ คือการกำหนดราคา (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ปัจจัยที่มีความสำคัญที่ ๓ คือการกำหนดราคา								
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
กระกั้งงา	๑๐๐	๒๐	๒๐	๒๐	๑๒	๑๒	๔	๑๒	-	-
จะหึ่งพระ	๑๐๐	๔	๓๖	๔๐	-	-	๔	๔	-	-
ชุมพล	๑๐๐	๕๒	๑๖	๑๖	๔	-	-	-	๔	๔
กึ่งหลวง	๑๐๐	๔๔	๒๐	๒๔	๔	-	๔	-	-	-
วัดจันทร์	๑๐๐	๒๔	๑๒	๓๒	๑๒	๔	๔	๔	-	-
บ่อแดง	๑๐๐	๑๒	๓๒	๑๒	๔	-	๑๒	๔	-	๑๕
บ่อคาน	๑๐๐	๒๔	๑๒	๒๔	๔	-	๒๐	๔	๔	๔
สนามชัย	๑๐๐	๒๔	๔	๔๐	๔	-	๔	-	-	๑๖
คุชุก	๑๐๐	๒๐	๒๐	๔๔	๑๖	-	-	๔	-	-
ท่าหิน	๑๐๐	๑๖	๒๐	๓๖	๔	-	๔	๔	-	๔

๑ = คุณภาพของผลผลิต

๒ = ความต้องการผลผลิต

๓ = ปริมาณผลผลิต

๔ = วิธีการเก็บรักษา

๕ = การบริการการขายแบบต่าง ๆ

๖ = การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร

๗ = ความห่างไกลจากตลาด

๘ = ความขาดแคลนข่าวสารการตลาด

๙ = อื่น ๆ

จากการสอบถามราคาของผลผลิตจากเกษตรกร พบว่าค่าเฉลี่ยของราคาข้าว
ต่อ ๑ เกวียนอยู่ในระหว่าง ๓,๘๗๕ - ๔,๒๕๐ บาท และค่าเฉลี่ยของราคาน้ำตาลโตนด
ต่อ ๑ ปีบ อยู่ในระหว่าง ๑๐๗ - ๑๓๔ บาท กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๒๘

ตารางที่ ๔ - ๒๘ : ค่าเฉลี่ยของราคาผลผลิต/เกวียน (หน่วย : บาท)

ตำบล	ค่าเฉลี่ยของราคา ข้าว/เกวียน	ค่าเฉลี่ยของราคา น้ำตาล/ปีบ
กระดังงา	๔,๐๗๕	๑๓๔
จะหิ๋งพระ	๔,๑๘๗	๑๑๔
ชุมพล	๓,๘๗๕	๑๐๗
คี่หลวง	๓,๙๕๘	๑๑๓
วัดจันทร์	๔,๑๕๐	๑๒๕
บ่อแดง	๔,๐๐๐	๑๐๘
บ่อคาน	๔,๑๓๕	๑๑๓
สนามชัย	๔,๒๕๐	๑๐๘
คุชค ขุข	๔,๐๐๕	๑๑๐
หาหิน	๔,๐๑๓	๑๑๘
ค่าเฉลี่ย	๔,๑๖๓.๘๐	๑๑๕.๒๐

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตนั้นจะพิจารณาในลักษณะต้นทุนรวมของการผลิตสินค้าจนอยู่ในสภาพที่ขายได้ ซึ่งวิธีการผลิตไม่สลับซับซ้อน เนื่องจากพืชหลักที่วิเคราะห์มี ๒ ประเภท คือ ข้าว และตาลโตนด จึงพิจารณาต้นทุนการผลิตของพืช ๒ ประเภท ต้นทุนการผลิตข้าว ประกอบด้วย ค่าแรง ค่าปุ๋ย ยามาแมลงและปราบศัตรูพืช ค่าจ้าง/ค่าเช่าเครื่องทุ่นแรง ค่าภาษีที่ดิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าเช่าที่นา ซึ่งค่าเฉลี่ยต้นทุนการผลิตข้าวสรุปได้ดังตารางที่ ๔ - ๓๐

ตารางที่ ๔ - ๓๐ : ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตข้าว/ไร่ (หน่วย : บาท)

ตำบล	รวม	ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตข้าว						
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
กระสังงา	๓,๓๘๓	๒,๓๔๓	๕๘๓	-	๓๒๑	๑๖	-	๑๒๐
จะทิ้งพระ	๓,๕๐๕	๒,๓๔๘	๓๘๖	๑๘	๔๒๒	๑๓	-	๓๑๖
ชุมพล	๓,๖๘๘	๑,๘๘๘	๔๖๘	๖๐	๔๒๐	๑๕	๓๖๐	๓๓๘
คี่หลวง	๓,๔๕๘	๑,๘๔๒	๔๖๒	๑๕	๔๔๘	๑๕	-	๕๒๕
วัดจันทร์	๓,๕๘๖	๑,๘๐๐	๔๕๑	๑๕	๔๕๐	๓๐	๒๐๐	๕๕๐
บ่อแดง	๓,๖๒๓	๑,๔๒๐	๖๔๐	๓๓	๖๒๔	๒๐	๑๐๓	๓๓๕
บ่อคาน	๓,๖๘๖	๒,๖๘๓	๕๐๐	๔๒	๓๑๑	๒๕	๑๒๕	-
สนามชัย	๓,๒๕๓	๑,๘๖๔	๓๓๓	-	๓๘๘	๑๖	-	๒๔๓
คุชุก	๓,๕๓๓	๒,๑๘๘	๖๐๐	-	๒๐๘	๒๔	๑๖๓	๓๘๘
ทาดิน	๓,๓๕๘	๒,๐๒๒	๕๓๘	๓๑	๕๓๓	๑๘	๒๘๒	๒๕๐
ค่าเฉลี่ย	๓,๕๘๒	๒,๑๑๒	๕๔๑	๒๖	๔๑๘	๑๘	๑๒๔	๓๕๑

- ๑ = ค่าแรง
- ๒ = ค่าปุ๋ย
- ๓ = ยามาแมลงและปราบศัตรูพืช
- ๔ = ค่าจ้าง/ค่าเช่าเครื่องทุ่นแรง

- ๕ = ค่าภาษีที่ดิน
- ๖ = ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง
- ๗ = ค่าเช่าที่นา

เพื่อให้สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ตารางที่ ๔ - ๓๐ ซึ่งแสดงในรูปของมูลค่าเงินตราควรแปลงให้อยู่ในรูปร้อยละ โครงสร้างของต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรงอยู่ระหว่างร้อยละ ๓๘.๑๘ - ๗๒.๘๖ ค่าปุ๋ย เป็นค่าใช้จ่ายรองลงมา อยู่ระหว่างร้อยละ ๑๑.๐๑ - ๒๒.๖๖ กระจายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๓๑

ตารางที่ ๔ - ๓๑ : ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตข้าว/เกวียน (หน่วย : ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตข้าว						
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
กระดังงา	๑๐๐	๗๒.๕๕	๑๕.๓๘	-	๘.๕๘	.๕๒	-	๓.๑๗
จะหิังพระ	๑๐๐	๖๗.๐๒	๑๑.๐๑	.๕๕	๑๒.๐๕	.๓๗	-	๘.๐๒
ชุมพล	๑๐๐	๕๕.๐๑	๑๒.๖๕	๑.๖๒	๑๑.๓๕	.๕๒	๘.๗๓	๑๐.๒๒
คี่หลวง	๑๐๐	๕๖.๑๖	๑๓.๓๖	.๕๓	๑๕.๕๕	.๕๓	-	๑๕.๑๘
วัดจันทร์	๑๐๐	๕๒.๘๕	๑๒.๕๒	.๕๒	๑๒.๕๒	.๘๓	๕.๕๖	๑๕.๒๘
บ่อแดง	๑๐๐	๓๘.๑๘	๑๗.๖๖	๑.๐๓	๑๗.๒๒	.๕๖	๒.๘๕	๒๑.๓๘
บ่อคาน	๑๐๐	๗๒.๘๖	๑๓.๕๓	๑.๑๕	๘.๕๑	.๖๘	๓.๓๘	-
สนามชัย	๑๐๐	๕๗.๓๐	๒๒.๖๖	-	๑๑.๘๖	.๕๘	๗.๕๘	-
คุชุก	๑๐๐	๖๑.๘๓	๑๖.๘๘	-	๕.๘๐	.๗๐	๕.๖๑	๘.๘๘
ทาทิน	๑๐๐	๕๓.๗๘	๑๕.๕๐	๑.๘๘	๑๕.๒๘	.๕๘	๗.๕๐	๖.๖๕
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๕๘.๗๗	๑๕.๑๑	.๗๑	๑๑.๖๖	.๕๕	๕.๑๓	๘.๐๘

๑ = ค่าแรง

๒ = ค่าปุ๋ย

๓ = ยาฆ่าแมลงและปราบศัตรูพืช

๔ = ค่าจ้าง/ค่าเช่าเครื่องทุ่นแรง

๕ = ค่าภาษีที่ดิน

๖ = ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

๗ = ค่าเช่าที่นา

ต้นทุนการผลิตน้ำตาลโตนดประกอบด้วย ค่าแรง ค่าไม้ฟืน ค่าอุปกรณ์ขึ้นตาล
 ค่าอุปกรณ์เกี่ยวน้ำตาล และค่าอุปกรณ์การบรรจุน้ำตาล ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตน้ำตาล
 โตนด สรุปได้ดังตารางที่ ๔ - ๓๒

ตารางที่ ๔ - ๓๒ : ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตน้ำตาลโตนด/ปีบ (หน่วย . บาท)

ตำบล	รวม	ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตน้ำตาลโตนด				
		ค่าแรง	ค่าไม้ฟืน	ค่าอุปกรณ์ ขึ้นตาล	ค่าอุปกรณ์ เกี่ยวตาล	ค่าอุปกรณ์ บรรจุตาล
กระดังงา	๑๒๘	๖๗	๔๐	๑๖	๓	๒
จะหิ๋งพระ	๑๑๒	๗๑	๒๑	๗	๔	๓
ชุมพล	๑๐๓	๔๗	๓๓	๑๔	๕	๓
คี่หลวง	๑๐๗	๖๒	๓๑	๕	๔	๓
วัดจันทร์	๑๐๐	๔๐	๔๐	๑๐	๕	๓
บ่อแดง	๑๐๕	๕๔	๓๐	๖	๑๐	๓
บ่อตาน	๑๐๓	๕๗	๓๐	๘	๓	๓
สนามชัย	๑๑๘	๖๓	๓๔	๑๐	๔	๗
คุชุก	๑๐๘	๕๗	๓๒	๑๗	๓	๕
ท่าหิน	๑๑๕	๕๖	๓๓	๑๔	๕	๗
ค่าเฉลี่ย	๑๑๐	๕๗.๕๐	๓๒.๕๐	๑๐.๒๐	๔.๖๐	๕.๕๐

เพื่อให้สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของต้นทุนการผลิตชัดเจนยิ่งขึ้น ตาราง
ที่ ๔ - ๓๒ ซึ่งอยู่ในรูปของมูลค่าเงินตรา ควรแปลงให้อยู่ในรูปร้อยละ โครงสร้างของต้นทุน
การผลิตศาลโตนคส่วนใหญ่เป็นค่าแรงและค่าไม้พื้น ซึ่งมีอัตราร้อยละอยู่ระหว่าง
๕๐.๐๐ - ๖๓.๓๘ และ ๑๘.๖๕ - ๕๐.๐๐ ตามลำดับ ควรรายละเอียดจากตารางที่ ๔ - ๓๓

ตารางที่ ๔ - ๓๓ : ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตศาลโตนค/ปี (หน่วย . ร้อยละ)

ตำบล	รวม	ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตศาลโตนค				
		ค่าแรง	ค่าไม้พื้น	ค่าอุปกรณ์ ขึ้นศาล	ค่าอุปกรณ์ เคี้ยวศาล	ค่าอุปกรณ์ บรรจุศาล
กระก้งา	๑๐๐	๕๒.๓๕	๓๑.๒๕	๑๒.๕๐	๒.๓๔	๑.๕๖
จะหิ้งพระ	๑๐๐	๖๓.๓๘	๑๘.๖๕	๖.๒๕	๓.๕๓	๘.๐๔
ชุมพล	๑๐๐	๕๕.๖๓	๓๒.๐๔	๑๓.๕๘	๔.๘๖	๓.๘๘
กีหลาง	๑๐๐	๕๓.๘๔	๒๘.๘๘	๕.๖๓	๓.๓๔	๕.๖๓
วัดจันทร์	๑๐๐	๕๐.๐๐	๕๐.๐๐	๑๐.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐
บอแกง	๑๐๐	๕๑.๕๓	๒๘.๕๓	๕.๓๒	๘.๕๒	๕.๓๖
บอคาน	๑๐๐	๕๕.๓๘	๒๘.๑๓	๓.๓๓	๒.๘๑	๕.๘๕
สนามชัย	๑๐๐	๕๓.๓๘	๒๘.๘๒	๘.๕๓	๓.๓๘	๕.๘๓
คุชค	๑๐๐	๕๒.๒๘	๒๘.๓๖	๑๑.๐๑	๒.๓๕	๕.๕๘
ทาหิน	๑๐๐	๕๘.๖๘	๒๘.๖๘	๑๒.๑๘	๕.๓๕	๖.๐๘
ค่าเฉลี่ย	๑๐๐	๕๒.๐๕	๒๘.๕๖	๘.๒๒	๕.๒๓	๕.๘๕

สรุปผลการวิเคราะห์

การศึกษาระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทไทยพุทธ ได้เลือก
อำเภอสีหิงพระ จังหวัดสงขลาเป็นตัวแทนชนบทไทยพุทธ ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้
๔ ลักษณะคือ ข้อมูลทั่วไป ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

พบว่าอายุของเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูงคือ ๔๑ - ๔๘ ปี ระดับการศึกษา
จบประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑ - ๔) มีอัตราร้อยละ ๖๘ - ๘๒ เพศของเกษตรกรมีลักษณะ
ใกล้เคียงระหว่างเพศหญิงและชาย อาชีพหลักคือการทำนา มีค่าร้อยละ ๔๐ - ๘๒ รายได้
ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของทั้งจังหวัดสงขลาคือ มีรายได้ ๕,๘๔๘ - ๑๐,๘๓๒ บาท และการ
ถือครองที่ดิน เกษตรกรทุกครัวเรือนมีที่ดินของตนเอง แต่จำนวนถือครองที่ดินไม่มากอยู่ในระ
หว่าง ๕.๔๑ - ๑๔.๒๕ ไร่ ทำให้เกิดระบบการเช่าที่ดินเพิ่มเติมมาทำนา

ผลการวิเคราะห์ระบบตลาด

พืชผลที่นำมาวิเคราะห์ระบบตลาดมี ๒ ประเภท คือ ข้าว และ ตาลโค่นค
การวิเคราะห์เน้นทางด้านหน้าทางการตลาด เกษตรกรมีวัตถุประสงค์การผลิต ๒ ลักษณะ คือ
ผลิตเพื่อบริโภค และผลิตเพื่อขาย ซึ่งอัตราส่วนการผลิตเพื่อขายมีมูลค่าสูงกว่า คือ ร้อยละ
๕๘.๑๒ - ๘๒.๓๒ การขายผลผลิตนิยมการขายส่งให้พ่อค้า เหตุผลที่เลือกวิธีการขายวิธีนี้
เนื่องจาก ประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ไม่มีความแตกต่างทางด้านราคา ปริมาณผล
ผลิตมีน้อย สดวก และพึงพาดำเนินการทางการเงินได้ นอกจากนี้เกษตรกรต่างพึงพอใจกับวิธีการ
จำหน่ายของตน

ผลผลิตทางการเกษตรที่ศึกษาเป็นผลผลิตที่สามารถเก็บรักษาได้ระยะเวลาหนึ่ง
ซึ่งเกษตรกรมักจะเก็บรักษาผลผลิตเอาไว้ในอัตราร้อยละ ๔๐ - ๑๐๐ วิธีการเก็บรักษา คือ
การสร้างที่เก็บรักษา ในอัตราร้อยละ ๔๘.๐๐ - ๘๐.๐๘ การเก็บรักษามีเหตุผล ๔ ประการ

คือ เก็บไว้เพื่อขายเมื่อราคาผลผลิตสูงขึ้น ยังไม่มีความจำเป็นที่จะรีบขาย รอให้พ่อค้ามารับซื้อจากที่บ้านเกษตรกร และรอคุณภาพผลผลิตในปีถัดไป ระยะเวลาการเก็บรักษามีค่าเฉลี่ย

๖ - ๑๐ เดือน ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับการเก็บรักษามีค่าร้อยละ ๓๖.๓๖ - ๕๖.๐๐

โดยมีสาเหตุ ๓ ประการคือ การสูญเสียน้ำหนัก สัตว์ทำลายเสียหาย และวิธีการแปรรูปสินค้าไม่ดี อย่างไรก็ตามเกษตรกรมีความรู้สึกว่าการเก็บรักษาผลผลิตไว้มีประโยชน์มากกว่าต้นทุนที่เสียไป

อำเภอสติงพระมีระบบการคมนาคมขนส่งที่ดี ทำให้การติดต่อซื้อขายสะดวกมาก ประกอบกับราคาน้ำมันสูงขึ้นมาก ทำให้เกษตรกรรอให้พ่อค้าเข้าไปรับซื้อถึงที่บ้านมากกว่าในเรื่องการแปรรูปผลผลิต ยังคงใช้กรรมวิธีอย่างง่าย เพราะการแปรรูปผลผลิตให้ดีขึ้นหมายถึงการลงทุนสูงมาก

การกำหนดมาตรฐานผลผลิต เป็นที่รับทราบของเกษตรกร ร้อยละ ๓๖ - ๖๔ โดยพ่อค้าจะเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดมาตรฐาน แหล่งเงินทุนนั้นอาศัยจากพ่อค้า การประกันภัยผลผลิตยังไม่มีหน่วยงานใดเข้าร่วมรับผิดชอบ และการให้ข่าวสารการตลาด เป็นที่รับทราบของเกษตรกร ร้อยละ ๔๔ - ๕๒ โดยข่าวสารการตลาดมาจากเพื่อนเกษตรกร พ่อค้า และ อื่น ๆ (วิทยุและโทรทัศน์)

ผลการวิเคราะห์ราคา

พ่อค้าเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดราคา ร้อยละ ๕๖ - ๘๐ โดยมีสาเหตุที่ทำให้ทำให้พ่อค้าเป็นผู้มีบทบาท ๓ ประการคือ เกษตรกรไม่ทราบว่าควรกำหนดราคาอย่างไร มีข้อผูกพันทางการเงินกับพ่อค้า และกลัวว่าพ่อค้าไม่ซื้อผลผลิต ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา มี ๓ ประการคือ คุณภาพของผลผลิต ความต้องการซื้อผลผลิตของผู้ซื้อและผู้บริโภค และปริมาณผลผลิตที่ผลิต ราคาเฉลี่ยของข้าว ๓,๘๗๕ - ๔,๒๔๐ บาท/เกวียน และราคาเฉลี่ยของราคาน้ำตาลโตนด ๑๐๗ - ๑๓๔ บาท/ปีบ

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

การวิเคราะห์แยกต้นทุนการผลิต ตามพืชหลักที่ศึกษา ต้นทุนการผลิตข้าว ต้นทุน
การผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรงร้อยละ ๓๘.๑๘ - ๗๒.๘๖ รองลงมาเป็นค่าปุ๋ยร้อยละ ๑๑.๐๑
- ๒๒.๖๖ ส่วนต้นทุนการผลิตน้ำตาลโตนด ส่วนใหญ่เป็นค่าแรงร้อยละ ๔๐.๐๐ - ๖๓.๓๘
รองลงมาเป็นค่าไม้พื้น ๑๘.๗๕ - ๔๐.๐๐

บทที่ ๕

เปรียบเทียบ ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้

บทที่ ๓ และ บทที่ ๔ แสดงผลการศึกษา ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิต ของชนบทไทยมุสลิม และชนบทไทยพุทธ ตามลำดับ ในบทนี้จะนำผลการศึกษา ในบทดังกล่าวมาวิเคราะห์เปรียบเทียบในแง่ของระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิต

สภาพพื้นฐานของตัวแทนการศึกษา

อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี และอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ที่เป็นตัวแทนการศึกษามีสภาพการเพาะปลูกที่คล้ายคลึงกัน คือ (๑) เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพการทำนา (๒) ผลผลิตค่อนข้างต่ำ เพราะสภาพของดินไม่ดี (๓) การเพาะปลูกอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ และ (๔) มีสภาพน้ำท่วม เนื่องจากการเพาะปลูกของอำเภอสติงพระมากกว่าอำเภอหนองจิก ทั้งที่เนื้อที่รวมของอำเภอหนองจิกมีมากกว่าอำเภอสติงพระ ดูรายละเอียดตารางที่ ๕ - ๑

ตารางที่ ๕ - ๑ : เปรียบเทียบเนื้อที่ของอำเภอหนองจิกและอำเภอสติงพระ (หน่วย : ไร่)

อำเภอ	เนื้อที่รวม	เนื้อที่การเพาะปลูก
หนองจิก ^๑	๑๕๗,๕๐๐	๘๕,๕๘๗
สติงพระ ^๒	๑๒๕,๖๑๘	๑๒๑,๗๒๕
แหล่งที่มาของข้อมูล : ๑ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองจิก , สิงหาคม ๒๕๒๔ ๒ สำนักงานเกษตรอำเภอสติงพระ , พฤศจิกายน ๒๕๒๔		

การคมนาคมของอำเภอหนองจิก มีสภาพที่ค่อนกว่าการคมนาคมของอำเภอสทิงพระ ประกอบกับอำเภอหนองจิกมีสภาพภูมิศาสตร์ของอำเภอค่อนข้างกว้างขวาง ทำให้การคมนาคมติดต่อถึงกันในระหว่างตำบลทำได้ยากกว่าอำเภอสทิงพระ

ศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อำเภอหนองจิกแตกต่างจากอำเภอสทิงพระ ในอำเภอหนองจิกประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม จะมีประชากรที่นับถือศาสนาพุทธปะปนอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก ชาวไทยพุทธเหล่านี้สามารถผสมผสานประเพณีและวัฒนธรรมเข้ากับชาวไทยมุสลิมได้ ส่วนในอำเภอสทิงพระประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จะมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามปะปนอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก ซึ่งชาวไทยมุสลิมเหล่านี้มักมีอาชีพการทำประมง และสามารถอยู่รวมกันกับชาวไทยพุทธอย่างดี

เปรียบเทียบระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้

การศึกษาเปรียบเทียบ ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้ นำแนวทางการวิเคราะห์ ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิต ในบทที่ ๓ และบทที่ ๔ มาใช้ ฉะนั้นการเสนอผลการวิเคราะห์แยกออกเป็น ๔ ลักษณะ คือ การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไป การเปรียบเทียบระบบตลาด การเปรียบเทียบราคา และการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต

การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไป

การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ทราบสภาพโดยทั่วไปของประชากรที่เป็นตัวแทน ในแง่ อายุ ระดับการศึกษา เพศ อาชีพหลัก รายได้ และการถือครองที่ดิน หน่วยการวิเคราะห์ คือ อำเภอ ซึ่งรายละเอียดของข้อมูลทั่วไป มีดังนี้

๑. อายุ อายุเฉลี่ยของเกษตรกร อำเภอหนองจิกมีค่าสูงกว่า อายุเฉลี่ยของเกษตรกรอำเภอสทิงพระ แต่ความแตกต่างมีไม่มากนัก มีข้อสังเกตว่าเกษตรกรมีอายุค่อนข้างสูง เนื่องจากเกษตรกรที่มีอายุน้อยมักจะเข้ามาหางานทำในเมืองมากกว่า

พิจารณารายละเอียดจากตารางที่ ๕ - ๒

ตารางที่ ๕ - ๒ : เปรียบเทียบอายุเกษตรกร (หน่วย : ปี)

อำเภอ	อายุ		
	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด
หนองจิก	๔๖	๖๔	๒๔
สทิงพระ	๔๓	๖๔	๒๓

๒. ระดับการศึกษา ระดับการศึกษาของเกษตรกรอำเภอหนองจิกส่วนใหญ่ จะไม่ได้รับการศึกษา เนื่องจากมีปัญหาทางด้านภาษา และความเชื่อของศาสนา อย่างไรก็ตามรัฐบาลให้ความสนใจที่จะพัฒนาการศึกษาซึ่งจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีอายุ ๓๐ ปีลงมา ส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนระดับการศึกษาของเกษตรกรอำเภอสทิงพระส่วนใหญ่จะจบระดับประถมศึกษาตอนต้น พิจารณารายละเอียดจากตารางที่

๕ - ๓

ตารางที่ ๕ - ๓ : เปรียบเทียบระดับการศึกษาของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	ระดับการศึกษา				
		ไม่ได้เรียน	ป.๑-ป.๔	ป.๕-ป.๗	ม.ศ.๑-๓	อื่น ๆ
หนองจิก	๑๐๐	๕๘.๐	๔๐.๐	๑.๒	.๔	-
สทิงพระ	๑๐๐	๗.๖	๘๓.๖	๓.๖	๓.๖	๑.๖

๓. เพศ เพศของเกษตรกรอำเภอหนองจิกส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย ซึ่งเป็นลักษณะปกติของชาวไทยมุสลิม ที่ให้ความสำคัญแก่ผู้ชายในแง่การเป็นผู้นำ และพบปะกับบุคคลภายนอก ส่วนเพศของเกษตรกรอำเภอสทิงพระมีจำนวนเกือบเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง กระจายละเอียดจากตารางที่ ๕ - ๔

ตารางที่ ๕ - ๔ : เปรียบเทียบเพศของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	เพศ	
		ชาย	หญิง
หนองจิก	๑๐๐	๘๓	๑๗
สทิงพระ	๑๐๐	๕๔	๔๖

๔. อาชีพหลัก อาชีพหลักของเกษตรกรอำเภอหนองจิก คือการทำนา และ การทำสวนมะพร้าว ส่วนอาชีพหลักของเกษตรกรอำเภอสทิงพระ คือการทำนา และการทำ ศาลโตนค มีข้อน่าสังเกตว่าเกษตรกรที่ยึดอาชีพหลักอย่างอื่นไม่ใช่การทำนา ก็ยังคงมีที่นา ของตนเอง เพื่อเพาะปลูกข้าวใช้ในการบริโภค ฐานะของเกษตรกรค่อนข้างดีกว่าเกษตรกร ที่มีอาชีพหลักในการทำนาและผลผลิตที่ได้มักจะจำหน่ายเป็นส่วนใหญ่ กระจายละเอียดอาชีพหลักจากตารางที่ ๕ - ๕

ตารางที่ ๕ - ๕ : เปรียบเทียบอาชีพหลัก (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	อาชีพหลัก		
		ทำนา	สวนมะพร้าว	ศาลโตนค
หนองจิก	๑๐๐	๘๐.๐	๒๐.๐	-
สทิงพระ	๑๐๐	๖๗.๒	-	๓๒.๘

๕. รายได้ รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรอำเภอหนองจิกค่อนข้างต่ำ แต่ยังมีมูลค่าเฉลี่ยสูงกว่ารายได้เฉลี่ยของจังหวัดปัตตานี ในขณะที่รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรอำเภอสติงพระต่ำกว่ามูลค่าเฉลี่ยของรายได้เฉลี่ยของจังหวัดสงขลา เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างสองอำเภอนี้ พบว่า อำเภอสติงพระ เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า เกษตรกรของอำเภอหนองจิก ทุกรายละเอียดจากตารางที่ ๕ - ๖

ตารางที่ ๕ - ๖ : รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร (หน่วย : บาท)

อำเภอ	รายได้เฉลี่ย ของจังหวัด	รายได้เฉลี่ย ของอำเภอ
หนองจิก	๕,๘๕๘	๗,๑๘๕.๕๐
สติงพระ	๑๒,๑๖๐	๘,๖๑๕.๓๐

๖. การถือครองที่ดิน เกษตรกรส่วนใหญ่ จะมีที่ดินของตนเอง อย่างไรก็ตาม ในอำเภอหนองจิก มีเกษตรกรบางส่วนที่ไม่มีที่ดินของตนเอง ทำให้ต้องมีการเช่าที่ดิน ทุกรายละเอียดลักษณะการถือครองที่ดินได้จากตารางที่ ๕ - ๗

ตารางที่ ๕ - ๗ : เปรียบเทียบลักษณะการถือครองที่ดิน (หน่วย : ไร่)

อำเภอ	รวม	ลักษณะการถือครองที่ดิน		
		เจ้าของ	เช่า	เจ้าของและเช่า
หนองจิก	๑๐๐	๗๘.๕	๑.๒	๒๐.๕
สติงพระ	๑๐๐	๘๑.๒	-	๑๘.๘

จำนวนการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอหนองจิก สูงกว่า จำนวนการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอสทิงพระ อย่างไรก็ตามปริมาณที่ดินที่เกษตรกรถือครองมีจำนวนน้อยที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางการเพาะปลูกเพื่อวัตถุประสงค์ทางการพาณิชย์กรมการรายละเอียดจำนวนที่ดินที่ถือครองจากตารางที่ ๕ - ๔

ตารางที่ ๕ - ๔ : เปรียบเทียบจำนวนที่ดินที่ถือครอง (หน่วย : ไร่)

อำเภอ	จำนวนที่ดินที่ถือครอง			
	เจ้าของ	เช่า	เจ้าของและเช่า	
			เจ้าของ	เช่า
หนองจิก	๑๒.๕๓	๒๕.๐๐	๖.๙๘	๓.๙๔
สทิงพระ	๘.๒๘	-	๕.๓๓	๕.๔๔

การเปรียบเทียบระบบตลาด

แม้ว่าพืชหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์จะแตกต่างกัน แต่ระบบตลาดไม่ได้แตกต่างกันเลย ฉะนั้นจึงสามารถนำข้อมูลของระบบตลาดของสองอำเภอมาเปรียบเทียบกันได้ การเปรียบเทียบในที่นี้เน้น ๓ ด้าน คือ หน้าที่ทางการแลกเปลี่ยน หน้าที่ทางกายภาพ และหน้าที่อำนวยความสะดวก ซึ่งจะพิจารณาในรายละเอียดต่อไป

๑. หน้าที่ทางการแลกเปลี่ยน การเปรียบเทียบแยกเป็น ๒ ด้าน คือ ทางด้านการผลิต และทางด้านการขาย ซึ่งจะพิจารณาในรายละเอียดครั้งนี้ ทางด้านการผลิตนั้นได้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการผลิต ซึ่งพบว่าเกษตรกรอำเภอหนองจิกมีวัตถุประสงค์ในการผลิตเพื่อขายอย่างมาก ส่วนเกษตรกรในอำเภอสทิงพระมีวัตถุประสงค์ในการผลิตเพื่อขายสูงกว่า เกษตรกรอำเภอหนองจิก วัตถุประสงค์การผลิตเพื่อขาย มีความสำคัญมากเพราะจะก่อให้เกิดความสนใจในระบบตลาดมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวพันซึ่งจะเห็นจากการเปรียบเทียบกิจกรรมทางการตลาดในตอนต่อไป รายละเอียดวัตถุประสงค์ของการผลิตจากตารางที่ ๕ - ๔

ตารางที่ ๕ - ๔ : เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของการผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	วัตถุประสงค์การผลิต		
		บริโภค	ขาย	บริจาคทาน
หนองจิก	๑๐๐	๖๗.๒๙	๒๖.๑๖	๖.๕๕
สติงพระ	๑๐๐	๒๙.๑๕	๗๐.๘๕	-

ทางด้านการขายผลผลิต พบว่าเกษตรกรอำเภอหนองจิก คิดว่าผลผลิตของตนเองมีน้อยเกินกว่าที่จะขายส่งให้พ่อค้า จึงมักนิยมขายผลผลิตแบบขายปลีกให้กับผู้บริโภคโดยตรง ส่วนเกษตรกรอำเภอสติงพระ คิดว่าปริมาณผลผลิตมีน้อยเกินไปที่จะนำไปขายให้ผู้บริโภคต่างถิ่น เพราะจะต้องจ่ายค่าขนส่งสูงมาก จึงนิยมขายให้พ่อค้าทั้งในระดับท้องถิ่น และพ่อค้าต่างถิ่นที่เข้ามายังตำบลต่าง ๆ ในฐานะผู้รวบรวม ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า วัตถุประสงค์ของการผลิตเพื่อขาย จะก่อให้เกิดการพัฒนาระบบตลาด เกษตรกรจะพบว่าเกษตรกรเกือบทุกรัวเรือนในตำบลมีผลผลิตคือ ข้าวของตนเอง ฉะนั้นการหาลูกค้าในหมู่บ้านจึงเป็นไปค่อนข้างลำบาก จึงพยายามหาทางระบายผลผลิตไปยังแหล่งอื่น มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการทำนาว่า เกษตรกรที่ทำนาจะเน้นการเพาะปลูกเพื่อบริโภค การขายจะตามมาเมื่อมีผลผลิตเหลือ

ทางด้านการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการทำสวนมะพร้าว และทำตาลโตนด นั้น มักจะมีวัตถุประสงค์ชัดเจน ทางด้านการขาย ทุกรายละเอียดวิธีการจำหน่ายจากรายงานที่

ตารางที่ ๕ - ๑๐ : เปรียบเทียบวิธีการจำหน่ายของเกษตรกร (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	วิธีการจำหน่าย	
		ขายตรงให้ผู้บริโภค	ขายให้พ่อค้า
หนองจิก	๑๐๐	๓๐.๐๐	๓๐.๐๐
สทิงพระ	๑๐๐	๔.๒๐	๔๐.๘๐

๒. หน้าที่ทางกายภาพ การเปรียบเทียบแยกพิจารณา ๓ ด้าน คือ การเก็บรักษาสินค้า การขนส่ง การแปรรูป ทางด้านการเก็บรักษา พบว่าเกษตรกรนิยมการเก็บรักษาสินค้าไว้ระยะหนึ่งก่อน โดยเกษตรกรอำเภอหนองจิก จะเก็บรักษาไว้ประมาณ ๘.๕ เดือน ส่วนเกษตรกรอำเภอสทิงพระจะเก็บรักษาไว้ประมาณ ๓.๖ เดือน ตารางที่ ๕ - ๑๑ แสดงให้เห็นอัตราส่วนของการเก็บรักษาผลผลิต และการขายผลผลิตทันที

ตารางที่ ๕ - ๑๑ : เปรียบเทียบอัตราส่วนผลผลิตที่เก็บรักษาและขาย (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	การเก็บรักษาผลผลิต	
		เก็บไว้	ขายทันที
หนองจิก	๑๐๐	๘๐.๔	๑๘.๖
สทิงพระ	๑๐๐	๘๘.๖	๑๐.๔

เกษตรกรอำเภอหนองจิก เก็บรักษาผลผลิตไว้โดยมีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ เก็บไว้ขายเมื่อราคาผลผลิตสูงขึ้น และยังไม่มีความจำเป็นทางการเงิน ส่วนเกษตรกรอำเภอสติงพระ มีวัตถุประสงค์ของการเก็บรักษา ๔ ประการ คือ เก็บไว้ขายเมื่อราคาผลผลิตสูงขึ้น ยังไม่มีความจำเป็นทางการเงิน รอให้พ่อค้ามารับซื้อ และรอให้ผลผลิตปีต่อไปดีขึ้น พิจารณารายละเอียดเหตุผลของการเก็บรักษาผลผลิต ตามตารางที่ ๕ - ๑๒

ตารางที่ ๕ - ๑๒ : เปรียบเทียบเหตุผลของการเก็บรักษาผลผลิต (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	เหตุผลของการเก็บรักษาผลผลิต			
		ราคาสูง	การเงิน	พ่อค้ามารับซื้อ	รอคุณภาพผลผลิต
หนองจิก	๑๐๐	๔๘.๐๐	๕๑.๐๐	-	-
สติงพระ	๑๐๐	๕๗.๕๘	๒๔.๑๗	๘.๒๕	๘.๕๘

เกษตรกรอำเภอหนองจิก จะสร้างที่เก็บรักษาผลผลิตของตนเอง ในขณะที่เกษตรกรอำเภอสติงพระ ร้อยละ ๖๗.๕๘ สร้างสถานที่เก็บรักษา การเก็บรักษาผลผลิตก่อให้เกิดความเสียหาย ร้อยละ ๕๕ และ ร้อยละ ๖๘.๐๘ ของอำเภอหนองจิกและอำเภอสติงพระตามลำดับ สาเหตุที่ทำให้ผลผลิตเสียหายของอำเภอหนองจิกมี ๒ ประการ คือ การสูญเสียน้ำหนัก และสัตว์ทำลายเสียหาย ในขณะที่สาเหตุที่ทำให้ผลผลิตเสียหายของอำเภอสติงพระมี ๓ ประการ คือ การสูญเสียน้ำหนัก สัตว์ทำลายเสียหาย และการแปรรูปผลผลิตไม่ดี ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๕ - ๑๓

ตารางที่ ๕ - ๑๓ : เปรียบเทียบสาเหตุของความเสียหายเมื่อมีการเก็บรักษา (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	สาเหตุของความเสียหาย		
		เสียน้ำหนัก	สัตว์ทำลาย	การแปรรูปไม่ดี
หนองจิก	๑๐๐	๒๖.๖๐	๓๓.๔๐	-
สติงพระ	๑๐๐	๑๘.๓๓	๓๒.๘๑	๔.๓๒

เกษตรกรอำเภอหนองจิก ไม่สนใจที่จะเปรียบเทียบต้นทุนและผลประโยชน์ของการเก็บรักษา ในขณะที่เกษตรกรอำเภอสติงพระ ร้อยละ ๓๘.๘๘ ให้ความสนใจเปรียบเทียบต้นทุนและผลประโยชน์ของการเก็บรักษา และพบว่า การเก็บรักษาผลผลิตไว้ระยะหนึ่ง มีประโยชน์มากกว่าต้นทุนที่สูญเสียไป

เกษตรกรบางส่วนที่ไม่เก็บรักษาผลผลิตไว้ แทนนำออกขายโดยทันที มีสาเหตุดังนี้ เกษตรกรอำเภอหนองจิก มีความจำเป็นทางการเงิน ในขณะที่เกษตรกรอำเภอสติงพระ มีเหตุผล ๓ ประการ คือ ไม่มีสถานที่เก็บรักษา ร้อยละ ๕๔.๒๖ คาดว่าราคาผลผลิตไม่สูงกว่านี้ ร้อยละ ๒๔.๔๐ และมีความจำเป็นทางการเงินร้อยละ ๒๑.๓๐

ทางด้านการขนส่ง จากการสังเกตการ สภาพภูมิศาสตร์ของอำเภอหนองจิก และอำเภอสติงพระ พบว่า อำเภอหนองจิก ยังมีเส้นทางคมนาคมขนส่งไม่ดี เมื่อเทียบกับอำเภอสติงพระ อำเภอหนองจิกมีทางหลวงผ่านเพียง ๕ ตำบล จาก ๑๒ ตำบล ส่วนอำเภอสติงพระมีทางหลวงผ่าน ๘ ตำบล จาก ๑๑ ตำบล ฉะนั้นระบบตลาดของอำเภอหนองจิก จึงเป็นระบบตลาดปิด ทำกันในกลุ่มคนภายในท้องถิ่น ส่วนระบบตลาดของอำเภอสติงพระ เป็นระบบตลาดที่ค่อนข้างเปิด จะมีกลุ่มคนจากนอกอำเภอเข้าไปซื้อขายกัน

ทางด้านการแปรรูป จากการสังเกตการ การแปรรูปผลผลิตยังคงใช้กรรมวิธีแบบง่าย ๆ และลงทุนไม่มากนัก ในทั้งสองอำเภอ ถ้าต้องการแปรรูปที่มีกรรมวิธีการสลับซับซ้อน เกษตรกรจะขายวัตถุดิบให้แก่พ่อค้ารับไปดำเนินการ

๓. หน้าที่อำนวยความสะดวก การเปรียบเทียบแยกพิจารณาออกเป็น ๔ ด้าน คือ การจัดทำมาตรฐานผลผลิต การหาแหล่งเงินทุน การยอมรับความเสี่ยง และการให้ข่าวสารการตลาด ทางด้านการจัดทำมาตรฐานผลผลิต พบว่า เกษตรกรอำเภอนองจิกไม่มีการจัดทำมาตรฐานผลผลิต แต่เกษตรกรอำเภอสทิงพระ ทราบว่ามีการจัดทำมาตรฐานผลผลิต ร้อยละ ๔๘.๔๐ และผู้มีบทบาทในการจัดทำมาตรฐานผลผลิตของอำเภอสทิงพระได้แก่ เกษตรกร ร้อยละ ๔๖.๖๕ พอกา ร้อยละ ๓๘.๔๐ และการตกลงร่วมกันระหว่างเกษตรกรและพอกา ร้อยละ ๑๔.๕๕

ทางด้านการหาแหล่งเงินทุน และการยอมรับความเสี่ยง นั้น พบว่าระบบตลาดในสองอำเภอ ยังไม่มีหน่วยงานใดเข้ามารวม สาเหตุเนื่องมาจาก อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูงมาก เกษตรกรจึงเป็นผู้รับภาระเองทั้งการหาแหล่งเงินทุน ซึ่งมักอาศัยพอกา และการเสี่ยงเมื่อประสบภัยพิบัติจากธรรมชาติ และการเคลื่อนไหวของราคาผลผลิต

ทางด้านการให้ข่าวสารการตลาด พบว่า เกษตรกรอำเภอนองจิก รับทราบข่าวสารการตลาด ร้อยละ ๔๗.๒๐ ในขณะที่เกษตรกรอำเภอสทิงพระ รับทราบข่าวสารการตลาด ร้อยละ ๗๔.๘ สาเหตุที่เกษตรกรอำเภอนองจิก รับทราบข่าวสารการตลาดได้น้อยกว่า เนื่องมาจากเกษตรกรไทยมุสลิม มีโอกาสพบปะกันที่สุเหร่า ทุกอาทิตย์ จะเห็นได้ว่าสื่อการกระจายข่าวที่ดีของเกษตรกรอำเภอนองจิก คือ เพื่อนเกษตรกร พิจารณารายละเอียดสื่อการกระจายข่าว จากตารางที่ ๕ - ๑๔

ตารางที่ ๕ - ๑๔ : เปรียบเทียบสื่อการกระจายข่าวการตลาด (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	สื่อการกระจายข่าวการตลาด		
		เกษตรกร	พ่อค้า	อื่น ๆ
หนองจิก	๑๐๐	๕๕.๕๑	๔๓.๖๗	.๘๒
สติงพระ	๑๐๐	๓๓.๗๖	๒๔.๒๐	๓๘.๐๔

จากตารางที่ ๕ - ๑๔ มีข้อสังเกตว่า สื่ออื่น ๆ จะได้แก่ข่าวสารทางวิทยุ และ โทรทัศน์ ซึ่งเกษตรกรอำเภอหนองจิก ใช้สื่อทางค่านี้น้อยมาก สาเหตุของการใช้สื่อทางค่านี้น้อย เนื่องจากปัญหาทางค่านภาษา

การเปรียบเทียบราคา

การเปรียบเทียบราคา เพื่อให้ทราบว่า บุคคลใดมีบทบาทต่อการกำหนดราคา ปัจจุบันที่มีผลต่อการกำหนดราคา และราคาของผลผลิต ซึ่งจะพิจารณาในรายละเอียดต่อไป

๑. ผู้มีบทบาทต่อการกำหนดราคา เกษตรกรอำเภอหนองจิก เป็นผู้มีบทบาทการกำหนดราคา เนื่องจากวิธีการจำหน่ายของเกษตรกรอำเภอหนองจิก คือการขายปลีก ส่วนเกษตรกรอำเภอสติงพระ กลับเป็นผู้มีบทบาทการกำหนดราคาน้อย เมื่อเทียบกับพ่อค้า ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการจำหน่ายของเกษตรกรอำเภอสติงพระ คือ การขายส่ง พิจารณารายละเอียดจากตารางที่ ๕ - ๑๕

ตารางที่ ๕ - ๑๕ : เปรียบเทียบผู้กำหนดราคาคอสมอลิต (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	ผู้กำหนดราคาคอสมอลิต		
		เกษตรกร	พ่อค้า	ตกลงร่วมกัน
หนองจิก	๑๐๐	๓๒.๕๐	๒๗.๖๐	-
สทิงพระ	๑๐๐	๑๓.๒๐	๓๐.๐๐	๑๖.๘๐

สาเหตุที่ทำให้พ่อค้ามีบทบาทในการกำหนดราคา เนื่องจาก เกษตรกรไม่ทราบวิธีการกำหนดราคา มีข้อผูกพันทางการเงินกับพ่อค้า และกลัวว่าพ่อค้าจะไม่ซื้อผลผลิต สาเหตุส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรไม่ทราบวิธีการกำหนดราคา ขอสังเกต คือ เกษตรกรอำเภอ สทิงพระ มีความเกรงกลัวว่า ถ้าหากกำหนดราคาเองพ่อค้าจะไม่รับซื้อผลผลิตของตนมาก ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๕ - ๑๖

ตารางที่ ๕ - ๑๖ : เปรียบเทียบสาเหตุที่ทำให้พ่อค้ามีบทบาทในการกำหนดราคา (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	สาเหตุที่ทำให้พ่อค้ามีบทบาทในการกำหนดราคา		
		ไม่ทราบวิธีการ	การเงิน	ไม่ซื้อผลผลิต
หนองจิก	๑๐๐	๓๕.๐๐	๒๕.๐๐	-
สทิงพระ	๑๐๐	๕๕.๑๔	๓.๖๘	๔๑.๑๘

๒. ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา แยกตามลำดับความสำคัญ ออกเป็น ๓ ลำดับ ซึ่งรายละเอียดของการศึกษาพบดังนี้ เกษตรกร อำเภอนองจิก ให้ความสำคัญของปัจจัย ๓ ลำดับ แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่หนึ่ง ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา ได้แก่ คุณภาพของผลผลิต และปริมาณของผลผลิต กลุ่มที่สองปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา ได้แก่ ความต้องการผลผลิต วิธีการเก็บรักษา และการรวมตัว เป็นกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มที่สามปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา ได้แก่ ความต้องการผลผลิต ปริมาณผลผลิต วิธีการเก็บรักษา การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร และความห่างไกลจากตลาด

เกษตรกรอำเภอสทิงพระ ให้ความสำคัญของปัจจัย ๓ ลำดับ ไม่แตกต่างกันเลย คือทั้งสามกลุ่มให้ความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา คือ คุณภาพของผลผลิต ความต้องการของผลผลิตของผู้ซื้อและผู้บริโภค และปริมาณของผลผลิตที่ผลิต

๓. ราคาของผลผลิต เนื่องจากผลผลิตที่เหมือนกันของสองอำเภอ คือ ข้าว ฉะนั้นการเปรียบเทียบราคาผลผลิต จึงทำได้เพียง ข้าว ซึ่งพบว่า เกษตรกรอำเภอสทิงพระ จะขายข้าวได้ราคาดีกว่าเกษตรกรอำเภอนองจิก ปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อระดับราคา คือ สภาพของระบบตลาด ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ระบบตลาดของอำเภอนองจิกเป็นระบบปิด การแข่งขันทางคานราคา จากพ่อค้าภายนอกน้อย จะเห็นว่าเกษตรกรอำเภอนองจิกพยายามรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร ดูรายละเอียดจากตารางที่ ๕ - ๑๗

ตารางที่ ๕ - ๑๗ : เปรียบเทียบราคาของผลผลิต (หน่วย : บาท)

อำเภอ	ราคาข้าว/เกวียน
นองจิก	๓,๗๒๖.๘๖
สทิงพระ	๔,๐๖๓.๘๐

การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต

การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต เพื่อทราบว่าองค์ประกอบของต้นทุนการผลิต และมูลค่าของต้นทุนการผลิต ซึ่งจะพิจารณา ในรายละเอียดต่อไป

๑. องค์ประกอบของต้นทุนผลิต เนื่องจากทั้งสองอำเภอ มีการทำนาเหมือนกัน จึงขอเปรียบเทียบองค์ประกอบของต้นทุนการผลิตข้าว พบว่า องค์ประกอบ ของต้นทุนผลิตข้าวของอำเภอหนองจิก ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่าภาษีที่ดิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และ ค่าเช่าที่นา ในขณะที่องค์ประกอบของต้นทุนผลิตข้าวของอำเภอสทิงพระ ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ยาสมาแมลง และปราบศัตรูพืช ค่าเช่าเครื่องทุ่นแรง ค่าภาษีที่ดิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าเช่าที่นา จากองค์ประกอบของต้นทุนการผลิตข้าว พบว่าเกษตรกรอำเภอสทิงพระ เริ่มอาศัยเครื่องจักร ผ่อนแรงเข้าช่วยในการทำนา

๒. มูลค่าของต้นทุนการผลิต มูลค่ารวมของต้นทุนการผลิตข้าวมีความแตกต่างกันมากใน ๒ อำเภอ เนื่องมาจากอัตราค่าแรงงานของอำเภอสทิงพระสูงขึ้น และอำเภอสทิงพระ ยังนำเอาเครื่องทุ่นแรงมาใช้ ซึ่งจะพิจารณารายละเอียด จากตารางที่

๕ - ๑๘

ตารางที่ ๕ - ๑๘ : เปรียบเทียบมูลค่าของต้นทุนการผลิตข้าว/เกี่ยวน (หน่วย : บาท)

อำเภอ	รวม	มูลค่าของต้นทุนการผลิตข้าว/เกี่ยวน						
		ค่าแรง	ค่าปุ๋ย	ยาฆ่าแมลง	เครื่องทุ่นแรง	ค่าภาษี	ค่าน้ำมัน	ค่าเช่า
หนองจิก	๒,๓๓๐	๑,๓๔๘	๒๓๒	-	-	๖๖	๑๕๕	๑๖๘
สทิงพระ	๓,๕๘๒	๒,๑๑๒	๕๔๑	๒๖	๔๑๘	๑๘	๑๒๔	๓๕๑

เมื่อนำตารางที่ ๕ - ๑๘ มาเปลี่ยนให้อยู่ในรูปร้อยละ จะให้ภาพที่ชัดเจนมากขึ้นในการเปรียบเทียบ พบว่า ค่าแรงงานจะมีสัดส่วนมากที่สุดในองค์ประกอบการผลิตข้าว เกษตรกรอำเภอหนองจิก จะใช้ค่าแรงงานในสัดส่วนที่สูงกว่าเกษตรกรอำเภอสังขละบุรี ซึ่งมีสาเหตุมาจากเกษตรกรอำเภอสังขละบุรีนำเครื่องทุ่นแรงมาใช้ ทำให้ลดการใช้แรงงานลง แต่ก็เพิ่มค่าเช่า หรือค่าจ้างเครื่องทุ่นแรงแทน พิจารณารายละเอียดจากตารางที่ ๕ - ๑๘

ตารางที่ ๕ - ๑๘ : โครงสร้างของต้นทุนการผลิตข้าว/เกี่ยว (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	โครงสร้างของต้นทุนการผลิตข้าว/เกี่ยว						
		ค่าแรง	ค่าปุ๋ย	ยาฆ่าแมลง	เครื่องทุ่นแรง	ค่าภาษี	ค่าน้ำมัน	ค่าเช่า
หนองจิก	๑๐๐	๗๓.๗๒	๘.๓๓	-	-	๒.๗๖	๑.๑๑	๑๓.๐๘
สังขละบุรี	๑๐๐	๕๘.๗๗	๑๕.๑๑	๑.๗๑	๑๑.๖๖	๑.๕๕	๔.๑๓	๘.๐๘

สรุปผลการวิเคราะห์

การศึกษาเปรียบเทียบ ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้ จะสรุปผลการเปรียบเทียบใน ๔ ลักษณะ คือ ข้อมูลทั่วไป ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิต

การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไป

การเปรียบเทียบอายุของเกษตรกร จากทั้งสองอำเภอพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ระดับการศึกษา เกษตรกรอำเภอสังขละบุรี มีระดับการศึกษาดีกว่า คือ ส่วนใหญ่จบประถมศึกษาตอนต้น เพศของเกษตรกร อำเภอหนองจิก จะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่อำเภอสังขละบุรีมีจำนวนเท่าเทียมกันระหว่างสองเพศ อาชีพหลักร่วมกันของสองอำเภอ คือ การทำนา ส่วนอาชีพหลักที่แตกต่างกัน คือ เกษตรกรอำเภอหนองจิก บางส่วนทำสวนมะพร้าว

ในขณะที่เกษตรกรอำเภอสทิงพระ บางส่วนทำศาลโตนค รายได้ของเกษตรกรอำเภอสทิงพระ
ดีกว่า ในแง่การถือครองที่ดิน มีความแตกต่างกันประการหนึ่ง คือ เกษตรกรอำเภอนงจิก
มีการเช่าที่ดิน

การเปรียบเทียบระบบตลาด

พืชหลักที่นำมาวิเคราะห์ มีความแตกต่างกันบางส่วน แต่ไม่มีผลกระทบต่อระบบ
ตลาด จากการเปรียบเทียบหน้าที่การตลาด ทั้ง ๓ ด้าน คือ หน้าที่การแลกเปลี่ยน หน้าที่ทาง
กายภาพ และหน้าที่อำนวยความสะดวก พบว่า หน้าที่การแลกเปลี่ยน มีความแตกต่างกันใน
สองอำเภอ คือ เกษตรกรอำเภอนงจิก กำหนดวัตถุประสงค์การผลิตเพื่อการบริโภค ส่วน
เกษตรกรอำเภอสทิงพระ กำหนดวัตถุประสงค์การผลิตเพื่อการขาย นอกจากนี้วิถีการจำหน่าย
ยังแตกต่างกัน คือ เกษตรกรอำเภอนงจิกนิยมการขายปลีก ในขณะที่เกษตรกรอำเภอสทิง
พระนิยมการขายส่ง

หน้าที่ทางกายภาพ พบว่า หน้าที่ทางด้านการเก็บรักษา มีลักษณะคล้ายคลึงกัน หน้าที่
ที่อีกประการหนึ่ง คือ การขนส่ง พบว่าอำเภอสทิงพระมีความพร้อมทางด้านคมนาคมมาก
กว่า ส่วนหน้าที่ประการสุดท้ายทางกายภาพ คือ การแปรรูป มีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้งสองอำ
เภอ

หน้าที่อำนวยความสะดวก พบว่า หน้าที่การจัดมาตรฐานผลผลิต นับเป็นที่สนใจ
ของเกษตรกรอำเภอสทิงพระ ส่วนหน้าที่การหาแหล่งเงินทุน และการยอมรับความเสี่ยงภัย
คล้ายคลึงกันทั้งสองอำเภอ คือ เกษตรกรเป็นผู้รับภาระ และหน้าที่การให้ข่าวสารการตลาด
พบว่า เกษตรกรอำเภอนงจิก จะได้รับข่าวสารการตลาด โดยผ่านเพื่อนเกษตรกร

การเปรียบเทียบราคา

จากการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกัน ระหว่างผู้มีบทบาทในการกำหนดราคา
คือ อำเภอนงจิก เกษตรกรจะเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดราคา ส่วนอำเภอสทิงพระ พ่อค้า
จะเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดราคา

ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคาที่เหมือนกัน ของสองอำเภอก็ คือ คุณภาพของ
ผลผลิตและปริมาณของผลผลิต ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดราคา ที่แตกต่างกันของสอง
อำเภอ คือ วิธีการเก็บรักษา การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร ความห่างไกลตลาด และ
ความต้องการผลผลิตของผู้ซื้อและผู้บริโภค

ราคาของผลผลิต มีความแตกต่างกัน คือ เกษตรกรอำเภอสีหิงพระ จะขาย
ผลผลิตได้ในราคาสูงกว่า เกษตรกรอำเภอหนองจิก

การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต

พืชหลักที่นำมาเปรียบเทียบ คือ ข้าว ส่วนสวนมะพร้าว และตาลโตนด นั้น
ให้พิจารณาจากบทที่ ๓ และบทที่ ๔ องค์ประกอบของต้นทุนการผลิตข้าว ที่เหมือนกันของ
สองอำเภอ คือ ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่าภาษีที่ดิน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าเช่าที่นา ส่วน
องค์ประกอบของต้นทุนการผลิตข้าวที่แตกต่างกันคือ มีเฉพาะในอำเภอสีหิงพระ คือ ยาฆ่า
แมลงและปราบศัตรูพืช และค่าเช่าเครื่องทุ่นแรง

มูลค่าของต้นทุนการผลิตข้าว ของอำเภอสีหิงพระ สูงกว่า อำเภอหนองจิก
เนื่องมาจากการนำเครื่องทุ่นแรงมาใช้ และอัตราค่าแรงงานสูงกว่า

บทที่ ๖
ข้อเสนอแนะ

บทที่ ๓ - ๕ ได้เสนอผลการศึกษา ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของ
ชนบทภาคใต้ ใน ๔ ลักษณะ คือ ลักษณะของข้อมูลทั่วไป ลักษณะของระบบตลาด ลักษณะของ
ราคา และลักษณะของต้นทุนการผลิต บทนี้จะเสนอปัญหา และข้อเสนอแนะ

ปัญหาของระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้

การเสนอปัญหา แยกออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ ปัญหาของระบบตลาด ปัญหาของ
ราคา และปัญหาของต้นทุนการผลิต ซึ่งจะพิจารณารายละเอียดของปัญหาต่อไป

ปัญหาของระบบตลาด

โดยทั่วไปหน้าที่ของระบบตลาดที่สมบูรณ์ประกอบด้วย หน้าที่ ๓ ประการ คือ
หน้าที่ของการแลกเปลี่ยน หน้าที่ทางกายภาพ และหน้าที่อำนวยความสะดวก เมื่อพิจารณา
ถึงการตลาดของสังคมชนบทจะพบว่า หน้าที่ทั้ง ๓ ประการมีปัญหา ดังนี้

๑. หน้าที่ของการแลกเปลี่ยน เกษตรกรจะมีปัญหาทางด้านการผลิตอย่าง
มาก สาเหตุเนื่องมาจากการผลิตของเกษตรกรยังอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่
ควบคุมไม่ได้ ถ้าหากจะนำวิทยาการสมัยใหม่เข้ามาใช้ เช่นการสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ การ
ลงทุนสูงมาก เกินกว่าความสามารถของเกษตรกรที่จะทำได้ ฉะนั้น เกษตรกรจึงมองเห็นว่า
รัฐบาลควรเข้ามาแก้ไขปัญหานี้ นอกจากนี้สภาพพื้นดินที่ใช้ในการเพาะปลูกอยู่ในสภาพที่มี
ปัญหา ทำให้ผลผลิตที่ได้ต่ำมาก และการใช้พันธุ์พืชในการเพาะปลูกยังมีปัญหาเกี่ยวกับความ
ไม่เหมาะสมกับสภาพของภูมิอากาศ และพื้นที่เพาะปลูก

ส่วนทางด้านการขายผลผลิต พบว่า ยังเป็นระบบตลาดในท้องถิ่น ซึ่งลูกค้าค่อนข้าง
ห่างจะหายาก เนื่องมาจากเกษตรกรในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะปลูกพืชที่คล้ายคลึงกัน จึงไม่ม
ความจำเป็นที่จะต้องอาศัยสินค้าของกันและกัน ถ้าหากสถานที่ใดมีปัญหาเรื่องการคมนาคม
ระบบตลาดจะยิ่งมีปัญหามากขึ้น

๒. หน้าที่ทางกายภาพ เกษตรกรจะมีปัญหาทางด้านการขนส่ง สาเหตุ
เนื่องมาจากระบบการคมนาคมในเขตอำเภอหนองจิกยังไม่ดี ทำให้ระบบตลาดไม่มีการแข่ง
ขันจากบุคคลภายนอก แต่ในอำเภอสติงพระ ที่มีระบบการคมนาคมดี จะมีปัญหาทางด้านรา
คาน้ำมันสูงมาก ทำให้ไม่คุ้มค่าที่จะขนส่งสินค้าไปขายยังต่างถิ่น แม้จะได้ราคาดีกว่า นอก
จากนี้ทางด้านการแปรรูปผลผลิตมีปัญหาคล้ายเหมือนกัน เนื่องมาจากการแปรรูปใช้วิธีการ
อย่างง่าย ๆ ทำให้คุณภาพของผลผลิตไม่ดี และราคาของผลผลิตไม่สูง แต่การแปรรูปที่มี
กรรมวิธีอันสลับซับซ้อนจะเกิดปัญหาทางด้านเงินลงทุน และความเข้าใจในวิธีการใช้กรรม
วิธีนั้น

๓. หน้าที่อำนวยความสะดวก เกษตรกรมีความรู้ดีกว่า ระบบตลาดขาด
ประสิทธิภาพในหน้าที่ประการที่สาม ซึ่งประกอบด้วย การจัดหาตลาดผลผลิต การหาแหล่ง
เงินทุน การยอมรับความเสี่ยง และการให้ข่าวสารการตลาด โดยเฉพาะในอำเภอหนอง
จิก หน้าที่ของการอำนวยความสะดวก ไม่มีประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง ส่วนในอำเภอสติงพระ
ยังมีการจัดหาตลาดผลผลิต และการให้ข่าวสาร การขาดประสิทธิภาพในหน้าที่ประการที่
สาม ทำให้ระบบตลาดเกิดปัญหา ทางด้านการซื้อขาย และความรวดเร็ว

ปัญหาของราคา

การผลิตเพื่อขาย ย่อมมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการราคาสูง พอที่จะชักจูงใจให้
เกษตรกรสนใจที่จะผลิต แต่ในสภาพความเป็นจริง ราคาของผลผลิตไม่มีเสถียรภาพ เนื่อง
มาจากกลุ่มพ่อค้ายังเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคา อันมีสาเหตุเนื่องมาจาก ความไม่
สามารถของเกษตรกรที่จะกำหนดราคา ขอบผูกพันทางการเงินกับพ่อค้า และความเกรงกลัว
ว่าพ่อค้าจะไม่ยอมรับซื้อ

ปัญหาของต้นทุนการผลิต

เกษตรกรไทยยังขาดความสนใจในการจัดบันทึกข้อมูลทางการเงิน เพื่อนำมา
ประกอบการกำหนดราคาค้นทุนการผลิต จึงเป็นตัวเลขที่ไม่แน่ชัดมากนัก อย่างไรก็ตามพบว่า
ต้นทุนการผลิตที่สำคัญมากคือ ค่าแรงงาน คือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุด และเป็นตัวชี้ค
ง

ของการลดราคาผลผลิตของเกษตรกร ถ้าราคาผลผลิตต่ำกว่าพยายามทำงานด้วยตนเอง เพื่อ
ต้นทุนการผลิตจะได้ต่ำลง เมื่อแยกพิจารณาปัญหาของต้นทุนการผลิตแต่ละตัวพบว่า อัตราค่า
แรงงานขั้นต่ำของภาคอุตสาหกรรมมีผลทำให้อัตราค่าแรงงานของภาคเกษตรกรรมสูงตามไป
ด้วย ซึ่งเกษตรกรไม่สามารถจะจ้างแรงงานได้ ทำให้ต้องทำงานกันภายในครอบครัว ส่วน
ค่าปุ๋ย มีปัญหามากเนื่องมาจากสภาพพื้นที่เพาะปลูกไม่ดี จึงต้องใช้ปุ๋ยมาก เมื่อปุ๋ยราคาแพง
จึงเกิดปัญหาการผลิต

ข้อเสนอแนะ

แนวทางที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประกอบด้วย แนวทางที่แก้ไขด้วยตัวเกษตรกร
เอง และแนวทางที่แก้ไขด้วยหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งได้แก่หน่วยงานของรัฐบาล

แนวทางที่แก้ไขด้วยเกษตรกร

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๕ รัฐบาลพยายามให้เกษตรกร
สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยตนเอง ฉะนั้นเกษตรกรจึงควรมีบทบาท ดังนี้

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เกษตรกรควรให้ความสนใจเกี่ยวกับสภาพของ
พื้นที่เพาะปลูก ว่าเหมาะสมที่จะเพาะปลูกพืชชนิดใด แล้วเปลี่ยนแปลงการเพาะปลูกให้เหมาะ
สม เกษตรกรส่วนใหญ่พอใจที่จะทำนา เพราะมีความคิดว่า อย่างน้อยที่สุดก็ยังมีข้าวกิน
นอกจากนี้ควรให้ความเอาใจใส่บำรุงรักษาพืชผลโดยการใส่ปุ๋ย และควรกำหนดแนวความคิด
การเพาะปลูกในลักษณะที่จะเป็นพาณิชย์กรรม ปัญหาที่พบคือ ผลผลิตที่ได้มากเกินไปที่จะบริโภค
แต่ก็น้อยเกินไปที่จะนำออกขายกันอย่างจริงจัง

๒. สนับสนุนการรวมตัวของสถาบันในชนบท การรวมตัวของเกษตรกรในรูป
ของสถาบันต่าง ๆ จะช่วยให้มีอำนาจต่อรองขึ้น ซึ่งสามารถจะลดปัญหาด้านการขาย การจัด
มาตรฐานผลผลิต ราคา และต้นทุนการผลิต

แนวทางที่แก้ไขโดยหน่วยงานของรัฐบาล

ปัญหาทางด้านการเกษตร เป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่เกินกำลังที่เกษตรกรจะแก้ไขเองแต่เพียงลำพังได้ ฉะนั้นรัฐบาลจึงเป็นหน่วยงานที่เกษตรกรหวังพึ่งพาอาศัยเป็นอย่างยิ่ง แนวทางการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลมีดังนี้

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งน้ำ การขาดแคลนน้ำเป็นปัญหาสำคัญของเกษตรกรในชนบทภาคใต้ โครงการสร้างสถานที่เก็บกักน้ำจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน ในสมัยก่อนภาคใต้เป็นดินแดนที่ฝนตกมากจนเกิดสภาพน้ำท่วม แต่ในระยะเวลา ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา ภาคใต้กลายเป็นสภาพที่แห้งแล้ง เกษตรกรเขตชายฝั่งทะเลจะมีปัญหาน้ำเค็ม ทำให้ไม่สามารถใช้น้ำจากทะเลสาบสงขลาได้

๒. ส่งเสริมการค้นคว้าพันธุ์พืชที่เหมาะสม พันธุ์ข้าวที่เพาะปลูกกันในภาคใต้ ยังไม่เหมาะสมกับสภาพของภูมิประเทศ ทำให้ผลผลิตต่ำ นอกจากนี้ ควรศึกษาพันธุ์พืชประเภทอื่นที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกของชนบทภาคใต้ ศาลโตนค น่าจะได้รับการพิจารณาสนับสนุนการเพาะปลูกกันอย่างจริงจัง

๓. ส่งเสริมการรวมตัวของสถาบันในชนบท รัฐบาลควรเป็นผู้แนะนำ การรวมกลุ่มของเกษตรกรในระยะแรก เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของกลุ่มเกษตรกร และเพิ่มประสิทธิภาพการต่อรอง อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่มีความเข้าใจถึงบทบาทและการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ยังมีน้อยมาก ฉะนั้นรัฐบาลควรให้การฝึกอบรม แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

๔. ส่งเสริมระบบข่าวสารการตลาด การกระจายข่าวสารการตลาด ควรทำอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จะก่อให้เกิดความเป็นธรรมทางด้านราคาแก่เกษตรกร โดยเฉพาะในเขตของไทยมุสลิม ควรแก้ไขปัญหาด้านภาษาในการกระจายข่าวสารด้วย

๕. คำเนิการเกี่ยวกับการประกันราคา เกษตรกรมีความต้องการให้รัฐบาล
ประกันราคาผลผลิตให้ทุกประเภท และคิดว่าการประกันราคาของรัฐบาลยังไม่มีประสิทธิภาพ
เพียงพอ ในเขตชนบทที่ยากจนประสิทธิภาพของผลผลิตต่ำอยู่แล้ว ยังมีปัญหาราคาผลผลิตต่ำ
กว่า ฉะนั้นพื้นที่ดังกล่าว รัฐบาลจึงต้องเข้ามามีบทบาทอย่างเต็มที่

๖. การเพิ่มประสิทธิภาพของการคมนาคม ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว การคมนาคม
ที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดผลทางด้านการพัฒนาระบบตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเห็น
จากการเปรียบเทียบของสังคมไทยมุสลิมกับไทยพุทธ ตามที่แสดงให้เห็นในบทก่อน

๗. การส่งเสริมแหล่งเงินทุน รัฐบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบัน
การเงินเข้ามามีบทบาททางด้านการให้สินเชื่อการเกษตร เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการผลิต
รวมถึงระบบตลาดด้วย

เรื่องที่จะให้ความสนใจศึกษาต่อไป

การศึกษา ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้ เป็นการ
ศึกษาภาพรวม ซึ่งยังมีเรื่องเกี่ยวข้องกันที่น่าจะให้ความสนใจศึกษา คือ ประสิทธิภาพของการ
รวมกลุ่มเกษตรกร การวิเคราะห์ต้นทุน และผลประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลงการผลิต
เป็นต้น

บรรณานุกรม

- โฆสิต บันเปี่ยมราษฎร์
การวิเคราะห์ชนบทไทย : แนวโน้มและความสำคัญ วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ กรกฎาคม ๒๕๒๑
- ชัยวัฒน์ คนจริง
การปรับปรุงสถาบันตลาดสินค้าเกษตร วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร ตุลาคม ๒๕๒๔
- ชัยวัฒน์ คนจริง
นโยบาย และ แนวทางการปรับปรุงระบบตลาดสินค้าเกษตรของไทย วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร ตุลาคม ๒๕๒๔
- ทองโรจน์ อ่อนจันทร์
หลักเศรษฐศาสตร์เกษตร กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ๒๕๒๑
- ทำนอง สิงคาลวณิช
พัฒนาเกษตร กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ ๒๕๒๓
- ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคใต้
เศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ : พื้นฐานภาวะและการพัฒนา (ฉบับโรเนียว) สงขลา : ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาภาคใต้ ธันวาคม ๒๕๒๒
- สำนักงานจังหวัดปัตตานี
บรรยายสรุปจังหวัดปัตตานี (ฉบับโรเนียว) ปัตตานี : สำนักงานจังหวัดปัตตานี ๒๕๒๓
- สำนักงานจังหวัดสงขลา
บรรยายสรุปจังหวัดสงขลา (ฉบับโรเนียว) สงขลา : สำนักงานจังหวัดสงขลา ๒๕๒๔

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองจิก

บรรยายสรุปของสำนักงานเกษตรอำเภอหนองจิก

(ฉบับโรเนียว) ปัตตานี : สำนักงานเกษตร
อำเภอหนองจิก สิงหาคม ๒๕๒๔

สำนักงานเกษตรอำเภอสทิงพระ

บรรยายสรุปของสำนักงานเกษตรอำเภอสทิงพระ

(ฉบับโรเนียว) สงขลา : สำนักงานเกษตร
อำเภอสทิงพระ พฤศจิกายน ๒๕๒๔

อร วีระสัย

หลักการตลาดเกษตร กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์แสงจันทร์

อัจฉิมา เศรษฐบุตร

นโยบายผลิตภัณฑ์และราคา กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๒๐

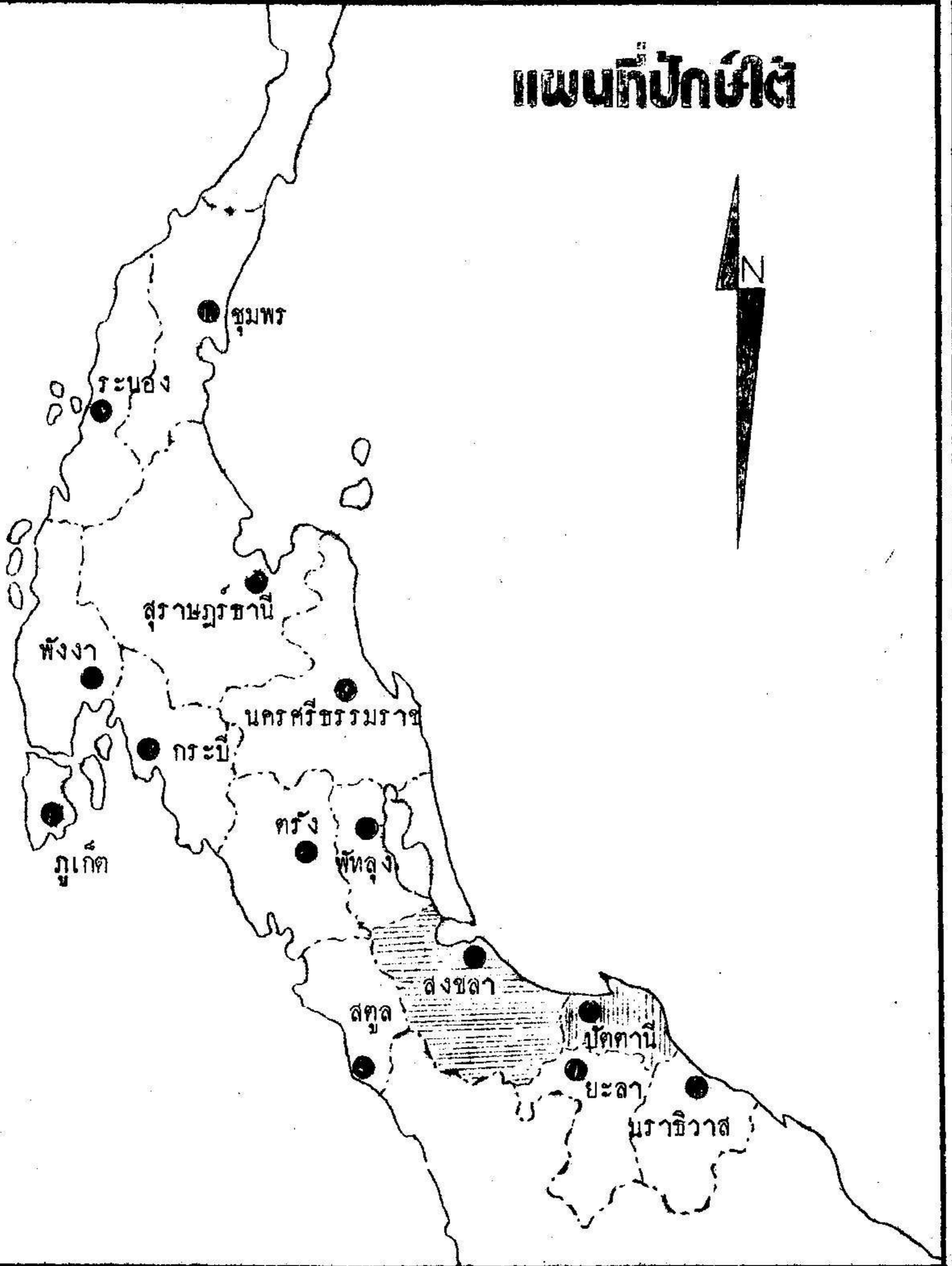
อุคม เกิกพิบูลย์

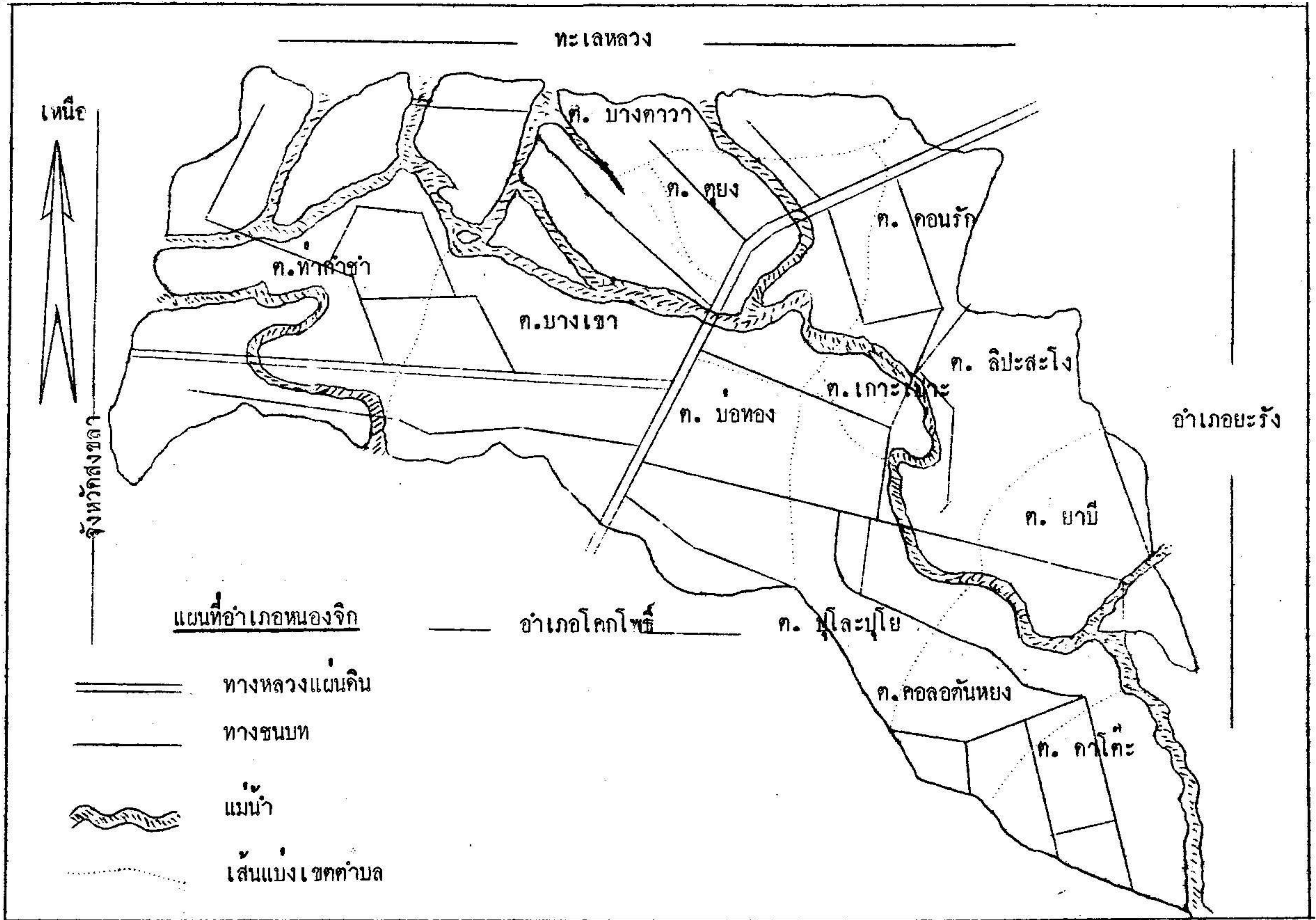
บทบาทของอุตสาหกรรมในการพัฒนาการเกษตร

ทองถิ่น วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

มกราคม ๒๕๒๒

แผนที่ปกษัต

ทะเลหลวง

เหนือ

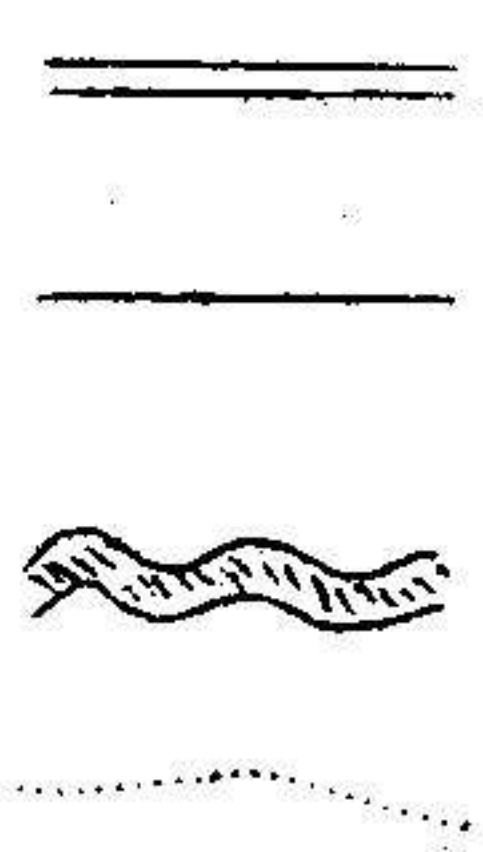

จังหวัดสงขลา

อำเภอยะรัง

แผนที่อำเภอหนองจิก

อำเภอโคกโพธิ์

ทางหลวงแผ่นดิน
 ทางชนบท
 แม่น้ำ
 เส้นแบ่งเขตตำบล

อ. บางคาวา

อ. ตูยง

อ. คอนรัก

อ. ท่าช้าง

อ. บางเขา

อ. ลิปะสะง

อ. บ่อทอง

อ. เกาะพะลวย

อ. ยาบี่

อ. นุโละปุโย

อ. คอลอกันหยง

อ. กาโต๊ะ

เขตอำเภอระโนด

เหนือ

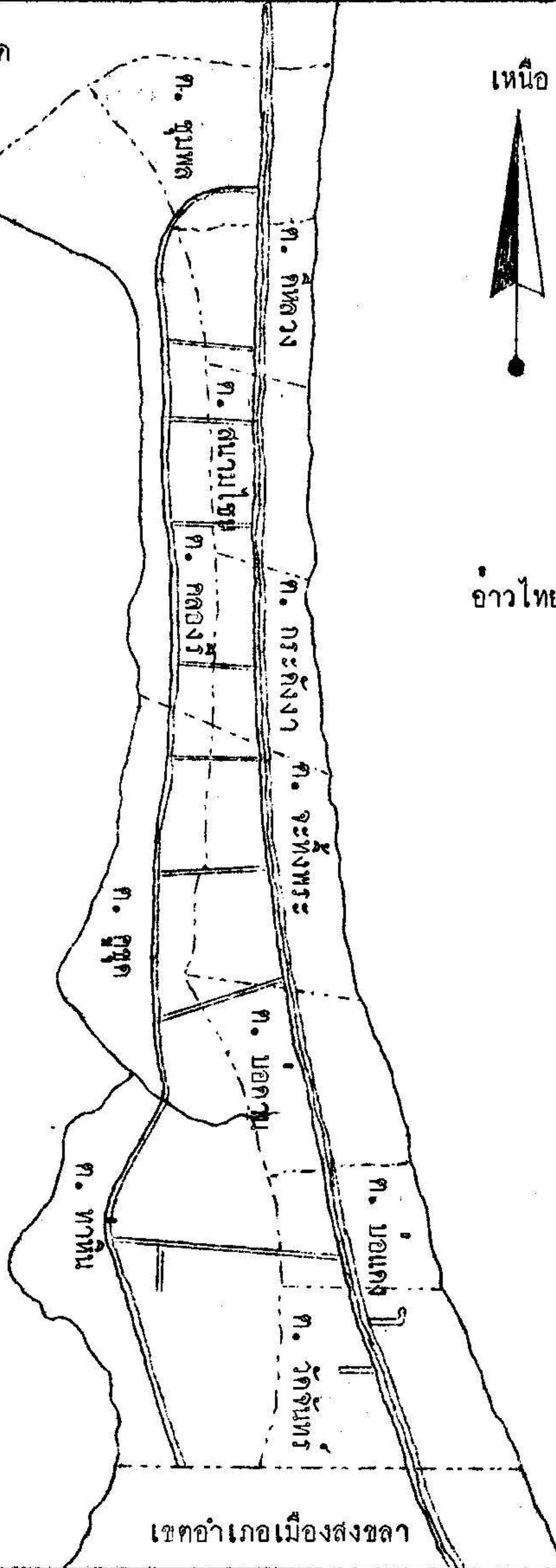

อำเภอไทย

ทะเลสาบ

แผนที่อำเภอสทิงพระ

- เส้นแบ่งเขตตำบล
- ==== ทางหลวงแผ่นดิน
- ~~~~~ สายเขาแควระโนด
- ถนนในชนบท

เขตอำเภอเมืองสงขลา

แบบสอบถามความคึก

ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตของชนบทภาคใต้

ชื่อผู้สัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์

ก. ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์

๒. ที่อยู่

๓. อายุ

๔. ระดับการศึกษา

๕. เพศ ชาย หญิง

๖. อาชีพหลัก

๗. รายได้จากอาชีพหลักบาท/ปี

๘. การถือครองที่ดิน เป็นเจ้าของไร่

เช่าไร่

อื่น ๆไร่

๙. จำนวนผลผลิตที่ผลิตได้ตัน/ปี

ข. ข้อมูลระบบตลาด

๑. วัตถุประสงค์ของการผลิต

บริโภค

ขาย

อื่น ๆ

๒. วิธีการจำหน่ายผลผลิต

ขายตรงผู้บริโภค

ขายให้พ่อค้า

อื่น ๆ

๓. ท่านคิดว่าวิธีการจำหน่ายใดเป็นวิธีที่ดีที่สุด

๔. เหตุผลของการเลือกวิธีการจำหน่ายผลผลิต

ประหยัดค่าใช้จ่าย

ไม่มีความแตกต่างในเรื่องราคา

อื่น ๆ

๕. ลักษณะของผลผลิตที่เก็บรักษาได้ ท่านจะ

เก็บรักษาไว้นาน

ขายทันที ข้ามไปข้อ ๑๓

อื่น ๆ

๖. วิธีการเก็บรักษาผลผลิต

สร้างสถานที่เก็บ (ยุ้ง ฉาง)

ไม่สร้างสถานที่เก็บ (ไถ่ดูนบ้าน)

อื่น ๆ

๗. สาเหตุที่เก็บรักษาผลผลิตไว้

รอขายในขณะที่ราคาสูงกว่านี้

ยังไม่มีความจำเป็นที่จะรีบขาย

อื่น ๆ

๘. ระยะเวลาที่เก็บรักษาผลผลิตโดยประมาณ เดือน

๙. ความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเก็บรักษา

มี

ไม่มี ข้ามไปข้อ ๑๑

๑๐. สาเหตุของความเสียหายเมื่อมีการเก็บรักษา

การสูญเสียน้ำหนัก

สัตว์ทำลายเสียหาย

อื่น ๆ

๑๑. ท่านเคยเปรียบเทียบหรือไม่ ระหว่างความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเก็บรักษา และผลประโยชน์ที่ได้จากการเก็บรักษา

เคย

ไม่เคย

ข้ามไปข้อ ๑๔

๑๒. ถ้าเคยเปรียบเทียบ ท่านคิดว่าท่านได้รับผลประโยชน์จากการเก็บรักษา

ใช่

ไม่ใช่

ข้ามไปข้อ ๑๔

๑๓. สาเหตุที่ท่านขายผลผลิตทันที ทั้งที่สามารถเก็บรักษาได้

คิดว่าราคาไม่สูงไปกว่านี้

ไม่มีสถานที่เก็บรักษา

อื่น ๆ

๑๔. มีการกำหนดมาตรฐานของผลผลิตหรือไม่

มี

ไม่มี

ข้ามไปข้อ ๑๖

๑๕. ถ้ามีการกำหนดมาตรฐานบุคคลใดเป็นผู้กำหนด

ตัวท่านเอง

พ่อค้า

อื่น ๆ

๑๖. ท่านเคยพบพ่อค้าคนกลางในการซื้อขายทางราชการ

พบ

ไม่พบ

ข้ามไปข้อ ๑๘

๑๗. สื่อการกระจายข่าวสารการตลาด

เพื่อนเกษตรกร

พ่อค้า

อื่น ๆ

ค. ขอมูลราคา

๑๘. ใครเป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตของท่าน

ท่านเอง

พ่อค้า ข้ามไปข้อ ๒๐

อื่น ๆ

๑๙. สาเหตุที่ทำให้ท่านไม่สามารถกำหนดราคาได้เอง

ไม่ทราบจะกำหนดราคาอย่างไร

มีข้อผูกพันทางการเงินกับพ่อค้า

อื่น ๆ

๒๐. ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการกำหนดราคาผลผลิตของท่าน (เรียงลำดับที่มีความสำคัญเพียง ๓ ลำดับ)

คุณภาพของผลผลิต

ความต้องการผลผลิตจากผู้บริโภค

ปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้

วิธีการเก็บรักษาผลผลิต

การบริการการขายแบบต่าง ๆ

การรวมตัวเป็นกลุ่มเกษตรกร

ความห่างไกลจากตลาด

ความขาดแคลนข่าวสารทางราคา

อื่น ๆ

ง. ขอมูลต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิตผลผลิตทางการเกษตรประกอบด้วย

๑. ค่าแรง

๒. ค่าปุ๋ย

๓. ยาฆ่าแมลงและปราบศัตรูพืช

- ๔. ค่าจ้าง/ค่าเช่าเครื่องทุ่นแรงบาท/ปี
 - ๕. ค่าภาษีที่ดินบาท/ปี
 - ๖. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงบาท/ปี
 - ๗. ค่าเช่าที่นาบาท/ปี
 - ๘. รายจ่ายอื่น ๆบาท/ปี
-
.....บาท/ปี

๖
จ. ข้อเสนอแนะ

ท่านคิดว่าควรมีการแก้ไข ระบบตลาด ราคา และต้นทุนการผลิตอย่างไร

ระบบตลาด
.....
.....

ราคา
.....
.....

ต้นทุนการผลิต
.....
.....